

Obrana

jún 2008

Detský úsmev a uniforma

Príslušníci Ozbrojených síl SR už tradične pripravili pre našich najmenších pri príležitosti osláv Dňa detí pútavý a dynamický program. Úprimný detský smiech, skvelá hudba, výborná nálada, ale aj vôňa strelného prachu a rev motorov ťažkej vojenskej techniky sa niesli východoslovenským banským mestom Gelnica. 11. ročník „vojenského“ Dňa detí sa konal 24. mája 2008 pod patronátom OS SR, Slovenského rozhlasu, Odborového zväzu potravinárov SR a v spolupráci s mestom Gelnica.

„Ukážky vycvičenosti našich vojakov svedčia o pripravenosti zasiahnuť všade tam, kde je to potrebné. Či priamou obranou našej vlasti, alebo v prípade živelných pohrôm či priemyselných havárií. V súčasnosti pomáhame skôr v iných častiach sveta, v zahraničných operáciách. Snažíme sa pomáhať ľuďom trpiacim nedostatkom bezpečia a ochrany v Kosove, Bosne a Hercegovine, na Cypre a najmä v ďalekom Afganistane. O to radšej organizujeme na Slovensku práve takéto podujatia, ktoré prinášajú dobrú náladu, zábavu, ale aj poznanie, že Ozbrojené sily SR sú pripravené brániť náš pokojný a mierový život,“ zdôraznil minister obrany Jaroslav Baška.

Viac ako 6 000 návštevníkov si mohlo prezrieť statické a dynamické ukážky desiatok kusov vojenskej techniky, zúčastniť sa na branno-sportovom preteku, testovať odvahu pri bungee jumpingu či pozrieť si šou-program čestnej stráže. Prieskumníci z Prešova prezentovali umenie sebaobrody a sústredenú paľbu na vrtník. Vojenský kynológovia z Hronseka predviedli výcvik služobných psov, vojenská policajť zneškodnenie unikajúceho páchatela. Nechýbali ani prelety vrtuľníkov Mi-17, Mi-24, podzvukových stíhačiek L-39 a zoskoky výsadkárov z výšky takmer jedného kilometra. Na rôzne otázky záujemcov o vstup do ozbrojených síl odpovedali pracovníci regrutačných stredísk.

Súčasťou podujatia bolo vyhodnotenie branno-sportového preteku profesionálnych vojakov a detí a vyhlásenie výsledkov celoslovenskej literárnej súťaže a výtvarnej súťaže „Vojaci očami detí“. Hodnotné ceny si víťazi prevzali z rúk ministra obrany SR Jaroslava Bašku, náčelníka GŠ OS SR generála Ľubomíra Bulíka a redaktora mesačníka OBRANA. Programom divákov sprevádzali armádni rozhlasoví redaktori Petra Repková, Miroslav Minár a Bernard Roštecký. O skvelú atmosféru sa postarali hudobníci z Fornax, Projekt PB, Verion Style a speváci Dominika Mirgová, Michal Chrenko a Zuzana Smatanová.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XVI, č. 6/2008
Redakčná uzávierka 4. jún
Do výroby zadané 17. 6. 2008

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonora BUJÁČKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane foto z výcviku príslušníkov nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády vo VVP Lešť.

Foto: Peter DOVINA

Nevyžiadaný obrazový materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Rakety na Starom Laze

str. 4 - 6

Informačné centrum NATO

str. 7

Vojaci idú do Pekingú

str. 14 - 17

Chemici na Gemeri

str. 22 - 23

Editoriál

„Zrušiť tvár, nasadiť masku!“ Ten modifikovaný povet z úst našich mazákov niekedy pred štvrtstoročím v motostreleckom útvere v Chebe bol o tom, že nie si – že si kus. Mikrosúčiastka v celku, zlomok energie využiteľný len v súčtoch a násobkoch.

Nepopieram, je v tom časť pravdy. V tej druhej časti sa rozpráva o tom, že aj závan motýľích krídel môže pohnúť dejinami. Tá druhá časť je o sile individuality. O jednotlivcovi a jeho príbehu.

Nepochybujem o tom, že z tváre borca skrytej za plynovou maskou na titulnej strane našej OBRANY by sa dal vyčítať dynamický a silný príbeh. Aj v rámci nadväzujúcej reportáže o výcviku vojakov, ktorí „držia v hrsti“ obrovské sily protiletadlového raketového kompletu S-300, si môžete prečítať zopár mikropříbehov (strany 4 a 5). Aktuálny príbeh našich spojárskych špecialistov na cvičení Combined Endeavor v Nemecku prinášame na stranách 10 a 11. O dávnom príbehu československých légii a jeho súčasnej ozvene hovorí strana 12. Výborné nedávno minulé aj azda čoskoro budúce príbehy našich vojenských športovcov – neprehliadnite stranu olympionikov – neprehliadnite strany 14 až 17. No a o príbehu vzniku Armády Slovenskej republiky hovorí v ďalšom pokračovaní generál-major v. v. Ján Ďurove. Na dôvažok rozprávanie o životnom príbehu skvelého bojovníka západného odboja Jána Ambruša (strana 31) a optimistický príbeh nezabúdania na 1 500 príslušníkov 1. čs. armádneho zboru, ktorí žijú v srdciach ľudí z dediny Stráňavy a jej okolia (strana 36).

O dejinách aj o dnešku sa dá rozprávať dvoma základnými spôsobmi. Ten prvý je prostredníctvom dátumov, počtov a štatistik. Tak trochu je to aj o tom, „Zrušiť tvár, nasadiť masku“. V každom prípade je takýto výklad dejín vedecký a v podstate ťažiskový. Viete však ako ťažko sa aj vám podľa tohto systému učil dejepis. Druhý systém výkladu dejín je príbehový. Možno by nám vedci-historici povedali, že takýto výklad je naivný. Šťastí uznávam. No čo takto definovanie času termínmi, ako sú napríklad „v tých dňoch“, alebo „za onoho času“. Áno, aj takto „presne“ sú špecifikované dátumy v knihe kníh – v Biblii. Nuž – a tá je vlastne zbierkou úžasných príbehov, ktoré kľúčovým spôsobom ovplyvnili našu židovsko-kresťansko-osvietenskú civilizáciu.

Sedel som kedysi doma pod stolom a nástoľčivo počúval jedinečné príbehy z úst mojej babky a jej kamarátok. Nie, príbehy nevie podať hocikto, aj keď sa dajú rozprávať o každom. Chce to talent. Nuž – a potom, asi po 40 rokoch si nás, ľudí čo majú v rezorte čo-to spoločné s komunikáciou, zavolať na poradu minister obrany Jaroslav Baška. Základná myšlienka tej porady bola o tom, že nechce, aby sme vojenskej aj civilnej verejnosti prezentovali činnosť rezortu obrany najmä cez jeho osobnú činnosť (oficiality, dátumy, štatistiky), ale predovšetkým cez príbeh vojaka (výcvik, misie, emócie).

A som doma.

Pekné leto.

Rakety na Starom Laze

Jednotlivé súčasti protiletadlového raketového kompletu S-300 PMU sa presúvajú vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, aby zaujali palebné postavenie na kóte Starý Laz. Kolesá ťažkých, neraz aj niekoľko desiatok ton vážiacich mechanizmov, víria prach. Na podvozkoch sú umiestnené rádiolokátory, odpaľovacie zariadenia, veliteľské stanovište a ostatné súčasti kompletu. Cestu im znenazdajky komplikuje presun cez priestor kontaminovaný chemickými látkami. Pokoj však protiletadlovci z Nitry nemajú ani po jeho prekonaní a počas následnej dekontaminácie. Práve vtedy ich prekvapí prepád...

Aj takto vyzeralo koncom apríla taktické cvičenie palebnej skupiny S-300 PMU nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády na Lešti. Náčelník štábu brigády a zároveň riadiaci cvičenia podplukovník Marián Bernát priznáva, že do cvičenia úmyselne zakomponovali aj takéto prvky, aby ešte lepšie preverili pripravenosť príslušníkov skupiny na plnenie úloh.

PREPAD PRI OČISTE

„Snažíme sa, aby ani pri plnení odborných úloh nezanedbávali strážne zabezpečenie a boli počas celého

ho presunu v neustálej pohotovosti. Skúsenosti z posledných vojnových konfliktov vo svete hovoria jednoznačne o tom, že raketové jednotky sú najzraniteľnejšie práve v priebehu svojich presunov. Aj preto, že protivzdušná obrana má veľa rozmernej, demaskujúco pôsobiacej techniky. Čiže celkom reálne môžu byť práve pri tejto činnosti terčom útoku,“ objasňuje podplukovník Bernát.

Medzitým príslušníci palebnej skupiny odrazili nepriateľa a skončili prvotnú dekontamináciu osôb a techniky. O pár minút sa celá kolóna pohýna ďalej, smerom k palebnému postaveniu na Starom Laze. Ešte pred ich príchodom rekognoskačná skupina zaisťuje celý priestor. Jej členovia určujú body pre postavenie techniky. Na horizonte sa už objavujú prvé vozidlá palebnej skupiny. Zástupca veliteľa palebnej skupiny major Ján Antal pripomína, že veľa závisí od vodiča prvého vozidla. Ide vždy o najskúsenejšieho vodiča. Od toho, ako presne zájde do palebného postavenia závisí úspešné splnenie celej úlohy.

Ako prvý po príchode do určeného priestoru zaujímajú postavenie rádiolokátor ožarovania cieľa a navedenia rakiet, nasledujú odpaľovacie zariadenia, prehľadový rádiolokátor, rádiolokátor na zisťovanie nízko letiacich vzdušných cieľov a ďalšie vozidlá. Odpaľo-

vacie zariadenia musia byť umiestnené v správnom sektore, v predpísanej vzdialenosti od rádiolokátora ožarovania cieľa a navedenia rakiet. Je dôležité, aby všetky náklony boli v norme. V opačnom prípade by sa podľa náčelníka štábu skupiny majora Bohuslava Csejteya mohlo stať, že kontajnery s raketami by sa pri vztyčení do zvislej polohy nedotkli zeme. Neboli by stabilizované, čo by mohlo ohroziť prípadný štart rakety.

KROTITELIA NIEKOĽKOTONOVÝCH MONŠTIER

„Vodič musí dobre vidieť spomínaný lokátor, aby vedel presne zamerať svoju polohu voči nemu. Takéto cvičenia sú dôležité najmä pre našich mladších a menej skúsených príslušníkov skupiny. Najväčšia obmena je práve medzi vodičmi. Kým si nový vodič zvykne na svoju techniku, dostane ju do ruky, trvá to dva, aj tri roky. Najviac skúseností získa práve na Lešti, keď sa pohybuje po náročnom teréne. Zároveň musí sledovať prevádzkové teploty a tlaky. Pre nových vodičov to vôbec nie je ľahké a jednoduché. Aj preto majú mnohí spočiatku až priveľké obavy a rešpekt z veľkého vozidla. Musia najskôr stratiť zbytočný ostych pred vozidlom v priestoroch našej posádky. Naučiť sa ho dobre ovládať, zvyknúť si na jeho rozmery a vedieť sa s ním pohybovať v určenom priestore. Niektorí sa aj napriek tomu nevedia zbaviť určitých zábran a musia prejsť na inú techniku,“ vysvetľuje major Csejtea.

Odpaľovacie zariadenie je určené na prepravu a vlastné vypustenie rakiet. Jeho osádka po nájazde do postavenia musí nadviazať spojenie s lokátorom, poprepájať jednotlivé zariadenia, dať odpaľovacie

rampy do bojovej polohy, urobiť funkčnú kontrolu. Náčelník skupiny výcviku kapitán Jozef Ambrozai pozorne sleduje počínanie vojakov. Zatiaľ väčšinou neskrýval spokojnosť. Časové normy boli zvládnuté veľmi dobre. Pozorne si však všimol aj bojové zabezpečenie postavenia batérie a následné zamaskovanie.

Veliteľ palebnej skupiny palebnej batérie rotmajster Miloš Chmelko priznáva, že zosúladenie práce všetkých príslušníkov batérie vôbec nie je jednoduché. Rodák z českého Chebu, kde slúžil jeho otec, profesionálny vojak, po skončení vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši začínal najskôr v leteckej základni v Piešťanoch, neskôr v technickej batérii KUB, potom bol veliacim poddůstojníkom a od decembra 2004 zakotvil medzi „es trístovkármi“.

„Práca s týmto kompletom je určitá výzva. V podmienkach našich ozbrojených síl ide o jedinečnú a náročnú techniku. Okrem toho je poriadne rozmerná, s veľkou hmotnosťou. Len také vzájomné prepojenie jednotlivých odpaľovacích zariadení a ich následné zamaskovanie dá všetkým poriadne zabráť. Maskovacie siete sú veľké a členovia osádok musia mať dobre nacvičený postup pri správnom rozvíňovaní i zvinovaní sietí. Každý musí doslova po pamäti vedieť, kde ju chytiť, ako natiahnuť cez jednotlivé body nástavby vozidla a následne upevniť. Všetko je otázka náročného nácviku na posádkovom cvičisku. Dobré si vedie technik palebného kompletu rotný Róbert Kinček, technik čatár Peter Hlinka, ale aj nový vodič odpaľovacieho zariadenia slobodník Marek Šafár, ktorý sa veľmi rýchlo zaškolil a zvládol niekoľko desiatok ton ťažký kolos. Som zvedavý, ako sa mu bude dariť pri nadchádzajúcom nočnom presune,“ hovorí rotmajster Chmelko.

SRDCE BATÉRIE

Srdce celého postavenia batérie pracuje pod taktovkou náčelníka kabíny velenia a riadenia nadporučíka Jána Gorduliča.

„Našou hlavnou úlohou počas tohto cvičenia je zdokonaľiť sa vo všetkých fázach výcviku. Na Lešti sú na to dobré podmienky. Môžeme tu pristúpiť od viacmenej teoretickej prípravy v podmienkach domácej posádky k praktickej činnosti. Ani pri zaujímaní palebného postavenia nezabúdame na bojové zabezpečenie a obranu postavenia. Chlapcom dalo zabráť prekonanie zamoreného priestoru počas presunu, ako aj odrazenie prepadu. Ale v reálnej situácii by to zrejme bolo podobné. Veľa úsilia sme venovali aj budovaniu klamných postavení. S prácou ľudí som spokojný. Je to vlastne vyvrcholenie našej celoročnej prípravy. Všetci ukazujú maximálnu snahu splniť úlohy čo najlepšie. Postupne do kolektívu zapadli aj novší vojenský profesionáli. Takéto vyve-

denia a cvičenia sú pre nás veľmi potrebné. Aj mne dávajú dobrú predstavu, ako sme na tom v jednotlivých fázach výcviku. Dobre odhalia všetky prípadné slabiny. Na ich odstraňovanie potom môžeme pracovať v domácej posádke. Ešte nás čaká aj dosť náročný nočný presun do záložného postavenia,“ poznamenáva nadporučík Gordulič.

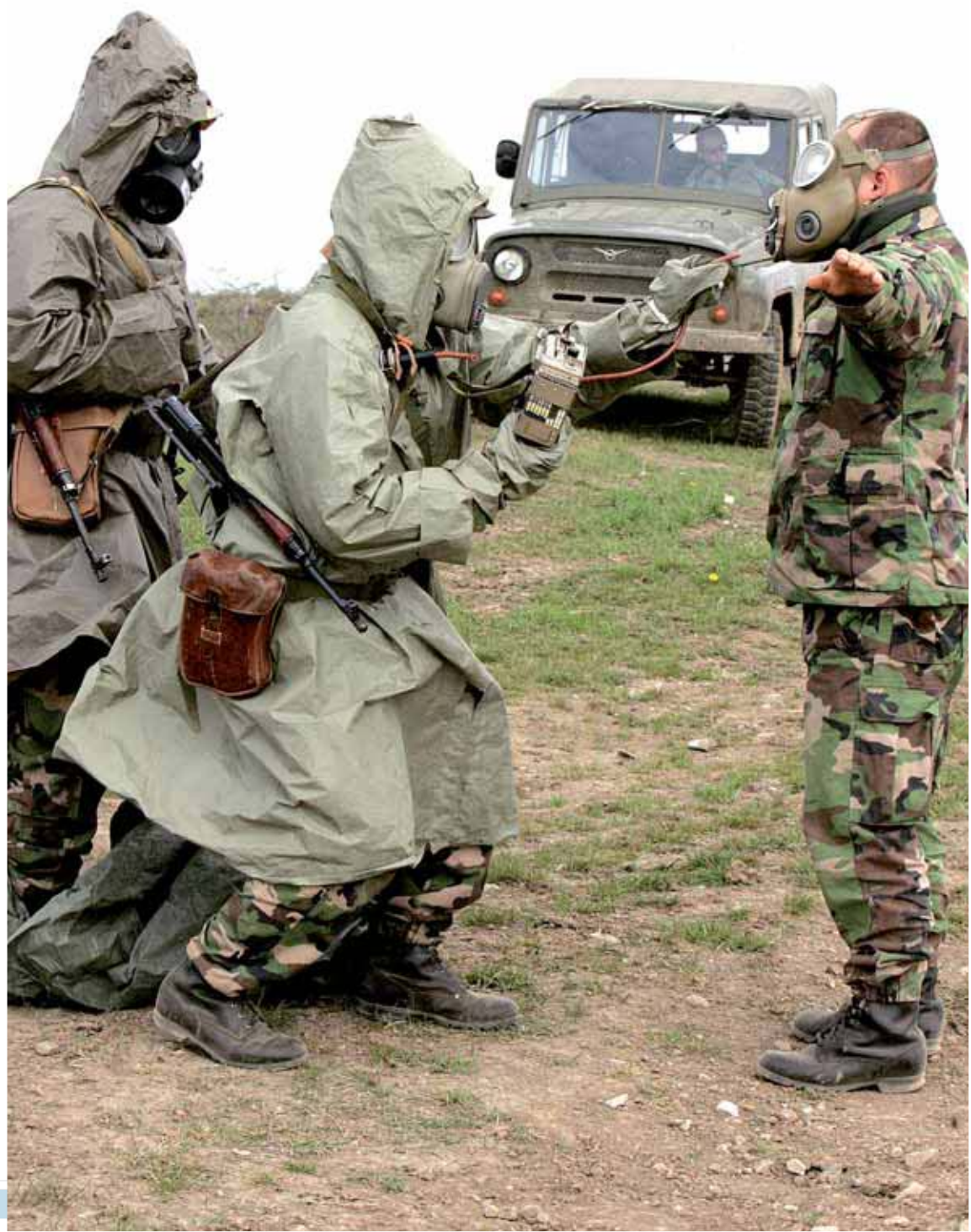
Rodák z Polomky, ktorý pred piatimi rokmi skončil štúdium vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši a odvtedy pracuje na komplete S-300, nedá dopustiť na skúseného vodiča rotného Petra Prahára a na dôstojníkov aparatury poručíkov: Jozefa Bartolena, Martina Čaja, Jána Daňa, Radovana Štofka a Rudolfa Nováčka. V kabíne vysielania a príjmu zasa kraľuje so svojim kolektívom nadporučík Martin Tulec. Môže sa spoľahnúť aj teraz na Lešti predovšetkým na vedúceho

staršieho technika nadrotmajstra Milana Maruniaka či staršieho technika Lóránta Tótha.

ZÁVEREČNÝ NOČNÝ PRESUN

Podplukovník Marián Bernát na konci taktického cvičenia ešte raz pripomenul, že sa snažili všetkým príslušníkom skupiny čo možno najviac znepriemniť plnenie úloh. Navodením rôznych druhov prepádov, chemickými poplachmi, prekonávaním zamoreného územia.

„Vojakov sme držali v neustálom strehu, aby pri plnení svojich odborných úloh ani na chvíľu nezabúdali na strážne zabezpečenie, maskovanie. Najmä pre vodičov bol náročný aj nočný presun z hlavných do záložných postavení. Museli sa spoľahnúť na svoje infraprístroje. Bola to aj previerka zohratosti celého kolektívu. Od po-

stavania kolóny, cez presun nočným výcvikovým priestorom až zaujatie záložného postavenia. Ukázalo sa, že treba aj v budúcnosti venovať zvýšenú pozornosť najmä kategórii vodičov. Ich výberu, príprave a zdokonaľovaniu. Zároveň aj postupnému začleňovaniu mladších a menej skúsených profesionálnych vojakov do kolektívov jednotiek," zdôrazňuje riadiaci cvičenia na jeho záver.

Jozef ŽIAK
Foto **Peter DOVINA**

História S-300

Vývoj dnes vo svete veľmi známeho a uznávaného protiletadlového raketového systému sovietskeho pôvodu začal ešte v polovici šesťdesiatych rokov minulého storočia. V roku 1965 na základe štátneho výnosu začali práce v konštrukčnej kancelárii KB-1 pod vedením akademika A. A. Raspletina, neskôr B. V. Bunkina, ktorý s kolektívom Almaz ukončil začiatkom 80-tych rokov práce na prvej verzii kompletu.

Prvá verzia bola riešená ako mobilná-polo stacionárna (S-300 PT) bola zavedená do výzbroje sovietskej armády v roku 1978. Jednotlivé prvky bojovej zostavy boli umiestnené na návesoch a prívosoch. Ich mobilitu sťažovala dlhá príprava systému po príchode do nového bojového postavenia.

Nasledovalo niekoľko modernizácií, ktoré okrem iného predĺžili dolet rakety až na 75 kilometrov (verzia 5V55R). Avšak najzásadnejšou zmenou bolo zvýšenie mobility všetkých prvkov systému. Tak vznikol variant S-300 PS (samohybný), ktorý sovieti zaradili do výzbroje v roku 1982. Jeho exportná verzia má označenie S-300 PMU. Všetky súčasti protiletadlového raketového kompletu sú umiestnené na ťažkých nákladných vozidlách s veľkou priechodnosťou (najmä MAZ-543M 8x8). Pôvodné odpaľovacie zariadenia umiestnené na návesoch boli nahradené samohybnými odpaľovacími zariadeniami. Komplet disponuje raketami 5V55K alebo 5V55R. Dolet druhej spomínanej rakety je až 90 kilometrov. Variant S-300 PMU sa dočkal pomerne veľkého rozšírenia vo svete. Najskôr najmä v krajinách bývalej Varšavskej zmluvy. Mala ho vo výzbroji aj armáda ČSFR. V rámci jej delenia koncom roku 1992 systém pripadol Slovensku. Komplet majú v súčasnosti vo výzbroji aj armády mnohých nástupníckych štátov bývalého Sovietskeho zväzu, Vietnam, Čína, Irán či Cyprus (na základe dohody je však umiestnený na gréckom ostrove Kréta). Mnohé ďalšie krajiny prejavujú záujem o kúpu tohto vyhľadávaného protiletadlového systému.

Jeho vývoj pokračoval aj v ďalších rokoch a výsledkom bola verzia S-300 PM (pre export označovaná ako S-300 PMU1). Rozšíril sa hlavne priestor účinného pôsobenia proti cieľom, systém dostal nové počítačové srdce a výkonnejší softvér, nové odpaľovacie zariadenia (5P85SE, 5P85TE), ale najmä modernejšie a účinnejšie rakety 48N6 s doletom až 150 kilometrov. Tento variant kompletu bol zavedený do výzbroje ruskej armády v roku 1993. Najnovší vývoj predstavuje S-300 PMU2 Favorit, ktorý okrem iného disponuje modernizovanou raketou 48N6E2 s doletom až 200 kilometrov, ako aj verziu S-300 PMU3 (niektorými označovanú aj ako S-400 Triumf). Nové rakety 9M96 značne posunú možnosti celého systému.

Úloha splnená – cieľ zničený

Poľský výcvikový priestor – polygón Ustka pri Baltickom mori hostil po dvoch rokoch opäť slovenských vojakov z Protiletadlovej raketovej brigády Nitra. Posledný májový týždeň v ňom prebehli bojové streľby STRELA II-08.

Zúčastnilo sa osemdesiatpäť príslušníkov slovenských ozbrojených síl. Medzi cvičiacim a zabezpečovacím personálom nechýbali ani traja príslušníci z Odbornej výcvikovej školy letectva, PVO, KIS a EPs Mokrad, ktorí sa priamo podieľajú na základnej príprave odborného personálu pre protivzdušnú obranu.

„Cvičenie vyvrcholilo v stredu 28. mája bojovou streľbou z protiletadlových raketových kompletov 2K12 KUB štyrmi palebnými batériami, ôsmimi raketami typu 3M9ME a 3M9M3E na štyri terče typu SRCP-WR,“ informoval veliteľ nitrianskej brigády a riadiaci streľby plk. Vladimír Kováč. „Úlohy bojových streľieb sme splnili excelentne. Na prvé tri terče sme odpálili po dve rakety a terče zasiahli. Na posledný, štvrtý terč, sme odpálili jednu raketu, ktorá úlohu tiež splnila. Na štvrté rakete vznikla technická porucha a ostala v odpaľovacom zariadení,“ doplnil plk. Kováč.

Cvičenie bolo zamerané na upevnenie návykov a zručností pri plnení úloh v boji. Intenzívna príprava na streľby pre-

biehala už od januára v troch etapách. Završená bola cvičením vo Vojskom výcvikovom priestore Lešť v období od 7. apríla do 16. mája 2008. Velitelia kladli hlavný dôraz predovšetkým na zladenosť jednotiek brigády.

NOVÁ SKÚSENOSŤ

Medzi cvičiacimi boli aj vojaci, ktorí sa na podobných streľbách zúčastnili prvýkrát. Jedným z nich bol aj desiatnik Pavol Žigmond, ktorého veliteľ vyhodnotil ako jedného z najlepších. „Vo funkcii operátora pôsobím od roku 2004, keď som vstúpil do ozbrojených síl,“ vraví tridsaťročný rodák z Nitry. „Istú predstavu som si urobil už z rozprávania skúsenejších kolegov, takže ma samotné streľby veľmi neprekvapili. Navyše sme robili činnosti, ktoré sme mali vžitú už z výcviku doma,“ dodal. Priznal však, že trému v akcii „na ostro“ predsa len pociťoval. „Najväčšiu obavu som mal zo straty cieľa. Najťažšie bolo jeho správne identifikovanie po odpojení od nosiča, jeho „prechmatnutie“ a ďalšie spracovanie a sledovanie. Na všetko je len veľmi málo času a zlyhanie by znamenalo neúspech celého tímu,“ zdôveril sa des. P. Žigmond. „Pre veliteľa je zadostučením, keď vidí, ako sa dvojročné úsilie premení na správne absolvovanie a bezchybné splnenie úloh cvičenia,“ bilancoval kapitán Martin Repka. „Všetci sme v oblasti zladenosti urobili veľký kus práce. Jediný rozdiel medzi vojakmi, ktorí tu už boli, a nováčikmi bol azda ten, že tí skúsenejší vykonávali niektoré činnosti s väčšou istotou. Za perfektnú prácu by som rád vyzdvihol napríklad operátora číslo jeden – čatára Petra Srnanka a operátora číslo dva – desiatnika Stanislava Juráka z riadiaceho navádzacieho rádiolokátora. Podakovanie a pochvala patrí však všetkým, ktorí sa na cvičení zúčastnili,“ podčiarkol tridsaťdvaročný veliteľ 1. protiletadlovej batérie.

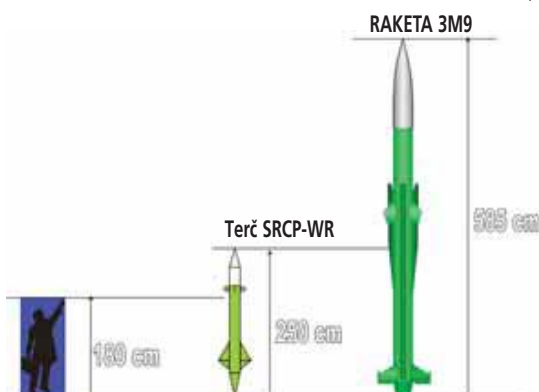
VŽDY NA JEDNOTKU

„Streľby nitrianskej brigády boli vyvrcholením dvoch rokov úsilia a výcviku,“ zdôraznil veliteľ Vzdušných síl OS SR generálmajor Juraj Baránek.

Doplnil, že takéto cvičenia sú potrebné nielen na pretavenie teoretických vedomostí a nacvičených spôsobilostí do praktickej podoby v reálnej situácii, ale aj na prípravu nových profesionálnych vojakov, ktorí vstupujú do ozbrojených síl.

Protiletadlové raketové komplety 2K12 KUB použité počas tohtoročného cvičenia zapožičali poľské ozbrojené sily. Do výzbroje vtedajšej Československej armády bol tento komplet zavedený v roku 1968 a doteraz prešiel niekoľkými modernizáciami. Od vzniku samostatného Slovenska a Ozbrojených síl SR prebehli prvé bojové streľby s týmto kompletom v roku 1996 v polygóne Šabla v Bulharskej republike. Ďalšie streľby nasledovali v roku 2002 na severe Poľska v polygóne Ustka, kde sa odvtedy konajú každý druhý rok. Dosiaľ boli každé streľby hodnotené na výbornú. Tento rok bol však predsa len niečím iný – po prvýkrát v histórii strelali naši vojaci s raketami typu 3M9M3. Ich prednosťou je, že dokážu zasiahnuť aj cieľ na odlete pri rýchlosti až 300 metrov za sekundu.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

V poľskom výcvikovom priestore Ustka prebieha každý rok aj cvičenie slovenských pilotov zaradených do integrovaného pohotovostného systému ochrany vzdušného priestoru krajín NATO – NATINADS. Počas tohtoročných bojových streľieb Protiletadlovej raketovej brigády Nitra sa na cvičení „STRELA I-08“ zúčastnilo dvanásť pilotov a šesť stíhacích lietadiel MiG 29 z Leteckej základne Šliach. Na šesť terčov s označením CP-100 vyžarujúcich tepelné žiarenie vystrelili piloti dvadsaťšesť rakiet typu R60 s infračerveným tepelným navádzaním. Naši piloti si tento rok „vystrelili“ hodnotenie „Dobré“.

Muníciu z Novák likvidujú na Záhorí

V predchádzajúcich dňoch rozvírila hladinu médií správa o vojenskej kolóne, ktorá sa presúvala v noci zo stredy 28. mája na štvrtok 29. mája z Vojenského opravárenského podniku v Novákoch do Vojenského technického a skúšobného ústavu Záhorie. Čo sa týka okolností prevozu materiálu zo spomínaných miest, informovali o nich samotní ministri obrany a vnútra Jaroslav Baška a Róbert Kaliňák.

„Do VTSÚ Záhorie sme z Novák za maximálnych bezpečnostných opatrení, ktorých nevyhnutnou súčasťou bolo aj úplné a prísne utajenie, previezli pyrotechnickú zlož. Materiál predstavoval potenciálnu hrozbu a za určitých okolností mohol spôsobiť škody. Keďže VOP nie je vybavený na likvidáciu tohto materiálu, museli sme ho previezť na Záhorie, kde sa bezpečne zlikviduje,“ vyjadril sa minister obrany J. Baška. Akcii predchádzala dlhodobá príprava, ktorá pozostávala z pyroasanácie, auditu a podrobnej inventarizácie všetkého materiálu nazhromaždeného vo VOP Nováky počas rokov 2002 až 2005. Práce vyvrcholili spomínaným presunom.

Podľa slov podpredsedu vlády a ministra vnútra R. Kaliňáka bol transport do detailov pripravený. Predchádzali mu dva nácviky. Vzájomne na ňom spolupracovali vojaci, policajti aj hasiči, zúčastnilo sa ho 133 vojakov, 55 vojenských vozidiel, 120 policajtov a 42 policajných vozidiel, 120 hasičov a 37 hasičských vozidiel. Pre bezpečnosť personálu boli vozidlá neustále monitorované termokamerami.

ODBORNÁ LIKVIDÁCIA

Práca s muníciou, výskum, vývoj, zbraňové systémy, výbušniny, technika tvoria doménu Vojenského technického a skúšobného ústavu Záhorie už od roku 1927. V súčasnosti plní ústav úlohy výskumu, vývoja a skúšobníctva strojov, zariadení, materiálov a technológií. Po tragickom výbuchu vo VOP Nováky sa časť munície likvidovala v priestoroch VTSÚ Záhorie, počas druhého polroka 2007 tam boli likvidované tie druhy munície, ktoré nebolo možné z bezpečnostných dôvodov skladovať dlhšie časové obdobie. Počas rokov 2008 – 2010 sa tu budú vykonávať výskumno-vývojové úlohy spojené s likvidáciou spomínanej munície.

Aby sa znížilo zaťaženie obyvateľov obcí ležiacich v blízkosti VVP Záhorie, ministerstvo obrany prijalo viaceré organizačné opatrenia. Ide o stanovenia maximálneho množstva výbušniny na jeden odpal, pričom toto množstvo nesmie prekročiť 60 kg. Likvidačné práce sa budú vykonávať v čase od 8.30 hod. do 14.30 h a ne-

budú sa vykonávať počas víkendov ani štátnych sviatkov.

SPRIEVODNÉ JAVY LIKVIDÁCIE

O zásadách súvisiacich s pyrotechnickou likvidáciou muničného materiálu na Záhorí rezort obrany informoval starostov dotknutých obcí aj prostredníctvom publikácie Likvidácia munície vo VVP Záhorie. Pri likvidácii munície vzniká viacero sprievodných javov, ktoré je možné zachytiť zmyslami. Jedným z nich je vzdušná tlaková vlna. Pri likvidácii munície z Novák je povolené likvidovať maximálne 60 kilogramov TNT v piatich jamách. Najbližšia obec je od trhacích jam vzdialená necelých šesť kilometrov. V tejto vzdialenosti je pretlak pri výbuchu 60 kg TNT 0,0022 Pa, teda nemôže spôsobiť poškodenia. Ľudský organizmus pociťuje pretlak nad 5 000 Pa, ťažké zranenia vznikajú pri pretlaku 100 000 Pa.

Ďalším sprievodným javom je seizmická vlna, ktorá sa šíri pôdou a podložími. Napríklad pri hmotnosti výbušniny 150 kg TNT je vzdialenosť, ktorá spôsobí poškodenie obytných stavieb, približne 100 metrov. Široké ochranné pásmo VVP Záhorie teda dostatočne chráni obdobia ľudí vzdialené od trhacích jam 5,7 a viac kilometrov pred seizmickou vlnou.

Čo sa týka hluku, ktorý je s výbuchmi nevyhnutne spojený, podľa meraní Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Bratislave 19. 3. 2008 vo vzdialenosti približne 6,7 kilometra od trhacích jam VTSÚ Záhorie, dosiahla špička impulzného hluku v krátkodobom intervale hodnoty 80 – 105 Db. Na porovnanie hluk

auta idúceho po ulici dosahuje úroveň asi 90 Db. Hluk štartujúceho lietadla typu Antonov 26 priamo pri trupe je na úrovni približne 120 Db.

Rozlet črepín a podložia závisí od veľkosti náplne a typu munície a môže sa pohybovať od 300 do 1 500 metrov. Pred ohrozením chránia ľudí znova široké ochranné plochy.

OCHRANA PRÍRODY

Ministerstvo obrany nielen obhospodaruje VVP Záhorie a využíva tieto priestory na vojenské účely, ale aj spolupracuje s Bratislavským regionálnym ochranným združením (BROZ) pri projektoch ochrany prírody. V rámci programu obnovy a revitalizácie prírodných spoločenstiev LIFE - Príroda realizuje MO SR v spolupráci s BROZ a Štátnou ochranou prírody projekt Obnova biotopov pieskových dún vo VVP Záhorie. Na Záhorí sa nachádzajú najrozsiahlejšie a najzachovanejšie biotopy pieskových dún a vresovísk na Slovensku patriace medzi biotopy európskeho významu. VTSÚ Záhorie vykonáva v rámci projektu opatrenia zamerané na obnovu cieľových oblastí, najmä zamedzením sukcesie (šírenia náletových drevín) vo vybraných územiach. Tým vytvára základ pre dlhodobý pravidelný manažment územia aj po ukončení projektu. Zámerom je aj zvyšovanie povedomia zamestnancov rezortu obrany, ako aj miestnych komunít o význame ochrany prírody vo vojenských obvodoch.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto archív VTSÚ Záhorie

Ukrajina – spolupráca aj úcta

Minister obrany Slovenskej republiky Jaroslav Baška 27. mája oficiálne navštívil Ukrajinu. V Užhorode ho privítal jeho rezortný partner Jurij Jechanurov. Hlavnými témami rokovaní bolo prehĺbenie dvojstrannej vojenskej spolupráce a rozvoj aktivít slovenskej strany, ktoré majú Ukrajine napomôcť v jej európskych a euroatlantických ambíciách.

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Kyjeve je zároveň aj kontaktnou ambasádou NATO pre Ukrajinu. Aj preto je rozvoj obojstranných vzťahov o to intenzívnejší.

VYZNAMENANIE VETERÁNOM

Minister obrany Jaroslav Baška sa usiluje svoje oficiálne cesty skĺbiť aj so stretnutiami s vojnovými veteránmi. Tak to bolo aj v Užhorode. „Veru, skoro celým Slovenskom som sa prebojoval, no v bitke o Liptovský Mikuláš ma ťažko zranilo. Po otrase mozgu následkom výbuchu nepriateľského mínometného granátu sa mi síce pamäť vrátila, ale niekoľkými prstami nehýbem dodnes. No vašu krajinu mám stále zo srdca rád,“ spomenul s troškou páťosu veterán druhej svetovej vojny Dimitër Lukač. Čatárovi pe-

choty 1. československého armádneho zboru D. Lukačovi a jeho štyrom spolubojovníkom minister obrany Jaroslav Baška pripol na hrud' odznak vojnového veterána. Vyznamenal aj päťicu aktívne slúžiacich dôstojníkov, ktorí sa podieľali na spolupráci so slovenskými vojakmi na príprave spoločných cvičení alebo v rámci mierových operácií. Jurij Jechanurov vyznamenal Medailou za pomoc pri rozvoji Ozbrojených síl Ukrajiny ministra obrany SR Jaroslava Bašku, náčelníka GŠ generála Ľubomíra Bulíka, veľvyslanca SR v Kyjeve Urbana Rusnáka, riaditeľku odboru zahraničných vzťahov nášho ministerstva Bohuslavu Lukačovičovou a vojenského pridelenca na Ukrajinu plk. Juraja Beskyda.

NÁŠ PRÍKLAD

„Predovšetkým nás zaujímali cenné skúsenosti našich susedov, ktorí nie tak dávno prešli zložitou cestou euroatlantickej integrácie,“ zdôraznil po rokovaní pred novinármi J. Jechanurov. V krajine, kde integračné snahy smerom k Severoatlantickej aliancii podporuje iba pätina obyvateľov, je mimoriadne dôležitá informovanosť. Aj preto obaja ministri následne zavítali na odbornú konferenciu, ktorú pod názvom Do európskych štruktúr cez NATO

podľa príkladu Slovenskej republiky zorganizovalo na pôde Užhorodskej národnej univerzity slovenské veľvyslanectvo. Po dynamickej debate so študentmi a vedeckými pracovníkmi obaja ministri v areáli univerzity slávnostne otvorili Informačné centrum NATO. (Na fotografii obaja ministri, v strede rektor univerzity Mykola Veheš).

Vzniklo vďaka podpore slovenskej ambasády v Kyjeve pod vedením veľvyslanca Urbana Rusnáka. K zriadeniu prispel aj náš rezort. Pri tejto príležitosti prostredníctvom výstavy fotografií predstavil účasť Slovenska v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

„Toto centrum je jedným z hmatateľných príkladov našej spolupráce a je veľmi dobré, že Informačné centrá NATO vznikajú aj pri vysokých školách, kde študujú mladí ľudia, nezaťažení minulosťou. Ste študenti, máte otvorené hlavy, ste prístupní no-

vým myšlienkam, preto verím, že Centrum bude mať u vás odozvu,“ zdôraznil pred zhromaždenými študentmi J. Baška. „Máte výhodu, že žijete v Užhorode, pretože to, čo vám

v Informačnom centre budú hovoriť o živote v krajinách NATO, si môžete overiť hneď pár kilometrov za našou spoločnou hranicou. Chcem, milí študenti, aby ste mali oči otvorené, aby ste k svojej budúcnosti pristupovali pragmaticky – a našim slovenským úprimne ďakujem,“ povedal J. Jechanurov.

Slovenské veľvyslanectvo v Kyjeve pracuje aj ako kontaktné veľvyslanectvo NATO od začiatku minulého roka. Usporadúva konferencie a podporuje rôzne diskusie. Napríklad o spolupráci v rámci V-4, o reforme obranného priemyslu, no najmä o slovenských skúsenostiach s integráciou do euroatlantických bezpečnostných a hospodárskych štruktúr. Aj preto v tomto roku veľvyslanectvo posilnil v pozícii vojenského poradcu bývalý veliteľ vojsk výcviku a podpory genmjr. v. z. Ján Kačmár.

A ešte niečo. Ministri počas stretnutia viackrát deklarovali potrebu bližších kontaktov medzi oboma armádami – a to napríklad v rámci spoločných cvičení, v oblasti vojenského školstva, pričom hovorili aj o posilňovaní bežných ľudských vzťahov. Aj preto sa dohodli na realizácii výmenných rekreácií pre profesionálnych vojakov a ich rodiny.

Text a foto **Pavol VITKO**

V Nemecku aj so systémom MOKYS

Prvých štrnásť májových dní pripomínal vojenský výcvikový priestor Aulendorf pri nemeckom mestečku Baumholder veľké mravenisko. Už po štrnásty raz privítal účastníkov najväčšieho a najprestížnejšieho cvičenia spojovacích špecialistov Combined Endeavor. Tento rok sa tu zišlo takmer 900 účastníkov z 38 krajín celého sveta. Nechýbali medzi nimi zástupcovia slovenských ozbrojených síl s mobilným komunikačným systémom MOKYS.

Slovenskú republiku pod velením zástupcu Odboru podpory a velenia Generálneho štábu OS SR kpt. Karola Trupa reprezentovalo 20 príslušníkov rezortu ministerstva obrany. Zastupovali Stredisko riadenia a prevádzky KIS v Trenčíne, 5. pluk špeciálneho určenia Žilina, 1. mechanizovanú brigádu Topoľčany, Základňu MOKYS Ružomberok, prápor RCHBO Rožňava, Veliteľstvo pozemných síl Trenčín, Leteckú základňu Prešov, 22. mechanizovanú brigádu Prešov a Národnú akadé-

miu obrany a Akadémiu ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši.

TESTOVANIE

Testovala sa interoperabilita a možnosť komunikácie vybraných prototypov systému MOKYS (MSU-B1CMS, VŠRV-1 a VŠRV-2) podľa viacerých štandardov priamo v praxi. Výsledky budú zahrnuté do záverečnej správy o vojenských skúškach. V rámci testov sa preverila a zdokumentovala možnosť prenosu hlasu, dát, videokonferencia, e-mailová komunikácia a ďalšie služby medzi krajinami, s ktorými Slovenská republika v budúcnosti bude vytvárať bojové skupiny, ale i ďalšími štátmi sveta (napr. Veľká Británia, Švajčiarsko, Albánsko, Afganistan atď.). V rámci skúšok sa preverila možnosť spolupráce zariadení systému MOKYS s komunikačnými systémami každej krajiny osobitne, ako aj možnosť spoločnej komunikácie všetkých štátov prostredníctvom jednej nosnej siete.

„V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi naša účasť na tomto cvičení prebieha v znamení niekoľkých novín. Tou najpodstatnejšou je predstavenie vybraných komponentov mobilného komunikačného systému MOKYS verejnosti a ich testovanie s ohľadom na inter-

Z celkových 98 testov Slováci v tomto roku dosiahli takúto úspešnosť:

GREEN/ZELENÉ (100 % úspešnosť testov) – 90%

AMBER/ORANŽOVÁ (schopnosť výmeny dát, ale pri zníženej kvalite služieb) – 2 %

RED/ČERVENÁ (neschopnosť plnohodnotnej výmeny dát) – 8 %.

Šesť testov nebolo vykonaných, pretože krajiny, s ktorými bolo testovanie naplánované, neprivezli na cvičenie potrebnú techniku.

operabilitu. Ďalšou novinkou je zaradenie študentov z Národnej akadémie obrany a Akadémie ozbrojených síl do testovacích tímov. Musím spomenúť aj to, že Slovensko na cvičení zastupuje po prvýkrát aj nežné pohlavie, príslušníčka Regionálneho centra StrRaPKIS Trenčín,“ povedal vedúci slovenskej delegácie kpt. Karol Trup.

Na cvičenie sa prišli pozrieť aj zástupcovia dodávateľských firiem systému MOKYS, ktorí mali možnosť zoznámiť sa priamo na mieste s nedostatkami, ktoré sa počas používania zistili. Príprava na cvičenie a testovanie systému však prebiehala už dva týždne pred cvičením, keď sa všetci zástupcovia Slovenska stretli s dodávateľmi v Základni mobilných KIS v Ružomberku. Záverečné vojenské skúšky budú dokončené do 30 dní po ukončení Combined Endeavor v okolí Kalenika.

Cvičenie Combined Endeavor sa uskutočňuje od 1. mája do 14. mája 2008 a od roku 1995 je každoročne jeho organizátorom veliteľstvo USEUCOM. Poslaním cvičenia je zvýšenie účinnosti a efektivity vzájomnej spolupráce pri nasadení v operácii medzinárodného krízového manažmentu, operácii pod vedením NATO/EÚ a humanitárnych operácií. Slovensko sa zúčastňuje na týchto cvičeniach už od ich vzniku. Hlavným cieľom je testovať a dokumentovať interoperabilitu mobilných komunikačných a informačných systémov členských krajín NATO, členov Partnerstva za mier a ostatných zúčastnených krajín.

MOKYS bude poskytovať Ozbrojeným silám SR jednotné komunikačné prostredie na prenos dát, hlasu a videa na operačnom a taktickom stupni velenia a na podporu prvkov strategického stupňa. MOKYS je vysoko sofistikovaný komunikačný systém, ktorý bude zabezpečovať podporu nepretržitého velenia a riadenia vo všetkých funkčných oblastiach vedenia operácií.

Combined Endeavor zúčastneným krajinám ponúka možnosť zvýšiť flexibilitu, rýchlosť a efektivitu pri budovaní viacnárodných síl, ktoré musia spolu navzájom komunikovať pri nasadení do spoločných operácií. V minulom roku takéto skúsenosti v reálnej situácii úspešne využili tieto krajiny: Francúzsko, Rusko a Taliansko pri nasadení síl Spojených národov v Libanone,

Veľká Británia, Litva a Juhovýchodná európska brigáda (SEEBRIG) pri podpore mierovej operácie ISAF v Afganistane.

O TRENDCH

Slovenskú delegáciu na cvičení Combined Endeavor viedol kpt. Ing. Karol Trup, ktorý na Slovensku pôsobí ako vedúci starší dôstojník oddelenia mobilných KIS J6 Generálneho štábu OS SR.

• Čo je úlohou vášho oddelenia?

Zaoberáme sa najmä problematikou mobilných komunikačných a informačných systémov (KIS). Konkrétne ide o rozvoj a výstavbu mobilných KIS v Ozbrojených silách SR. Vzhľadom na prípravu a vyčleňovanie deklarovaných síl v prospech Aliancie, má budovanie týchto systémov v rezorte zelenú a preto úloh spojených s modernizáciou poľnej spojovacej sústavy je veľa. Stručne by som prácu oddelenia charakterizoval činnosťami od spracovania koncepcie nasadzovania mobilných KIS do OS SR, cez sumarizovanie a posudzovanie požiadaviek veliteľstiev síl a im podriadených útvarov na mobilné KIS, až po podieľanie sa na procese obstarania požadovaných systémov a technológií a ich zavádzania do používania v OS SR vrátane vykonávania vojenských skúšok. Typickým príkladom je projekt Mobilného komunikačného systému MOKYS, ktorý je v zodpovednosti oddelenia od samotného ideového začiatku a spracovania akvizičného projektu. Samozrejme, tento projekt nie je iba prácou nášho oddelenia, ale tímovou spolupracou odborníkov v oblasti KIS z celých OS SR a taktiež zástupcov OdKIS MO SR. Pre zaujímavosť, názov MOKYS vznikol v elektrike počas cesty z práce na ubytovňu.

• Otázka obstarania projektu MOKYS je veľmi diskutovanou témou. Aké sú jeho hlavné prednosti a dôvody nákupu?

Začnem azda najdôležitejšou časťou otázky, prečo ho obstarávame. Dôvodom je, že mo-

bilné komunikačné systémy používané v OS SR sú väčšinou zariadenia ruskej výroby zo 60-70 rokov. Táto technika je morálne i technicky zastaraná, neposkytuje požadované kvality služieb, nespĺňa požiadavky na bezpečnosť prenosu informácií a vzhľadom na nízke prenosové kapacity nepodporuje nasadzovanie moderných informačných systémov. Systém MOKYS je založený na báze Internet Protokolu (IP), čo je v súčasnosti najmodernejší trend budovania mobilných KIS v rámci NATO. Prechodom na IP technológiu sa Slovensko zaradilo medzi krajiny ako sú Holandsko, Veľká Británia či USA, ktoré sú lídrami v oblasti budovania systémov založených na technológii IP. Výhodou tejto technológie je unifikácia prenosového prostredia na nasadzované informačné systémy ako sú napríklad národný informačný systém pre velenia a riadenie C2SYS-TS.

• MOKYS ste naostro otestovali na cvičení v Nemecku. Ako prebiehala príprava na cvičenie?

Na cvičení COMBINED ENDEAVOR 2008 sme testovali tri prototypy systému MOKYS: Mobilný spojovací uzol – brigádny MSU-B1CMS a Veliteľsko-štábne rádiové vozidlá VŠRV-1 a VŠRV-2. Cieľom bolo zdokumentovať úroveň interoperability, čiže schopnosť výmeny informácií s podobnými systémami ostatných zúčastnených krajín. Preverenie interoperability prebiehalo prostredníctvom takmer stovky testov. Rozsiahleho a náročného cvičeniu predchádza takmer

ročný plánovací proces. Počas štyroch plánovacích konferencií sú naplánované testy v jednotlivých oblastiach (jednokanálové rádio, sieťové služby vrátane C2 systémov, prenosové systémy, hlasové služby, dátový prenosový systém a videokonferencia). Pred cvičením prebiehala záverečná príprava v trvaní dvoch týždňov, ktorej cieľom bolo okrem prípravy techniky na cvičenie zladíť cvičiacich po technickej i osobnej stránke. Pre úspech takejto akcie je veľmi dôležité, aby delegácia na cvičení fungovala ako jeden tím. Som presvedčený, že toto sa nám podarilo. Nesmierne si vážim prácu tímu, s ktorým som mal tú česť na cvičení COMBINED ENDEAVOR 2008 spolupracovať.

• Ako zhodnotili naše schopnosti ostatné krajiny, ako sa s nimi spolupracovalo?

Nielen krajiny, s ktorými sme spolupracovali, ale aj vedenie cvičenia ocenilo vysokú úroveň odbornej pripravenosti a osobnej angažovanosti členov slovenskej delegácie. Spolupráca s krajinami bola až na niektoré výnimky výborná. Prototypy MOKYS sa tešili veľkému obdivu, pretože skutočnosť, že OS SR obstarávajú moderný mobilný komunikačný systém nie je medzi odbornou vojenskou verejnosťou žiadnym tajomstvom. V rámci cvičenia sme vykonali niekoľko prezentácií prototypov MOKYS pre ostatné krajiny a ohlasy boli veľmi pozitívne.

• V lete odchádzate pracovať do ACT NATO v americkom Norfolku. Čo bude náplňou vašej práce?

1. augusta 2008 by som chcel nastúpiť na funkciu na HQ SACT v Norfolku. Ide o pozíciu vedúceho experimentálneho testovania na sekcii zaoberajúcej sa sieťovými službami, ktorej úlohou je testovanie nových konceptov v oblasti sietí a posudzovanie vhodnosti ich implementácie do NATO. Mojou úlohou by malo byť manažovanie testov a experimentov.

Na záver si preto dovoľím využiť túto príležitosť a poďakovať sa všetkým, s ktorými som mal česť za štyri roky pôsobenia na GŠ OS SR pracovať.

Dvojstranu pripravil kpt. Peter MICHNICA

Pod bojovou zástavou légii

Ceremoniou kladenia venca pri hrobe neznámeho vojaka na Oltári vlasti na Benátskom námestí v Ríme si 22. mája minister obrany SR Jaroslav Baška pripomenul slávny dátum 24. máj 1918. Práve pred 90 rokmi na Benátskom námestí odovzdal generálovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi zástavu československých légii premiér talianskej vlády Vittorio Orlando. Minister Baška položil veniec aj k pamätnej tabuli M. R. Štefánika, ktorá sa nachádza asi 100 metrov od Oltára vlasti. Iniciátorom podujatia bol Klub generálov SR.

O sformovanie československých légii na území Talianska sa zaslúžil Milan Rastislav Štefánik. Po náročných rokovaniach s talianskou vládou 21. apríla 1918 podpísal ako podpredseda Československej národnej rady (ČSNR) s talianskym ministerským predsedom Vittorio Emanuelom Orlandom a ministrom vojny Talianska Vittorio Zupellim dvojstrannú zmluvu o konštituovaní samostatného československého vojska v Taliansku. Tieto vojenské jednotky boli súčasťou samostatnej Československej armády vo Francúzsku. Politicky boli podriadené ČSNR, vojensky však podliehali veleniu talianskej armády. Zmluva je z historického

hľadiska hodnotená ako prvé uznanie budúceho samostatného česko-slovenského štátu.

SLOVÁCI POD TALIAŇSKYM VELENÍM

Velením nad československými légiami v Taliansku bol poverený generál talianskej armády Andrea Graziani. Z dobrovoľníkov sa sformovala 1. čs. divízia, ktorá už v polovici mája 1918 dosiahla stav 14 000 mužov, z toho 320 dôstojníkov. V deň tretieho výročia vstupu Talianska do vojny, 24. mája 1918 na Piazza Venecia pri pomníku Vittoria Emanuela II. odovzdal M. R. Štefánik veliteľovi 1. československej divízie v Taliansku, generálovi A. Grazianimu, bojovú zástavu. Pri ceremónii boli prítomní významní predstavitelia talianskej vlády a zástupcovia vlád ostatných dohodových štátov. Štefánikov úspech na diplomatickom poli bol neskôr ocenený aj udelením hodnosti brigádneho generála francúzskej armády a talianskym vojnovým krížom.

„Milan Rastislav Štefánik bol veľkým vizionárom. On jediný predpovedal, že slovenský národ bude žiť v spoločnej Európe,“ povedal minister obrany J. Baška. Poďakoval sa predstaviteľom talianskej vlády a Talianskej republiky za to, že „sa pred 90 rokmi postavili za

nás a pomohli nám vytvoriť samostatný Československý štát, ktorého nástupcami sú dnes dve slobodné a demokratické, ekonomicky a sociálne napredujúce republiky.“

STRETNUTIE MINISTROV

V Paláci Baracchini sa minister Baška stretol s ministrom obrany Talianska Ignaziom la Russom. Ministri zhodnotili spoluprácu v rámci NATO, ale aj spoločnú účasť v misii ALTHEA v Bosne a Hercegovine a v ďalších zahraničných operáciách. Svojho partnera J. Baška pozval na budúci rok v máji na návštevu Slovenska pri príležitosti 90. výročia smrti M. R. Štefánika.

Slovenská delegácia navštívila aj Akadémiu obrany NATO v Ríme. Veliteľ generálporučík Wolf-Dieter Loeser vysoko ohodnotil prácu slovenského dôstojníka pre NATO Defense College, plukovníka Pavla Nečasa. „V budúcnosti s ním počítame na jedno z dôležitých miest, ktoré by mal obsadiť v Akadémii OS SR,“ povedal J. Baška. Počas návštevy sa oboznámil aj s poslaním školy, obsahom učiva a akademickým programom.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**

Vojenský a letecký pridelenec Číny starší plukovník Sui Changju:

Slovákovi želim **zlaté šťastie**

• *Pán plukovník, ako je organizovaný šport v ozbrojených silách Číny?*

V čínskej Národno-oslobodzovacej armáde sú športové kluby v každej väčšej posádke. Pôsobia relatívne autonómne a venujú sa desiatkam športov, a to aj na špičkovej úrovni. Stolný tenis, skoky do vody, volejbal... V pozemných silách je najpopulárnejší basketbal. Muži veľa rokov vyhrávajú domáce majstrovstvá a aj ženy patria k špičke. Podobné úspechy majú aj na vojenských majstrovstvách sveta. Vojenské námorníctvo sa zase pýši skvelým tímom plavcov. Samozrejme, naši vojenski športovci sa tešia z desiatok titulov majstrov sveta a získali aj veľa olympijských medailí.

• *Kolko športovcov bude reprezentovať v Pekingu Čínu a kolko z nich bude vojakov?*

Okolo 830 mužov a žien. Viac ako 40 športovcov z nich pochádza z armádneho prostredia. Verím, že nie málo z nich získa olympijské medaily, vrátane zlatých.

• *V prípravnom výbore Olympijských hier ste pracovali ako zástupca náčelníka odboru pre bezpečnosť. Ako je postarané o bezpečnosť športovcov a hostí?*

Bezpečnosť garantujeme na 100%. Vojská ministerstva vnútra, armáda, vojenská polícia a desiatitisíce dobrovoľníkov spolu s miliónmi občanov Číny majú záujem,

aby sa naši hostia u nás cítili dobre a bezpečne. Spolupracujeme aj s renomovanými bezpečnostnými službami a agentúrami celého sveta. Za prácu v tejto oblasti nám vyslovujú iba uznanie.

• *Nenarušia olympijskú náladu trebárs demonštrácie?*

Viete, toto je pre mňa ako vojaka citlivá otázka. Väčšina našich obyvateľov a národov Čínskej ľudovej republiky sa na olympiádu nesmierne teší. Sme hrdí, že u nás môžeme privítať reprezentantov celého sveta. Je to jeden z obrovských úspechov našej krajiny. Azda práve tie skupinky, ktoré sa ťažia vyrovnávajú s našim rastom vo všetkých oblastiach, by radi vniesli do týchto dní aj nervozitu. Nie, tak to nebude. Verím, že pekinská olympiáda vojde do histórie ako najvydarenejšia, najpohostiteľnejšia a najsrdečnejšia, že to bude skutočný sviatok športu a medzinárodného priateľstva.

• *Vráťme sa k olympiáde – kde ju budete sledovať, ako ju budete vnímať?*

Nakoľko do Pekingu a niektorých ďalších miest zavítajú okolo 100-tisíc športovcov a športových funkcionárov, očakávame aj dva milióny zahraničných fanúšikov a ďalšie milióny divákov z našej krajiny, ostanem radšej na Slovensku (smiech). Olympijské dni budem však prežívať skutočne emocionálne. Obrazne povedané – bol

to dlhý sen našej krajiny, ktorý sa stal realitou. Samozrejme, hneď po našich športovcoch budem fanúšikom Slovákov. Želám im zlaté šťastie, aby sa presadili a preslávili, aby prišli späť do vašej krásnej krajiny s radosťou a hrdosťou.

• *Ako hodnotíte vzťahy Slovenskej republiky a Čínskej ľudovej republiky vo vojenskej oblasti?*

S ich vývojom môžeme byť iba spokojní. Naše krajiny sú síce geograficky vzdialené, ale spolupráca sa postupne rozvíja. Začať by som mohol výmennými návštevami vysokých dôstojníkov. Vaši dôstojníci u nás absolvovali niekoľko kurzov na vojenskej akadémii. Tréneri a profesionáli v oblasti výcviku špeciálnych jednotiek sa u nás oboznamovali s technikami bojových umení a špeciálnych regeneračných masáží. Viem si predstaviť ďalšiu spoluprácu práve aj v oblasti vojenských športových klubov a ich výmenných tréningových pobytov.

Prostredníctvom návštev vojenských novinárov by som rád obojstranne sprostredkoval informácie o našich armádach. Málo sa poznáme – to je naša najväčšia rezerva.

Pavol VITKO

Foto **Peter DOVINA**

Starší plukovník Sui Changju (u nás ekvivalent brigádny generál) sa narodil v roku 1954 v známom meste Port Arthur na severovýchode Číny. V 16-tich rokoch vstúpil do armády. Neskôr navštevoval Vojenské učilište pozemných síl. Následne študoval a prednášal na vojenskej akadémii. Od roku 1985 pracoval na ministerstve obrany. V rokoch 1993 až 1996 bol zástupcom vojenského ataše v Moskve. Potom sa stal zástupcom veliteľa tankovej divízie. V rokoch 2000 - 2005 bol vojenským pridelencom v Gruzínsku. Po návrate začal pracovať v prípravnom výbore Olympijských hier v Pekingu ako zástupca náčelníka odboru pre bezpečnosť. Funkciou vojenského pridelenca na Slovensku bol poverený v roku 2007. Je ženatý a má syna. Zo športu sa venoval najmä futbalu, dnes rekreačne hráva stolný tenis.

Olympijská sláva športovej Dukly

Do jedinečnej, 111-ročnej histórie novovekých olympiád sa nezanedbateľne zapísali aj vojenski športovci zo Slovenska. Od zriadenia vrcholového športu v bývalej čs. armáde v roku 1967 až po terajšie Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica uplynulo 40 rokov. Za ten čas získali športovci Dukly 14 olympijských medailí.

Vôbec prvými olympionikmi boli v roku 1968 dvaja športovci: na zimných OH v Grenobli štartoval lyžiar- zjazdár Jaroslav Janda a na letných OH v Mexico City hral futbalista Ladislav Petráš. Odvtedy štartovalo na olympiádach 128 vojenských športovcov v 16 športoch (spoločný počet Dukly Banská Bystrica a Dukly Trenčín). Jednotlivé športy mali doteraz toľkoto olympionikov: atletika 29, cyklistika 17, biatlon 13, vodný slalom 11, lyžovanie a rýchlostná kanoistika po 10, džudo 8, vzpieranie 7, moderný päťboj a zápasenie po 5, ľadový hokej 4, plávanie 3, futbal, športová strelba a športová gymnastika po 2 a jachting 1.

DVANÁŠ ŠPORTOVCOV, 14 MEDAILÍ

Prvým olympijským víťazom bol cyklista Anton Tkáč v šprinte v Montreale 1976. Na rovnakých OH bol Bohumil Starnovský členom strieborného družstva moderných päťbojárov. Futbalista František Kunzo hral vo víťaznom mužstve ČSSR na OH 1980 v Moskve. Na tých istých OH získal džudista Vladimír Kocman bronzovú medailu v ťažkej hmotnosti. Atlet Jozef Pribilinec došiel víťazne do cieľa chodeckej „dvadsiatky“ na OH 1988 v Soule. V tomto juhokórejskom meste získal striebornú medailu aj ďalší atlet – Jan Železný v hode oštepom. Na získaní doteraz jedinej medaily zo zimných OH sa podieľali Jiří Parma a František Jež ako členovia bronzového družstva skokanov na lyžiach v roku 1992 v Albertville. Na OH 1996 v Atlante po prvý raz pre samostatné Slovensko získali vojenski športovci tri medaily: zlatú Michal Martikán vo vodnom slalome (C-1), striebornú Slavomír Kňazovický (C-1) v rýchlostnej kanoistike a bronzovú Jozef Gönci v športovej strelbe v ľubovoľnej malokalibrovke na 60 rán. Dvakrát bol „strieborný“

singlkanoista Michal Martikán na ďalších OH 2000 v Sydney a OH 2004 v Aténach. V Aténach opäť vystriedal bronzovú medailu Jozef Gönci: vo vzduchovej puške na 60 rán. Vodná slalomárka Elena Kaliská (K-1) bola po súťaži vo vodáckom areáli Helliniko pri Aténach dekorovaná zlatou medailou ako vôbec prvá Slovenka v histórii.

PÄŤ ZLATÝCH

Päť olympijských víťazov spomedzi 12 držiteľov 14 olympijských medailí – to je vrchol pyramídy predstavujúcej doterajších 817 medailí športovcov Dukly z OH, MS, ME a najväčších svetových vojenských súťaží. Očividný dôkaz životaschopnosti najvýznamnejšieho piliera slovenského športu vo svetovej konkurencii. Rovnaké očakávania sú spojené i s vystúpením reprezentantov Dukly na OH roku 2008 v Pekingu.

Miroslav HAZUCHA
Foto Ján MIŠKOVIČ

Šancu splniť olympijský limit na OH v Pekingu má 15 slovenských vojenských športovcov. V čase našej uzávierky ho mali splnený dvanásť. Spolu s niektorými ďalšími úspešnými banskobystrickými športovcami ich predstavujeme v týchto krátkych profiloch.

nrtm. Miloš BÁTOVSKÝ nar. 26. 5. 1979 v Krupine, bydlisko Banská Bystrica, ženatý, 2 synovia. Výška 179 cm, váha 68 kg. Šport/disciplína-atletika/chôdza. Vo VŠC od r. 2002. Tréner Mgr. Juraj Benčík. Osobný rekord 50 km 3:54:08, 20 km 1:23:48. Záluby cestovanie, poznávanie nových krajín. Športový vzor nemá. Za svoj najväčší úspech považuje, keď dokáže človek prekonať sám seba, svoju krízu. Najlepšie výsledky: Olympijské hry Atény 2004 –

18. miesto, Majstrovstvá sveta Helsinky 2005 – 18. miesto, Osaka 2007 – 22. miesto. Majstrovstvá Európy do 23 rokov Amsterdam 2001 – 7. miesto. Mníchov 2002 – 23. miesto. Svetové vojenské hry Hyderabad 2007 – 8. miesto.

nrtm. Jozef GÖNCI nar. 18. 3. 1974 v Košiciach, bydlisko Bratislava, ženatý, bezdetný. Výška 186 cm, váha 84 kg. Šport/disciplína-športová strelba/vzduchová puška

60; ľubovoľná malokalibrovka 3x40; ľubovoľná malokalibrovka 60. Vo VŠC: od r. 1993. Typ zbrane: Feinwerkbau. Záluby tenis, golf, hokej, anglický jazyk. Športový vzor Kurka Petr CZE. Za svoj najväčší úspech považuje úspešné ukončenie štúdia na FTVŠ popri zamestnaní, 2x bronzová olympijská medaila... Najlepšie výsledky: Olympijské hry Atlanta 1996 – 3. miesto ľubovoľná malokalibrovka 60, 5. miesto LM 3x40,

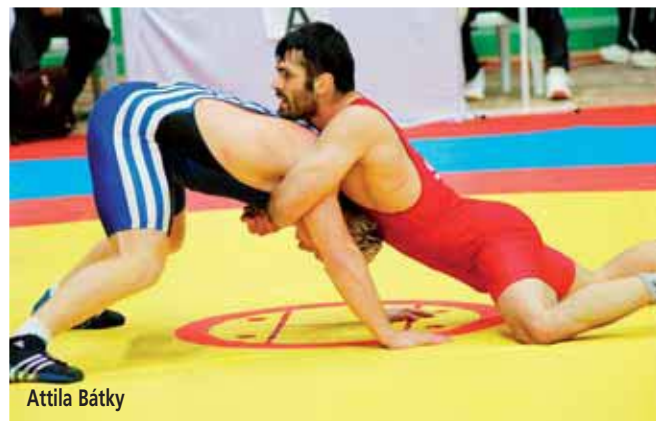
Michal Martikán

Kazimír Verkin

Elena Kaliská

28. miesto VzPu 60, Sydney 2000 – 8. miesto LM 3x40, 11. miesto VzPu 60. Atény 2004 – 3. miesto vzduchová puška 60. 4. miesto LM 60. 9. miesto LM 3x40 Majstrovstvá sveta Barcelona 1998 – 1. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40. Barcelona 1998 – 2. miesto vzduchová puška 60. Majstrovstvá Európy Kouvola 1997 – 2. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40. Arnhem 1999 – 1. miesto vzduchová puška 60. Bordeaux 1999 – 1. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40. Záhreb 2001 – 3. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40. Göteborg 2003 – 1. miesto vzduchová puška 60. Tallinn 2005 – 3. miesto vzduchová puška 60. Belehrad 2005 – 2. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40. Granada 2007 – 1. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3x40.

Celkovo 84 medailových umiestnení na OH, MS, ME, F-SP, SP.

rtn. Martina HRAŠNOVÁ, rodená Danišová nar. 21.3.1983 v Bratislave, bydlisko Banská Bystrica, vydatá, bezdetná. Výška 177 cm, váha 87 kg. Šport/disciplína-atletika/hod kladivom. Vo VŠC od r. 2002. Tréner Mgr. Jozef Hanušovský. Osobný rekord: 73,84 m. Záľuby knihy, filmy, sudoku, hudba. Športový vzor nemá. Za svoj najväčší úspech považuje Majstrovstvá sveta juniorov Kingston 2002. Najlepšie výsledky Majstrovstvá sveta Edmonton 2001 – 23. miesto, Osaka 2007 – 13. miesto, Majstrovstvá Európy Mníchov 2002 – 26. miesto, Göteborg 2006 – 26. miesto. Majstrovstvá sveta juniorov 17 ročných Bydgoszcz 1999 – 9. miesto, Santiago 2000 – 5. miesto, Kingston 2002 – 2. miesto. Majstrovstvá Európy juniorov Riga 1999 – 4. miesto, Grosseto 2001 – 2. miesto, Svetové vojenské hry, Hyderabad 2007 – 5. miesto.

nrtm. Peter KORČOK nar. 12. 8. 1974 v Šahách, bydlisko Banská Bystrica, ženatý, syn Peter. Výška 178 cm, váha 67 kg. Šport/disciplína-atletika/chôdza. Vo VŠC od r. 1997. Tréner Mgr. Juraj Benčík. Osobný rekord: 50 km 3:48:17. Záľuby štúdium, turistika, cestovanie. Športový vzor všetci chodci, od každého je čo sa učiť. Najlepšie výsledky: Olympijské hry, Sydney 2000 – 23. miesto, Atény 2004 – 14. miesto. Majstrovstvá sveta Paríž 2003 – 13. miesto, Helsinky 2005 – 10. miesto. Majstrovstvá Európy Mníchov 2002 – 11. miesto, Göteborg 2006 – 8. miesto.

rtn. Zoltán PÁLKOVÁCS nar. 6. 8. 1981 v Rimavskej Soboti, bydlisko Banská Bystrica, slobodný, bezdetný. Výška 193 cm, váha 100 kg. Disciplína-džudo. Vo VŠC od r. 1998. Tréner Mgr. Marek Matuszek, Ing. Ján Gregor. Záľuby všetko okolo športu. Športový vzor Antal Kovács. Za svoj najväčší úspech považuje všetko čo doteraz dosiahol. Najlepšie výsledky Olympijské hry Atény 2004 – vypadol v 1. kole. Majstrovstvá sveta Rio de Janeiro 2007 – 9. miesto. Majstrovstvá Európy juniorov Rím 1999 – 2. miesto, Nikózia 2000 – 3. miesto. Svetové vojenské hry Hyderabad 2007 – 2. miesto.

nrtm. Martin TEŠOVIČ nar. 26.10.1974 v Bratislave, bydlisko Trenčín, rozvedený, dcéra Anna Mária. Výška 182 cm, váha 105 kg. Šport-vzpieranie/weightlifting. Vo VŠC od r. 1993. Záľuby šport, dobrý film, čítanie kníh. Športový vzor obľúbený športovec – Róbert Federer. Za svoj najväčší úspech považuje Titul MS 3-nasobný 1997 a titul ME 2007. Najlepšie výsledky Olympijské hry, Atlanta 1996 – 10. miesto, Atény 2004 – nequalifikovaný. Majstrovstvá

sveta Chiang Mai 1997 – 3 x 1. miesto. Majstrovstvá Európy Strasburg 2007 – 3 x 1. miesto.

čat. Matej TÓTH nar. 10. 2. 1983 v Nitre, bydlisko Banská Bystrica, ženatý, dcéra Emma. Výška 185 cm, váha 73 kg. Šport/disciplína-atletika/chôdza 20 km. Vo VŠC od r. 2003. Tréner Mgr. Juraj Benčík. Osobný rekord: 1:21:24. Záľuby šport, filmy, hudba. Športový vzor všetci chodci, od každého je čo sa učiť. Za svoj najväčší úspech považuje Majstrovstvá Európy Göteborg 2006 – 6. miesto. Najlepšie výsledky Olympijské hry, Atény 2004 – 32. miesto. Majstrovstvá sveta Helsinky 2005 – 21. miesto, Osaka 2007 – 14. miesto. Majstrovstvá Európy do 23 rokov Bydgoszcz 2003 – 6. miesto Göteborg 2006 – 6. miesto. Vojenské svetové hry Hyderabad 2007 – 3. miesto.

Kazimír VERKIN nar. 27. 3. 1972 v Brezne, bydlisko, Banská Bystrica, rozvedený, 2 dcéry, Sarah a Saskia. Výška 181 cm, váha 70 kg. Šport/disciplína-atletika/chôdza 50 km. Vo VŠC od r. 1995. Tréner Martin Pupiš. Osobný rekord 50 km 3:57:17. Záľuby iné športy, varenie, dobrá kniha, akčné filmy, cestovanie, rodina. Športový vzor nemá, aj keď vyslovuje obdiv úspešným športovcom. Za svoj najväčší úspech považuje dcéry. Najlepšie výsledky Olympijské hry Atény 2004 – 36. miesto. Účast na svetových pohároch v chôdzi, na Európskych pohároch v chôdzi na 20 aj 50 km. Svetové vojenské hry Záhreb 1999 – 10. miesto.

čat. Peter HORÁK nar. 7.12.1983 v Bratislave, bydlisko Banská Bystrica, slobodný, bezdetný. Výška 197 cm, váha 87 kg. Šport/disciplína-atletika/skok do výšky. Vo VŠC od

Luboš Križko

Miroslav Konopka

Zoltán Pálkovács

Máté Tóth

r. 2003. Tréner Mgr. Radovan Mišík. Osobný rekord 230 cm. Záľuby rybárčenie, hudba, knihy, autá. Športový vzor Javier Sotomayor. Za svoj najväčší úspech považuje Europa SC High jump 4. miesto – 230 cm. Najlepšie výsledky Majstrovstvá sveta Osaka 2007 – 23. miesto. Majstrovstvá Európy do 23 rokov Bydgoszcz 2003 – 10. miesto, do 23 rokov Erfurt 2005 – 17. miesto, Göteborg 2006 – 15. miesto. Svetové vojenské hry Hyderabad 2007 – 7. miesto.

Elena KALISKÁ nar. 19. 1. 1972 vo Zvolene bydlisko Zvolen, slobodná. Výška 172 cm, váha 67 kg. Šport/disciplína-vodný slalom/K1. Vo VŠC od r. 1994. Tréner Peter Mráz. Typ lode Sting, Vajda. Typ pádla Raab. Záľuby hudba, lyže, knihy, basketbal, tenis. Športový vzor Štěpánka Hilgertová. Za svoj najväčší úspech považuje úspešné ukončenie školy a dosiahnuté športové výsledky. Najlepšie výsledky Olympijské hry Atlanta 1996 – 19. miesto, Sydney 2000 – 4. miesto, Atény 2004 – 1. miesto. Majstrovstvá sveta Penrith 2005 – 1. miesto, Foz do Iguaçu 2007 – 2. miesto Skopje 2004 – 1. miesto. Majstrovstvá Európy Roudnice n. Labem 1998 – 1. miesto, Čunovo 2002 – 1. miesto, L'Angertiere 2006 – 1. miesto, Liptovský Mikuláš 2007 – 2. miesto.

nrtm. Maroš KOVÁČ nar. 11. 4. 1977 v Košiciach, bydlisko Trenčín, slobodný, bezdetný. Výška 180cm, váha 71kg. Šport-cestná cyklistika. Vo VŠC od r. 2000. Tréner Vendelín Kvetan. Záľuby šport, motošport, autá. Športový vzor Vendelín Kvetan. Za svoj najväčší úspech považuje 19 víťazstiev v pretekoch UCI, Etapové víťazstvá na pretekoch Okolo Slovenska. Najlepšie výsledky Tour of Egypt etapové preteky 2003 - 1. miesto. Svetové vojenské hry Catania 2003 – 4. miesto, MS CISM, Zergze 2005 – 9. miesto.

Michal MARTIKÁN nar. 18. 5. 1979 v Liptovskom Mikuláši, bydlisko Liptovský Mikuláš, ženatý, dcéra Tamara. Výška 170 cm, váha 73 kg. Šport/disciplína-vodný slalom/C1. Vo VŠC od r. 1994. Tréner Jozef Martikán. Typ lode/pádla: Vajda Michal Martikan. Záľuby šport, hudba. Športový vzor Richard Fox, John Lugbil. Za svoj najväčší úspech považuje Atlanta 96. Najlepšie výsledky Olympijské hry Atlanta 1996 – 1. miesto, Sydney 2000 – 2. miesto, Atény 2004 – 2. miesto. Majstrovstvá sveta Trés Coroas 1997 – 1. miesto, Bourg St. Maurice 2002 – 1. miesto, Augsburg 2003 – 1. miesto, Foz do Iguaçu 2007 – 1. miesto. Majstrovstvá Európy Liptovský Mikuláš 2007 – 1. miesto. Majstrovstvá sveta juniorov Wausau 1994 – 1. miesto. Majstrovstvá Európy juniorov Liptovský Mikuláš 1995 – 1. miesto, Poľsko 1997- 1. miesto.

rtn. Miloslav KONOPKA nar. 23. 1. 1979 v Rimavskej Sobotě, bydlisko Želiezovce, ženatý, synovia Miloslav, Martin. Výška 190 cm, váha 107 kg. Šport/disciplína-atletika/hod kladivom. Vo VŠC od r. 2002. Tréner Mgr. Milan Haborák. Osobný rekord 81,33 m. Záľuby internet. Športový vzor nemá. Za svoj najväčší úspech považuje Osaka 2007 – 10. miesto. Najlepšie výsledky Olympijské hry, Atény 2004 – 14. miesto. Majstrovstvá sveta Paríž 2003 – 9. miesto, Helsinky 2005 – 20. miesto, Osaka 2007 – 10. miesto. Majstrovstvá Európy Mnichov 2002 – 10. miesto, Göteborg 2006 – 13. miesto. Svetové vojenské hry Catania 2003 – 1. miesto. Finále GP Stuttgart 2007 – 4. miesto.

Roman BRONIŠ nar. 17. 10. 1976 v Ostraviciach, ženatý, dve deti. Výška 188 cm, váha 76 kg. Šport – disciplína cestná cyklistika. Vo VŠC od 1. 2. 2008. Tréner Kvetan Vendelín. Záľuby rodina, príroda. Najlepšie športový výsledok: M-SR.

čat. Ľuboš KRIŽKO nar. 9. 8. 1979 v Trenčíne, bydlisko Banská Bystrica, slobodný bezdetný. Výška 186 cm, váha 83 kg. Šport/disciplína/ plávanie/znak. Vo VŠC od r. 1998. Tréner Jiří Walter. Osobné rekordy 50 m znak – 23,98 s. – 25,44 s., 100 m znak – 52,87 s. – 55,48 s. Záľuby šport, spánok, bar. Športový vzor: Žeby ja?! Za svoj najväčší úspech považuje: Všetko to čo som doposiaľ dokázal! Najlepšie výsledky Olympijské hry, Atény 2004 – 27. miesto, Majstrovstvá sveta, Indianapolis 2004 – 10. miesto,

Roman Broniš

Milan Haborák

Mikuláš Konopka

Martin Tešovič

Šanghaj 2006 – 10. miesto, Melbourne 2007 – 11. miesto. Majstrovstvá Európy, Berlín 2002 – 11. miesto, Viedeň 2004 – 7. miesto, Helsinki 2006 – 3. miesto, Debrecín 2007 – 5. miesto. Svetové vojenské hry Catania 2003 – 1. miesto, Hyderabad 2007 – 1. miesto.

rtn. Mikuláš KONOPKA nar. 23. 1. 1979 v Rimavskej Sobotě, bydlisko Želiezovce, ženatý, bezdetný. Výška 193 cm, váha 108 kg. Šport/disciplína/ atletika/vrh guľou. Vo VŠC od r. 2003. Tréner Mgr. Milan Haborák. Osobný rekord 21,57 m. Záľuby rybolov, internet. Športový vzor nemá. Za svoj najväčší úspech považuje HME 2007, kde by každým pokusom vyhral. Najlepšie výsledky Olympijské hry Sydney 2000 – 23. miesto, Atény 2004 – 10. miesto. Majstrovstvá sveta Helsinki 2005 – 11. miesto, Osaka

2007 – 15. miesto, Moskva 2006 – 9. miesto / hala /. Majstrovstvá Európy Madrid 2005 – 6. miesto / hala /, Göteborg 2006 – 12. miesto, Birmingham 2007 – 1. miesto / hala /, Svetové vojenské hry, Hyderabad 2007 – 5. miesto.

Milan HABORÁK nar. 11. 1. 1973 v Prešove bydlisko Želiezovce, ženatý syn Milan. Výška 191cm, váha 119 kg. Šport/disciplína-atletika/vrh guľou. Vo VŠC od r. 1994. Tréner bez trénera. Osobný rekord 20,87 m. Záľuby internet, rusofil. Športový vzor nemá. Za svoj najväčší úspech považuje OH 2000 postup z 5 miesta do finále OH, 3-krát po sebe atlét SR. Najlepšie výsledky Olympijské hry, Sydney 2000 – 11. miesto. Majstrovstvá sveta, Osaka 1997 – 31. miesto, Sevilla 1999 – 28. miesto, Lisabon 2001 -

7 miesto / hala /, Edmonton 2001 – 16. miesto, Birmingham 2003 - 7. miesto / hala /, Paríž 2003 – 12. miesto, Osaka 2007 – 17. miesto. Majstrovstvá Európy Mníchov 2002 - 10. miesto. Svetové vojenské hry. Catania 2003 – 1. miesto. Svetová univerziáda Peking 2001 - 3. miesto. Finále GP Paríž 2002 – 3. miesto.

rtn. Attila BÁTKY nar. 23. 1. 1973 v Dunajskej Strede, bydlisko Trenčín, ženatý, dcéry Karolína, Emanuela. Výška 180 cm, váha 84 kg. Šport/Disciplína-zápasenie/grécko-rímsky štýl /. Vo VŠC od r. 1998. Tréner kpt. Peter Hirjak. Záľuby jachting, rýchle autá, joga, maratón. Najlepšie výsledky. Olympijské hry Atény 2004 – 10. miesto. Majstrovstvá sveta Créteil 2003 – 3. miesto.

Peter Korčok

Maroš Kováč

Miloš Bátovský

Divízia na zelenej lúke

Hneď po absolvovaní Vojenského technického učilišťa v Liptovskom Mikuláši mal v auguste 1968 ako čerstvý poručík možnosť sledovať na obrazovkách lokátorov zboru PVOS v Žatci vôbec jeden z historicky najväčších presunov vojsk a techniky vzduchom pri obsadzovaní vtedajšieho Československa Sovietskou armádou. V apríli 1991 zažil šťastnejšie chvíle, keď prišiel na Sliač a do Zvolena a vytváral so skupinou ďalších dôstojníkov 1. divíziu protivzdušnej obrany. Dovtedy takýto zväzok na Slovensku nebol a jeho vzdušnú ochranu zabezpečovala brnianska divízia PVO. A prvého mája 1993 sa stal prvým slovenským dôstojníkom, ktorý bol od vyhlásenia samostatnosti Slovenskej republiky menovaný do generálskej hodnosti...

• Vráťme sa pán generál do aprílových dní roku 1991...

Vo Veľkonočný pondelok, zhodou okolností bol 1. apríl zvonil u mňa doma telefón. Volá generál Andrej Šabol a oznamuje mi, že nasledujúci deň sa mám dostaviť na pohovor k veliteľovi letectva a PVOS. V tom období som bol veliteľom rádiotechnickej brigády v Chomutove. Iba mi naznačí, že ide o vytváranie nového zväzku protivzdušnej

obrány na Slovensku. Doma nič nehovorím, len si premietam, čo ma asi v blízkej budúcnosti čaká. Pohovor u veliteľa je krátky. Generál Ondrej Kubizniak mi oznamuje, že som bol vybraný začať budovanie divízie PVO na Slovensku. Vzniknúť by mala do prvého decembra 1991. Po krátkej diskusii súhlasím. Čaká ma urýchléné odovzdanie mojej doterajšej funkcie, vysvetlenie rozhodnutia manželke, synovi a dcére a 15. apríla nástup do funkcie náčelníka štábu divízie. Na veliteľstve vtedajšej druhej divízie PVO v Brne sa 15. apríla stretáva celá naša skupina. Jej jadro tvorili napríklad podplukovníci Lovas, Púčik, Majerčík, Suja a ďalší. Presúvame sa na letisko Sliač, kde pre nás pripravil ubytovanie podplukovník Boleslavský. Bol človekom, ktorý významne prispel k tomu, že sme sa mali kde zložiť. Stihol pre nás ako tak upraviť bývalú ubytovňu po Sovietskoch. V jej druhej časti, v tzv. zelenej budove sme začali vytvárať a budovať prvú divíziu PVO doslova na zelenej lúke. So zošitmi, ceruzkami, poľnými telefónmi. V miestnostiach nebolo okrem stolov a stoličiek nič. Chýbali nám trezory, dokumenty sme mali uložené v plechových debnách. Do konca apríla bolo potrebné pripraviť podmienky pre prelet 81. samostatnej stíhacej letky z letísk

v Přerove a Brne na Sliač. K tomu bolo potrebné presunúť pozemný sled, ubytovať ho a zabezpečiť kompletnú prípravu na prijatie letového sledu. To všetko skutočne v poľných podmienkach. Šiesteho mája uskutočňujem kontrolu pripravenosti pozemného sledu a nasledujúci deň, 7. máj sa stal dňom, keď na Slovensku začína po dlhých rokoch pôsobiť bojový letecký útvar. Celkom na Sliači pristálo 12 bojových lietadiel MiG-21 a dva stroje s dvojčím riadením MiG-21 UB. Ako vôbec prvý pristál vtedajší náčelník stíhacieho letectva brnianskej divízie PVO plukovník Veselý a hneď za ním veliteľ letky podplukovník Krakovský. Po desiatkach rokov boli teda znova na Slovensku bojové lietadlá, pretože dovtedy pôsobili v Košiciach a v Piešťanoch len školské letecké útvary.

• Čo ich čakalo na letisku?

Provizórne, doslova spartanské podmienky. Vyše dvadsaťročné pôsobenie Sovietov na letisku sa výrazne podpísalo pod stav jednotlivých objektov a celej infraštruktúry. Chýbali vhodné objekty pre uloženie techniky a materiálu, ubytovanie ľudí. Prvé mesiace sme si pripadali ako na poľnom letisku. Tak sme mali rozložené jednotlivé prostriedky. Aj napriek všetkému sa hneď začala príprava letového a technického personálu a 10. mája sa slávnostným nástupom začala činnosť útvarov na letisku Sliač. Musím pri tejto príležitosti oceniť nadšenie ľudí, ktorí nehladeli na problémy a snažili sa úlohy čo najlepšie splniť. Napríklad piloti potrebovali v krátkej dobe po prelete na Slovensko pripraviť pre seba metodický kabinet. Čakala ich holá miestnosť. Piloti si vysúkali rukávy, zobrali do rúk kladivá a ďalšie nástroje a v krátkom čase si celé jej zariadenie svojopomocne upravili. A tak to bolo aj v ostatných zložkách rodiacej sa divízie.

• Divízia oficiálne vznikla 1. decembra 1991. Z ktorých útvarov pozostávala, a kedy prevzala zodpovednosť za ochranu vzdušného priestoru Slovenska?

V priebehu od mája do decembra 1991 sa postupne vytváral štáb divízie, premiestňovali sa útvary a zasadzovali do pripravenosti v nových posádkach. Najskôr ešte v zostave brnianskej divízie, kým sa nevytvorila naša prvá divízia PVO. Tak bol v posledný deň mája 1991 zasadený do pripravenosti 13. protiletadlový raketový pluk v Nitre, 30. augusta 81. samostatná stíhacia letka a 81. prápor rádiotechnického zabezpečenia. V októbri 1991 sa presunul 2. protiletadlový raketový pluk (neskôr 14.) z posádky Janovice nad Úhlavou do Rožňavy. Dovtedy bolo potrebné pripraviť objekty pre prijatie ľudí a techniky. Veľkým úsilím pod vedením majora Hrenčuka sa nám to podarilo. Postupne boli vytvárané podmienky na činnosť štábu divízie v kasárňach Podborová vo Zvolene. Súbežne prebiehala výstavba rádiotechnických jednotiek. Boli vybudované: prevádzkový prápor, spojovací prápor, veliteľské stanovište divízie a v druhej polovici roka 1991 aj štáby rádiotechnickej brigády a práporu opráv techniky. Vojaci z povolania pri tejto činnosti vykonali množstvo práce, bez ohľadu na svoje osobné voľno. Chceme im aj touto cestou po 15 rokoch za odvedenú prácu úprimne poďakovať. Ťažisko preberania útvarov od brnianskej divízie bolo v novembri a decembri 1991, kedy sme prevzali aj jediný útvar, ktorý bol dovtedy dislokovaný na Slovensku a mal vytvorené vhodné logistické podmienky. Išlo o pezienskú protiletadlovú raketovú brigádu. Všetky ostatné útvary okrem rádiotechnického útvaru v Mierove a vo Zvolene sa postupne redislokovali na Slovensko zo svojich materských českých posádok. Na zabezpečenie chodu divízie postupne vznikli prevádzkový a spojovací prápor, od 1. marca 1992 na Sliači rádiotechnická brigáda. V prvý deň marca 1992 sme prevzali komplexnú zodpovednosť za ochranu

vzdušného priestoru Slovenska. Tomu predchádzalo množstvo práce. Okrem iného aj na vytvorení systému prieskumu. Dovtedajší bol smerovaný na veliteľské stano-
vište divízie PVO v Brne. Museli sme vybudovať vlastné veliteľské stanovište. Na Slovensko sa pripravoval na presun 4. (171.) protiletadlový raketový pluk z Jihlavy do Rožňavy. Podmienky, v ktorých začali pôsobiť, boli veľakrát nedôstojné. Pozval som štáb STV na Sliač, aby nafilmovali podmienky, v ktorých žijú vojaci v základnej službe, ktorí ochraňujú štát a porovnali ich s tými, ktoré majú odsúdení. Program vyvolal veľký rozruch a ohlas. Niektoré veci sa pohli dopredu. Ale všetko sa to dialo veľmi pomaly. Dobré na tom neboli s možnosťou ubytovania ani profesionálni vojaci a ich rodiny.

• Mohli by ste byť konkrétnejší...

Niekde, ako na Sliači, vo Zvolene či v Rožňave sa pre nich začali postupne upravovať byty po Sovietskoch. Kým sa tak ale stalo, využívali sme kapacity ubytovní. Ani tie však nestačili. Časť vojenských profesionálov bývala vo svojich rodiskách, u rodičov, svokrovcov a dochádzala k svojim útvarom. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v časoch bývalej ČSFR a federálnej armády pokiaľ skončili stredné a vysoké vojenské školy a slúžili v zložkách letectva a proti-
vzdušnej obrany, boli umiestnení predovšetkým v posádkach na území Čiech. Na Slovensko, keďže tu bolo umiestnených len zopár školských a výcvikových útvarov (s výnimkou pezinskej brigády), mali veľmi malú šancu sa dostať. Preto, keď sa im naskytla takáto možnosť, neváhali, a rozhodli sa. Aj napriek tomu, že ich čakali oveľa horšie pracovné i životné podmienky, ako mali v Čechách. Pri tejto príležitosti by som chcel poďakovať vojenským rodinám za veľkú dávku trpezlivosti, ktorú mali pri riešení bytovej otázky. Veď mnohí naši príslušníci mali byty v českých posádkach a dochádzali odtiaľ do konca roku 1994, niektorí ešte aj začiatkom roku 1995 do svojich útvarov, kde pôsobili. Situáciu zlepšila až bytová výstavba. Najmä v posádkach: Zvolen, Sliač, Nitra, Bratislava, Rožňava a Košice. Rovnako sa nám snažili pomáhať aj primátori, starostovia miest a obcí, kde boli dislokované naše útvary. Spolupráca s nimi bola od začiatku na veľmi dobrej úrovni. Aj im patrí moje poďakovanie za vytváranie podmienok pre činnosť útvarov a pomoc pri etablovaní sa profesionálnych vojakov a ich rodín v nových posádkach.

• Súčasťou divízie pri delení sa stali aj ďalšie útvary...

Okrem množstva materiálu a techniky sa na Slovensko presunul 185. protiletadlový raketový pluk, protiletadlový raketový komplet S-300 PMU, ktorý bol zaradený do jeho

organizačnej štruktúry a neskôr sa stal súčasťou nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády, rádiotechnický prápor REB, letka bezpilotných prostriedkov prieskumu. Delenie pre nás znamenalo preberanie techniky a materiálu v Čechách, obrovské množstvo preletov leteckej techniky, prevozov a transportov techniky po kolajniciach či cestách. Najviac ma teší, že sa v rámci divízie nestala vážna nehoda. Len jeden vodič únavou pri presune spojovacej techniky do Vlkanovej zišiel so svojou vétrieskou do priekopy. Škoda predstavovala časťku vtedajších tri a pol tisíc korún a hlavne sa nikto nezranil... Počas delenia sa nestala ani žiadna letecká nehoda. V jeho rámci sme okrem iného prijali na našom letisku Sliač aj vrtulníky určené pre prešovskú leteckú základňu, keďže tam ešte neboli vytvorené vhodné podmienky. Dodám i malú perličku. V našom štábe divízie sme ešte v posledný deň roku 1992 robili personálne pohovory s tými profesionálnymi vojakmi, ktorí sa na poslednú chvíľu rozhodli vrátiť na Slovensko. Ešte predtým sme riešili nepočetné prípady vojakov českej národnosti, ktorí sa rozhodli zasa vrátiť do Čiech a slúžiť v Českej armáde. Ale nebolo ich veľa. Lebo ešte v čase redislokácie, najmä v roku 1991 sa v týchto útvaroch zišli predovšetkým tí vojaci, ktorí chceli ísť na Slovensko. K prvému januáru 1993 sa pripravovali aj ďalšie zmeny v súvislosti s vytvorením veliteľstva letectva a PVO Armády Slovenskej republiky

• Súčasťou delenia armády sa nakoniec stal aj folklór...

Máte pravdu. V rámci brnianskej divízie PVO pôsobil známy a uznávaný vojenský folklórny súbor Jánošík. S jej veliteľom, ktorý bol potom náčelníkom štábu veliteľstva letectva a PVO generálmajorom Jiřím Nekvasilom (neskôr bol náčelníkom Generálneho štábu Armády ČR, veľvyslancom ČR v Gruzínsku, v súčasnosti v Afganistane) sme veľmi rýchlo našli spoločnú reč. Jánošík patril predsa na Slovensko povedal. Celú jeho cimbalovú hudbu, ale aj tanečnú zložku tvorili vojaci základnej služby zo Slovenska. Len dievčatá boli z Brna. A tak si v Brne vytvorili svoj vlastný vojenský folklórny súbor Ondráš a Jánošík pokračoval vo svojej činnosti v rámci našej divízie PVO vo Zvolene. Nieкто by síce mohol povedať, že boli v rámci delenia oveľa významnejšie veci, ale som rád, že sa nám podarilo súbor zachovať. Aj napriek tomu, ako som povedal, že sme mali veľké problémy s ubytovaním ľudí, uložením techniky a materiálu v našich útvaroch. Práve vtedy sa vo Zvolene rušil súbor Železničiar. Oslovili sme časť ľudí z neho. Napríklad pána Budínskeho či Jamříšku, ktorý bol choreografom aj v SLUKU. Urobil pre nás choreografiu, dievčatá do tanečnej zložky sme našli vo zvolenských stredných

školách i na vtedajšej vysokej škole lesníckej a drevárskej. Hneď od začiatku zaviedli v súbore profesionálnu úroveň. Jeden z päťdesiat minútových tréningov tanečnej skupiny som absolvoval aj ja, ako veliteľ divízie a mal som toho veru plné zuby.

• Po sfomovaní divízie nasledovalo plnenie výcvikových úloh v rámci slovenských ozbrojených síl...

Vyrcholením každého výcviku sú bojové streľby. Preto sme veľmi usilovne hľadali vhodné priestory pre uskutočnenie bojových streľieb našich protiletadlových útvarov, ale aj pilotov. Podarilo sa nám vybaviť polygóny najmä v Poľskej republike v Ustke, ale aj v Bulharsku. Veľmi dobrou previerkou ich pripravenosti sa stalo aj cvičenie Cooperative Key 97 v júli 1997. Bol som riadiacim cvičenia spoločne s americkým generálmajorom Thomasom Waskowom (na foto zľava), ktorý bol náčelníkom štábu Spojeneckých vzdušných síl NATO v južnej Európe. Bolo to najväčšie cvičenie leteckých síl, ktoré sa uskutočnilo na území Slovenska. Zúčastnilo sa ho vyše 600 príslušníkov vzdušných síl 11 štátov a prebiehalo súčasne vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, kde pôsobili najmä protiletadlové zložky, ale aj na leteckých základniach Sliač a Piešťany.

Jozef ŽIAK

Foto autor, archív JD

ŽIVOTOPIS

Generálmajor v. v. Ján Ďurovec sa narodil 7. januára 1948 v Bratislave, kde navštevoval aj časť základnej školy. Neskôr vyrastal v gemerskej dedinke Hrnica. Po maturite na Strednej všeobecnej vzdelávacej škole v Hnúšti absolvoval v rokoch 1965 – 68 Vojenské technické učilište v Liptovskom Mikuláši. Ako porúčik pôsobil v nasledujúcich troch rokoch v technických funkciách rádiotechnického práporu v Dobřanoch pri Plzni. V rokoch 1971 až 1976 študoval na fakulte letectva a PVO Vojenskej akadémie v Brne. V rokoch 1976 – 1978 bol veliteľom rádiotechnického práporu v Českých Budejoviciach, neskôr pôsobil v štábných funkciách divízie PVO v Žatci. V rokoch 1982 a 1984 študoval v Akadémii PVO v Kalinine. Po návrate bol náčelníkom štábu, neskôr veliteľom rádiotechnickej brigády v Chomutove. V apríli 1991 sa vrátil na Slovensko a bol najskôr náčelníkom štábu, neskôr veliteľom novovytváranej divízie PVO vo Zvolene (1991-1994). Prvého mája 1993 bol vôbec ako prvý dôstojník po osamostatnení Slovenskej republiky menovaný do generálskej hodnosti. Od roku 1994 bol v Trenčíne náčelníkom štábu veliteľstva letectva a PVO Armády Slovenskej republiky, neskôr zástupcom náčelníka štábu letectva a PVO Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky. V rokoch 1995 až 1997 absolvoval na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave postgraduálne štúdium. V roku 1999 bol náčelníkom správy letectva a PVO štábu operačného plánovania Generálneho štábu Armády SR. Od 1. januára 2000 pôsobil ako zástupca riaditeľa sekcie obrany a bezpečnosti Úradu vlády Slovenskej republiky, neskôr tajomník Rady obrany štátu. Prvého septembra 2002 odišiel do zálohy a do 30. novembra 2002 bol riaditeľom Kancelárie bezpečnostnej rady Úradu vlády SR. V súčasnosti pôsobí v Klube generálov SR v kontrolnej a revíznej komisii.

Zostanú, kým to bude potrebné

Slovensko zostane v Bosne a Hercegovine tak dlho, ako to bude potrebné, povedal premiér Róbert Fico počas historickej prvej oficiálnej návštevy Bosny a Hercegoviny (BaH) od vzniku samostatnej SR, ktorá sa uskutočnila 2. júna. Spreádzali ho minister obrany Jaroslav Baška a šéf diplomacie Ján Kubiš.

Na veliteľstve európskych síl v Butmire pri Sarajeve odovzdal vyznamenania Európskej únie 39 slovenským vojakom misie ALTHEA. Vyzdvihol nielen našu vojenskú prítomnosť, ale aj aktivity slovenského diplomata Miroslava Lajčáka, ktorý je od júla 2007 medzinárodným správcom Bosny a osobitným veľvyslancom EÚ v Sarajeve. ALTHEA je tretia a najväčšia vojenská operácia EÚ. V Bosne a Hercegovine zabezpečuje dodržiavanie Daytonskej mierovej dohody. Z 39 slovenských vojakov sú štyria na veliteľstve, 35 ďalších je čate zabezpečujúcej vnútornú ochranu campu. V Bosne máme ešte jednu príslušníčku na veliteľstve NATO.

Predseda slovenskej vlády v Bosne a Hercegovine rokoval aj s premiérom Republiky Srbskej Miloradom Dodikom, stretol sa so šéfom centrálnej vlády Nikolom Špirićom, predsedami oboch komôr parlamentu, s predsedníctvom Bosny a vystúpil na podnikateľskom fóre.

(red)

Foto TASR

Verifikačné lety nad Slovenskom

Územie Slovenska bolo 28. mája pod drobnohľadom Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. Z vojenského letiska v Kuchyni odštartovalo na dva cvičné pozorovacie lety inšpekčné lietadlo Švédskeho kráľovstva. Lety sa uskutočnili na základe Zmluvy o otvorenom nebi (ZON) a Deklarácie DTRA (Defence Threat Reduction Agency) USA, Švédskych ozbrojených síl a Slovenského verifikačného centra o vykonaní spoločného cvičenia. Inšpekčnú skupinu tvorili zástupcovia USA, Švédskeho kráľovstva a Bosny a Hercegoviny. V rámci výmeny hosťujúcich inšpektorov sa letov zúčastnil aj inšpektor z Ukrajiny.

Ako povedal zástupca Slovenského verifikačného centra major Michal Vilim „podľa spomínanej zmluvy sme povinní umožniť partnerským štátom štyri pozorovacie lety ročne a vykonať štyri pozorovacie lety nad zmluvnými štátmi.“

Vedúci inšpekčného tímu Švédskeho kráľovstva Ingemar Jakobsson Gyllensvaan po prvom cvičnom lete povedal: „Myslím, že sme urobili viac než dobrú prácu. Je dôležité aktívne lietať, pretože máme množstvo dobrých ľudí, ktorí potrebujú výcvik. Je to veľmi dobrá skúsenosť.“

Podľa Zmluvy o otvorenom nebi nás v tomto roku ešte čaká pozorovací let inšpektorov Ruskej federácie a Ukrajiny a my musíme vykonať pozorovací let nad Ukrajinou.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**

Výročie víťazstva

Slávnostné zhromaždenie vedúcich funkcionárov pri príležitosti 63. výročia víťazstva nad fašizmom sa konalo 12. mája v Klube MO SR. Na podujatí sa zúčastnili minister obrany SR Jaroslav Baška, štátny tajomník Daniel Duchoň, náčelník generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Ľubomír Bulík, vedúci funkcionári ministerstva a ozbrojených síl, profesionálni vojaci a civilní zamestnanci. Pri tejto príležitosti príslušníkov OS SR odmenili pamätnými medailami ministra obrany, vojenskými medailami za vernosť Ozbrojeným silám SR a čestnými odznakmi. Ako povedal minister obrany Jaroslav Baška, našou morálnou povinnosťou je chrániť ciele a ideály, za ktoré jednotlivci položili svoje životy. „Veľmi si vážim odvahu, statočnosť a vlastenectvo bojovníkov, ktorí sa rozhodli postaviť proti fašizmu,“ dodal. V súlade s rozkazom prezidenta SR Ivana Gašparoviča sa podobné slávnostné zhromaždenia konali vo všetkých útvaroch a zariadeniach ministerstva a ozbrojených síl.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto **Peter DOVINA**

Vojenský Oscar

Ako prejav uznania a za intenzívnu spoluprácu a partnerstvo medzi ozbrojenými silami Rakúska a Slovenska získali ozbrojené sily Slovenskej republiky ocenenie v jednej z kategórií rakúskej vojenskej ankety Soldier of the Year.

Slávnostný galavečer sa uskutočnil 29. mája v rakúskom Ebereichsdorfe, kde pred vyše 400-členným publikom a rakúskymi médiami získali ozbrojené sily Slovenskej republiky ocenenie v kategórii „Zahraničný partner“ vďaka ich perfektnej spolupráci s príslušníkmi rakúskeho Bundesheeru na Golanských výšinách. Táto spolupráca je trvalo hodnotená oboma stranami ako nadštandardná. Cenu z rúk náčelníka štábu obranných síl Rakúska generála Edmunda Entachera za ozbrojené sily SR prevzal náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík spolu s bývalým veliteľom slovenského kontingentu misie UNDOF na Golanských výšinách majorom Vladimirom Grišlom. „Vzájomné oceňovanie je už tradičným vyústením nadštandardného partnerstva pri spoločnom plnení úloh v operácii UNDOF“, povedal generál Bulík.

Text a foto **Milan VANGA**

Spoločne s Nemcami

Dohodu o spolupráci v oblasti vzdelávania a výcviku medzi rezortmi obrany Slovenska a Nemecka podpísal 14. mája minister obrany Jaroslav Baška so svojím nemeckým partnerom Franzom Josefom Jungom. Ide o druhú návštevu spolkového ministra obrany na Slovensku. Prvá sa uskutočnila v roku 1995.

Politici rokovali o bilaterálnej spolupráci svojich rezortov. „Len v tomto roku majú 50-60 bilaterálnych aktivít. S inými krajinami ich Ministerstvo obrany toľko nemá,“ uviedol J. Baška. Vyzdvihol dôležitosť spolupráce s nemeckým rezortom obrany pri budovaní Síl rýchlej reakcie NATO (NRF). Nemeckí a slovenskí vojaci totiž spoločne pôsobia v NRF-10 v pohotovostnom režime. Nemecký minister F. J. Jung vyjadril spokojnosť s prehĺbvaním spolupráce so Slovenskom v oblasti zahraničných nasadení jednotiek. Pokiaľ ide o Afganistan, situácia musí smerovať k tomu, aby sa tam neživil terorizmus. „Musíme sa starať o to, aby tam bola zabezpečená stabilita a mier.“

(red)

Foto **Peter DOVINA**

S priateľmi v Opave

V závere 2. svetovej vojny v Česku prebiehali najťažšie boje na území dnešného Moravskoslezského kraja na Opavsku. Významne do nich zasiahli československí vojaci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR.

15. apríla 1945 sa do Čiech ako prví naši vojaci prebojovali pri Sudiciach tankisti 1. čs. samostatnej tankovej brigády. Boje na dnešnom území Opavy trvali od 17. 4. do 6. 5. 1945. Nemecká armáda na Opavsku využila na obranu mnoho objektov bývalého československého opevnenia, ktorého výstavba sa začala v roku 1935 na západ od Bohumína. Každoročne sem prichádzajú veteráni z východného frontu uctíť si pamiatku svojich spoluvojákov. Aj tento máj opäť prišli do Opavy českí a slovenskí veteráni. Spolu s tunajšími odbojarmi a predstaviteľmi mesta položili veniec a kytice k Pamätníku víťazstva v Janáčkových sadoch. V minulom roku bol obnovený a doplnený o pamätnú tabuľu československým vojakom aj vďaka iniciatíve plk. doc. Ing. Jána Daňka, ktorý zájazd pripravil.

Text a foto **Ing. Jaromír BREUER**

Chemici na Gemeri

V priestoroch rožňavského práporu radiačnej chemickej a biologickej ochrany a neďalekého cvičiska Gemerská Hôrka sa v dňoch 13. až 15. mája uskutočnilo už tretie medzinárodné pracovné stretnutie špecialistov RCHBO pod názvom Skúsenosti Ozbrojených síl SR v detekcii, identifikácii a monitoringu. Konalo sa pod patronátom veliteľa pozemných síl generálmajora Milana Maxima a ukázalo pripravenosť našich ozbrojených síl čeliť výzvam súčasnosti, medzi ktoré patria hrozby teroristických útokov s použitím chemických zbraní.

Generálmajor Maxim vyjadril spokojnosť s postupným napredovaním odborného, technického i personálneho rastu rožňavského práporu. Slovenskí vojenski chemici mali možnosť konfrontovať svoje poznatky a skúsenosti s kolegami z USA, Českej republiky, Kanady, Slovinska, Maďarska, Rumunska, Nemecka, ale aj so zástupcami z velenia NATO v Bruseli a z hlavného veliteľstva spojeneckých síl v Európe (SHAPE). Na stretnutí boli prítomní aj

zástupcovia ministerstiev hospodárstva a vnútra, Civilnej ochrany a miestnej samosprávy.

ZÁCHRANA TERORISTU

Na cvičisku Gemerská Hôrka najskôr príslušníci rot chemickeho prieskumu pod velením svojho veliteľa kapitána Elemira Farkaša ukázali všetkým účastníkom stretnutia prípravu prieskumnej verzie vozidla Aligator 4X4 PK RCHBO na radiačný, chemický a biologický prieskum. Za veľkej pozornosti zahraničných chemických odborníkov nasledovala príprava toho istého vozidla na radiačné, chemické a biologické pozorovanie.

Potom už udalosti nabrali rýchly spád. Ku kontrolnému stanovištu sa rýchlo rúti vozidlo, ktoré nedbá na výstražné znamenia. Zastaví ho až strelba. Avšak po nej vozidlo havaruje a vybuchne. Vnútri je terorista, ktorý má pri sebe chemickú toxickú látku. Tá pri výbuchu auta zamorí okolitý priestor. Na miesto urýchlene vyrazá prieskumný komplet Aligator. Jeho osádka meraním zistí konkrétnu chemickú situáciu a následne vytyčí aj zamorený priestor, jeho

hranice. Medzitým prichádza sanitka s chemikmi v ochranných odevoch. Objavujú teroristu. Nasadzujú mu ochrannú masku, naložia ho na nosidlá a sanitka s ním odchádza do záložného priestoru na dekontamináciu. Osádka Aligatora v tom čase odoberá vzorku zamorenej zeminy a po chvíli tiež odchádza na dekontamináciu.

Následná praktická ukážka mobilného pracoviska radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (VYMOB) ukazuje priamy prenos informácií z prieskumných vozidiel, ich vyhodnotenie a varovanie vlastných jednotiek pred ohrozením. Veľkej pozornosti sa teší aj ukážka činnosti chemickej pozorovacej hliadky mechanizovaných jednotiek (tvoria ju zástupcovia martinského mechanizovaného práporu), ako aj praktické využitie diaľkového detektora na detekciu a meranie koncentrácie toxických chemických látok. V tomto prípade ju predstavuje náhradná látka metanol, umiestnená vo vzdialenosti vyše 700 metrov.

ALIGATOR NÁM POMOHO

Kapitán Farkaš je s pripravenosťou svojich podriadených spokojný. V poslednom období cvičili veľakrát vo výcvikových priestoroch. Nedávno napríklad vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť zneprijemňovali svojou činnosťou presun protiletadlového raketového kompletu S-300 PMU, keď mu zamorili časť trasy...

„Som rád, že príslušníci roty sa už postupne naučili pracovať aj s novou technikou, ktorou v súčasnosti dispo-

nujeme. Aj keď plné zvládnutie prieskumného kompletu Aligator nie je jednoduché ani pre veliteľa družstva, operátora či vodiča. Oproti starším prostriedkom je to však obrovský kvalitatívny skok. Chlapci sú radi, že môžu pracovať s modernou technikou, ktorá je špičkou aj z medzinárodného pohľadu. So starým vozidlom BRDM sme nemohli napríklad robiť biologický prieskum, operátor musel pri odbere vzoriek vystúpiť z vozidla, a tým sa kontaminoval. Pri Aligatore táto hrozba odpadá," spokojne konštatuje veliteľ roty kapitán Elemír Farkaš.

Pracovníci základne logistickej podpory RCHBO z Čereňan pod vedením Ing. Karola Lizoňa pomocou plynového chromatografu s hmotnostným spektrometrom Hapsite analyzovali vzorky vzduchu, pôdy i zelene, ktorú odobrali špecialisti zásahovej analytickej chemickej skupiny, ktorá v prípade priemyselných havárií drží 24-hodinovú hotovosť a po doručení vzorky je do desiatich - pätnástich minút schopná informovať, či je potrebné dané územie evakuovať.

Český podplukovník Vratislav Osvald, ktorý bol v čase konania olympijských hier v Aténach v roku 2004 veliteľom jednotky NATO, ktorá plnila úlohy zabezpečenia hier pred chemickým ohrozením a v súčasnosti pôsobí v Hlavnom veliteľstve spojeneckých síl v Európe (SHAPE) v belgickom Monse, bol zvedavý predovšetkým na vyriešenie problematiky diaľkovej detekcie chemických látok, čo je podľa neho jedna z priorit Aliancie v tejto oblasti.

„Diaľkový detektor je veľmi dobré zariadenie. Veľmi radi by sme ho videli v operáciách, kde sú príslušníci armád NATO často vystavení aj takýmto hrozbám a rizikám. Ide najmä o Afganistan, ale svoje uplatnenie by nepochybne našiel aj v Iraku či v Kosove. Nenechal som si ujsť príležitosť vidieť v realite činnosť prieskumné chemické vozidlo Aligator. Nesklamalo ma. Vo svojej triede je naozaj špička aj medzi armádami Aliancie," s uznaním v hlase konštatuje podplukovník Osvald.

ČESKO – SLOVENSKÝ VELITEĽ CHVÁLIL

Plukovník Lubomír Kubart z výskovského centra výnimčnosti sa stretol nielen s bývalými kolegami a spolužiakmi, ale dokonca so svojimi žiakmi, ktorých učil problematiku RCHBO ešte na vysokej vojenskej škole vo Vyškove.

Mnohých známych stretol na Gemi aj Ing. Dušan Lupuljev, ktorý dnes pracuje vo velení Aliancie v Bruseli. Pred piatimi rokmi bol s prepožičanou hodnosťou brigádny generál veliteľom spoločného 1. česko-slovenského práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, ktorý si získal veľmi dobré meno medzi spo-

jeneckými vojakmi v protiteroristickej operácii Trvalá sloboda v Kuvajte i v Iraku.

„Dodnes rád spomínam na Kuvajt a výbornú odbornú i ľudskú spoluprácu so slovenskými vojakmi. Ukázalo sa, že tieto dve armády sú schopné na veľmi vysokej úrovni spolupracovať v oblasti chemického zabezpečenia aj v operáciách NATO. Po piatich rokoch som sa rád oboznámil s tým, kam sa Slovensko a jeho vojenský chemici dostali v oblasti budovania kapacít ochrany proti zbraňam hromadného ničenia. S napätím som očakával najmä ukážku praktického využitia prieskumného kompletu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Aligator. Nesklamala ma. Od počiatku jeho vývoja som tušil, že po dokončení to bude jedno z najlepších prieskumných chemických vozidiel na svete. A je to naozaj tak. Samozrejme, treba, aby jeho osádka bola dobre vycvičená, pripravená plnohodnotne využívať všetky prístroje, ktoré Aligator má," vystrúhal skúsený český odborník poklonu slovenskej technike.

Odborným garantom stretnutia chemikov bol plukovník Petr Fajmon, náčelník odboru operačnej podpory Štábu riadenia operácií Generálneho štábu OS SR. Za najvýznamnejší počin slovenských ozbrojených síl v oblasti RCHBO dodnes považuje účasť multifunkčnej roty v spoločnom česko-slovenskom prápore v Kuvajte v roku 2003.

NEOBJAVOVAŤ AMERIKU

„Na tomto stretnutí sme chceli predovšetkým prezentovať náš kvalitatívny postup za posledných päť rokov. Som rád, že sme nakoniec postupne dostali modernú špičkovú techniku, ľudia sa s ňou oboznámili, naučili pracovať, využívať všetky jej prednosti. Dokázali to

aj zásahmi v prospech civilného sektoru pri niektorých haváriách a živelných pohromách na Slovensku. Stretnutie je zároveň aj našou prezentáciou vyslať v prípade potreby jednotku v prospech Aliancie, ale aj príležitosťou navzájom si s našimi kolegami vymeniť skúsenosti. Aby sme zbytočne neobjavovali už objavené, naopak, poučili sa z chýb iných. Veľmi podnetné sú pre nás napríklad skúsenosti z integrácie informácií získaných z rôznych zdrojov vo veľmi krátkom časovom úseku. Lebo práve faktor času je pri našej práci veľmi dôležitý. Veď pri ohrození ide o životy ľudí. Som rád, že sa máme čím pochváliť. Tešila ma chvála a slová uznania na náš prieskumný komplet Aligator 4X4 PK RCHBO, ktorý je naozaj špičkou vo svojej triede, čo potvrdil aj počas minuloročného cvičenia v Chorvátsku. Slová chvály som často počul aj na adresu diaľkového detektoru či pracoviska VYMOB. V nastúpenom trende postupného dopĺňovania novej techniky treba pokračovať aj v budúcnosti," konštatuje plukovník Fajmon.

Účastníci stretnutia zo siedmich krajín rokovali celkovo v troch pracovných skupinách (syndikátoch). Prvá sa zaoberala problematikou diaľkovej detekcie, druhá bodovou detekciou a tretia spôsobilosťami špeciálnej RCHBO podpory. Na Gemi sa ukázalo, že slovenskí vojenský chemici sa vybrali správnu cestou. Keď budú v nej pokračovať (dostanú ďalšiu modernú techniku, vybavenie a potrebné financie na ich prevádzku), stanú sa plnohodnotnými partnermi svojim kolegom v najvyspelejších armádach NATO v oblasti radiačnej, chemickej a biologickej ochrany.

Jozef ŽIAK

Foto npor. Róbert HROMADA

Nočná previerka tankistov

Príslušníci nášho jediného tankového útvaru – trebišovského tankového práporu – absolvovali na strelnici Vojenského výcvikového priestoru Kamenica nad Cirochou počas svojho vyvedenia aj nočné strelby. Podľa veliteľa prvej tankovej roty a veliteľa vyvedenia kapitána Jozefa Horvátha boli vyvrcholením ich doterajšej prípravy v etape výcviku čaty.

Tankisti plnili úlohy na našej najvyššie položenej tankovej strelnici v nadmorskej výške vyše 750 metrov vo Vihorlatských vrchoch. Počas vyvedenia zažili zopár snečných chvíľ, viac dážď, vietor, hmlu a chlad. Vodiči si museli poradiť s rozmoknutým a rozbahneným terénom.

NÁCVIKY SA OSVEDČILI

„Vyvedeniu predchádzali strelecké nácviky v domovskej posádke. Každý strelec prešiel výcvikom na tankovom trénažeri. Skúsenejším vojakom na ňom postačujú dve – tri hodiny, aby si obnovili svoje návyky.

Pred samotnými strelbami plným kalibrom zo 125 milimetrového tankového kanónu ešte absolvovali strelbu z vložnej 14 a pol milimetrovej zbrane. Na vyvedení sme preverili aj ich úroveň strelby zo 7,62 milimetrového tankového guľometu, ako aj 12,7 milimetrového protiletadlového. Každý strelec a veliteľ tanku si odstrieľal minimálne tri náboje za pohybu. Najskôr cez deň a potom v noci. Z miesta strieľajú len vodiči tankov,“ objasňuje veliteľ roty.

Rodák z Čiernej nad Tisou sa po maturite na vojenskom gymnáziu v Banskej Bystrici rozhodol pre štúdium tankového smeru na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškove. Prišlo však rozdelenie federálnej armády, a tak stihol na Morave skončiť len prvý ročník. Nasledoval prechod do Liptova, kde sa stal súčasťou vtedy nie veľmi domysleného experimentu s bakalárskym štúdiom. Úplné vysokoškolské vzdelanie si doplnil externou formou štúdia v Liptovskom Mikuláši až o pár rokov.

Neďaleko riadiacej veže medzitým zaznel povel: Náboj vložíť! Vodič berie tankový náboj a podáva ho

strelcovi, ktorý stojí na blatníku tanku. Ten ho ďalej posúva veliteľovi. Celkovo musia uložiť tri náboje. Strelec po ich uložení dáva dolu kanón, osádka sedí na svojich miestach vo vozidle. Veliteľ tanku hlási riadiacemu meno strelca. Kapitán Horváth s uspokojením pozerá na hodinky a konštatuje: „Časový limit je päť minút. Táto osádka ho v pohode splnila!“

VÝSTRELY V TEMNOTE

Vzápätí dostáva osádka ďalší signál: K boju! Vodič štartuje tank. Motor zakašle, po krátkom váhaní naskočí. Z výfuku sa vyvalí kúdol štipľavého dymu. Vodič upravuje otáčky, zapína stabilizátor. Až vtedy môže veliteľ tanku zahlasíť, že osádka je pripravená na strelbu. Prichádza povel: Vpred! Vozidlo so zapnutými infraprístrojmi vyráža do temnoty tankovej strelnice. Má pred sebou dráhu dlhú sedemsto metrov a k dispozícii tri minúty dvadsať sekúnd. Za ten čas musí tromi výstrelmi trafiť terč.

Veliteľ tanku rotný Erik Štefan poznamenáva, že výsledok strelieb je vždy zrkadlom spolupráce celej osádky. Rodák z Michaloviec je vojenským profesionálom už päť rokov. Predtým ako vojak základnej služby jazdil v útvaroch v Martine, Michalovciach a v Prešove s mostným tankom. Priznáva,

že základom úspechu je dobrá orientácia cez úzke priezory. Strelec tanku desiatnik Ján Balog pridáva: „Musím sa dobre zorientovať, nájsť terč. S veliteľom sa vždy dohodneme, kto ho vidí lepšie. Keď on, tak ma navedie. Sleduje strelbu a keby sme minuli cieľ, hlási mi, akú opravu treba urobiť,“ hovorí rodák z Veľkej Trne v okrese Trebišov a pripomína, že veľa závisí aj od správneho fungovania infraprístrojov. Najviac problémov podľa neho spôsobuje rosa. Vtedy sa prístroje zahmlievajú.

TRETÍ DO PARTIE

Tretím v osádke, no rozhodne nie len do počtu, je vodič. Musí vedieť, na akom prevodovom stupni sa má v teréne pohybovať, ako pracovať s otáčkami. „Hneď po výstrele, kým za tých šesť- sedem sekúnd prebehne nabíjací cyklus, pridávam plyn, aby som sa čím skôr dostal z priestoru, kde je dym z výstrelu. Inak by strelec a veliteľ nič nevideli,“ dopĺňa vodič tanku desiatnik Martin Doci. Rodák z Trebišova patrí podľa veliteľa rotý spoločne s desiatnikom Mariánom Kováčom a slobodníkom Marekom Kučmom medzi najlepších a najskúsenejších vodičov.

Všetci majú najazdených zopár stoviek kilometrov v ťažkých terénoch výcvikových priestorov. „Vodičskou maturitou je pre nás rozbahnená Lešť. Až tam sa ukáže,

ako je to s našim vodičským umením. Či naozaj vládne tankovými rajčiakmi, alebo si vozidlo robí, čo chce,“ pripomína vodič veliteľa rotý slobodník Marek Kučma. Rodák z Kašova v okrese Trebišov začína ako vodič tanku ešte ako vojak základnej služby v Martine. Medzitým získal skúsenosti nielen z našich výcvikových priestorov, ale aj z pôsobenia v misii KFOR v Kosove.

Po skončení nočných strelieb je kapitán Horváth spokojný. Veď jeho podriadení dosiahli pekné výsledky. Každý z veliteľov a strelcov tankov počas nočných strelieb vystrelil minimálne tri náboje. Najlepšie osádky zvládli strelby za dve minúty štyridsať sekúnd!

AKO ZAČLENÍ NOVÝCH TANKISTOV

„Strelby čiat sú pre vojakov vlastne vyvrcholením tohtoročného výcviku. Lebo podobne ako v minulom roku ho končíme na úrovni čaty. Neskôr budú plniť úlohy v prospech mechanizovaných útvarov na Lešti. Či už pôjde o levický, alebo michalovský mechanizovaný prápor. Ten čaká v októbri certifikačné cvičenie pred začlenením do bojovej skupiny Európskej únie. Tak by to bolo aj v reálnej bojovej situácii. Tankové jednotky pôsobia v súčinnosti s nimi. Keďže taktika mechanizovaných vojsk je predsa len trochu odlišná od našej, je dobré, že sa s ňou naši tankisti lepšie oboznámia. Za peknými výsledkami vyvedenia vo Vojenskom výcvi-

kovom priestore Kamenica nad Čirochou je dobrá práca veliteľov čiat poručíkov Jozefa Sedláka, Ľubomíra Mizeráka a Martina Ondrečka, ale aj technika rotý rotného Mariána Štátnika, ktorý sa postaral o dobrý stav tankovej techniky, či veliaceho poddůstojníka rotý rotmajstra Petra Molnára. Spomedzi veliteľov tankov sa najviac vyznamenali rotní Peter Krajník, Dávid Koma, Martin Bajcura a Erik Štefan. Medzi strelcami mali najpresnejšie oko desiatníci Ján Balog, Martin Zimný a Roman Kelbel. Veľmi ma teší, že počas vyvedenia ukázali veľký výkonnostný vzostup aj noví vojaci, ktorí do práporu prišli v predchádzajúcich mesiacoch,“ hodnotí veliteľ prvej tankovej veliteľ.

Medzi novými vojakmi sa vo veľmi dobrom svetle ukázal najmä strelec tanku desiatnik Matúš Meško. Bývalý guľometník z trebišovského mechanizovaného práporu prišiel k tankistom len vo februári. Na svoju novú zbraň si rýchlo zvykol. Zvládol skrinku strelca a po príprave na tréningoch to najlepšie dokázal na strelbách. Zo šiestich výstrelov päť skončilo v terči...

Podľa veliteľa rotý je to predovšetkým zásluha dobrej práce starších, skúsenejších profesionálov. Dokázali nových profesionálov rýchlo včleniť do kolektívu jednotiek.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Ocenenie pre najlepšie výrobky

Veľtrh IDEB 2008 hostil 216 vystavovateľov, ktorí predstavili takmer všetko od malých výstrojových doplnkov až po veľké obrnené vozidlá. Vnútri v hale dominovala dvojica osemkolesových obrnenecov – rakúsky Steyr Pandur a fínsky Patria AMV. Oba stroje súperia alebo súperili o zákazky vo viacerých európskych krajinách. Nechýbali ani v Bratislave.

Slovenskí výrobcovia sa predstavili klasickým BVP-1 s modernizovanou vežou 2A42 Cobra II. Táto jednomiestna vežička nesie 30 mm kanón a s ním koaxiálne lafetovaný guľomet 7,62 mm. Predstavované BVP-čko nieslo navyše vzadu na korbe hviezdicovú anténu elektronického rušiča výbušných zariadení.

Záujem bol aj o kolekcie nákladných áut, ktoré predstavil napríklad tradičný český výrobca Tatra, nemecký MAN, či talianske IVECO. Táto firma doviezla aj svoje ľahké obrnené vozidlo LMV. Z podobného súdka bol aj ďalší obrnec MOWAG Eagle IV 4x4.

Zájmu vari všetkých armád sveta sa v poslednom čase tešia robotické prostriedky. Tie nechýbali ani na veľtrhu. Vari najfuturistickjší stroj predviedla firma EADS. Jej bezpilotná helikoptéra SHARC vyzerala ako zo sci-fi filmu.

Veľkou expozíciou sa predviedli aj Ozbrojené sily Slovenskej republiky. Predstavili viacero verzií Aligatorov

a ďalších vozidiel, ale najmä ekologický OT-90 s hybridným pohonom, ktorý kombinuje moderný dieselový motor s elektromotorom. Vďaka tomu má nižšiu spotrebu a produkuje menej emisií, maximálna rýchlosť je stále slušných 65 km/h. OT-90 Hybrid môže slúžiť aj ako generátor elektrickej energie.

Na výstavnej ploche pred halou pútala vari najväčšiu – a zaslúženú – pozornosť nová samohybná kanónová húfnica Zuzana A1. Má jednomiestnu kabínu vodiča a vďaka dlhšiemu podvozku má aj predĺženú vežu a nesie viac streliva. Pri maximálnej elevácii vynikol aj ďalší výrazný rozdiel – hlaveň 155 húfnice je predĺžená na 52 kalibrov.

GRAND PRIX

Na veľtrhu získali štyri výrobky ocenenie Grand Prix IDEB 2008. Firma BAE Systems získala cenu za mobilný komunikačný systém MOKYS, ktorý zaisťuje bezpečný prenos informácií vo forme hlasu, dát či obrazu. Jeho súčasťou je aj mobilný spojovací uzol na podvozku TATRAPAN-u.

Na kolesách, ale v menšej kategórii je aj ďalší ocenený – vysokozdvíhny vozík 3522 TX českej firmy ČZ. Ten je určený predovšetkým na prácu v teréne, kde nie je možné používať bežné vozíky. Nosnosť je 3 500 kg.

Dôležitosť kvalitného výstroja vojaka ocenili udelením Grand Prix ďalšiemu českému výrobcovi ALP.

Odniesol si ju za taktickú balistickú vestu. Jej ochranné schopnosti možno zvýšiť vložením prídavného plátu. Vesta je pokrytá patentovanou univerzálnou väzbou. Pravouhlá sieť z popruhov umožňuje ľubovoľné umiestnenie sumiek a vreciek v horizontálnom i vertikálnom smere.

Do štvorice výrobkov ocenených Grand Prix patrí aj novinka Českej zbrojovky z Uherského Hradišťa, ČZ 75 SP-01 Phantom. Tento variant úspešného radu pištolí má rám z odolného plastu, vďaka čomu má nižšiu hmotnosť – 800 gramov. Výmenné časti chrbta rukoväte umožňujú individuálne nastavenie úchopu. Kaliber je 9 mm, dvojradový zásobník pojme 18 nábojov.

PRIX

Ďalšia štvorica výrobkov získala ocenenie Prix IDEB 2008. Jednoznačne najväčším z nich je modernizované radarové vozidlo SURN CZ pre protiletadlový raketový systém 2K12 KUB, ktorý je dielom pardubickej spoločnosti RETIA. Na vozidle kompletne vymenili elektroniku radiaceho a navádzacieho radaru (čím napríklad zvýšili ich dosah a účinnosť), pridali nový komunikačný systém a identifikačný systém IFF Mark 12, ktorý je plne kompatibilný s výzbrojou NATO. Počas modernizácie je možná aj oprava pásového podvozku vrátane generálky motora.

Modernizovaný RADAR 2 K12-SURN CZ

Taktická balistická vesta (ALP) - GRAND PRIX

Dôkazom, že odborná porota si všímala aj dôležité drobnosti, je cena pre slovenskú firmu Pyra. Tá je už tradičným dodávateľom špeciálnej techniky a pyrotechniky pre silové rezorty. Ocenenie získala za nenápadný čierny valček s nápisom Katadyn Pocket. Pod týmto označením sa ukrýva prenosný vreckový vodný filter určený do drsných prírodných podmienok. Odstraňuje z vody baktérie a parazitické prvky. Jeho výkon je okolo litra vody za minútu a kapacita je až 50 000 litrov v závislosti od kvality vody. Je dlhý 24 cm, priemer má 6 cm a hmotnosť 500 gramov.

Cenu si odniesol aj Elektrotechnický výskumný a projektový ústav z Novej Dubnice za svoju zbraňovú stanicu ZRSD 07. Tento ľahký, diaľkovo ovládaný systém je určený na namontovanie do ľubovoľného vozidla. Gyroskopicky stabilizovaná stanica nesie guľomet PKT 7,62 mm, možné je aj namontovanie ťažšieho kalibru 12,7 mm. Elevácia sa pohybuje od -15 do +70 stupňov. Do zásobníka sa zmestí 200 nábojov. Zameriavanie a pozorovanie okolia umožňujú dve klasické a jedna infračervená kamera. K stanici možno pripojiť aj laserový diaľkomer.

Za svoj robustný dátový rozvádzač si odniesla cenu aj česká firma Audiopro. ATS-UP BOX je určený na zabezpečenie prevádzky elektronických zariadení aj v najnáročnejších podmienkach. Je vodotesný, prachotesný a odolný voči nárazu. Jeho hrubý vonkajší plášť je vyrobený z polyetylénu veľmi vysokej molekulárnej hustoty. Materiál je odolný aj voči rozpúšťadlám a toxickým kvapalinám. S jeho vekom netreba zložito manipulovať, pretože závesy umožňujú otvorenie dverí o 270 stupňov. ATS-UP BOX možno využiť pri krízových situáciách (napr. živelných pohromách). Možno doň umiestniť servery či prenosové ústredne. Pre armádu môže slúžiť ako komunikačný uzol.

Text a foto **Miroslav BARIČ**

OCENENIA NOVINÁROM

Organizátori výstavy obrannej techniky IDEB Bratislava 2008 v spolupráci s vydavateľstvom Magnet Press Slovakia a A-klubom Slovenského syndikátu novinárov sa v rámci výstavy rozhodli prvý raz udeliť Novinársku cenu IDEB 2008 žurnalistom za dlhodobu kvalitnú a profesionálnu novinársku tvorbu zameranú na oblasť obrany a obrannej techniky, vojenského života a vojenskej histórie. Na slávnostnom večeri 8. apríla 2008 boli ako laureáti tejto ceny vyhlásení nezávislý publicista Miroslav Gyuroši (od roku 1999 do roku 2003 bol aj redaktor vojenských časopisov Armáda a Obrana) a Pavol Vítko, šéfredaktor Obrany.

DÁTOVÝ ROZVÁDZAČ - PRIX

CZ - 75 SP - 01 PHANTOM - GRAND PRIX

ZBRAŇOVÁ STANICA ZRSD - 07 - PRIX

Národný riaditeľ pre vyzbrojovanie MO SR **doc. Ing. Stanislav SZABO, PhD.:**

IDEB bude ťažko prekonať

• Medzinárodná výstava obranného priemyslu IDEB, ktorá sa konala pod záštitou ministra obrany Jaroslava Bašku, bola mimoriadne úspešná. Kedže „dirigentská palička“ pri jej organizácii bola vo vašich rukách, iste nám povieť, čo všetko stálo za týmto úspechom?

Veľtrh IDEB 2008 bol jedinečným ročníkom v rámci veľtrhov obrannej techniky doteraz realizovaných pod odbornou gesciou Ministerstva obrany SR, a to v troch rovinách: S ohľadom na 15. výročie vzniku Ozbrojených síl Slovenskej republiky sa expozícia rezortu obrany SR na veľtrhu IDEB 2008 uskutočnila v najväčšom rozsahu z hľadiska plošnej rozlohy oproti predchádzajúcim ročníkom - na 1700 m² krytej plochy a cca 2 900 m² vonkajšej plochy. To bolo možné realizovať na základe výhodných finančných podmienok, ktoré organizátori rezortnej časti veľtrhu dohodli s Výstavným a kongresovým centrom INCHEBA, a. s., Bratislava. Zároveň nám spoločnosť vyšla v ústrety pri technickej realizácii expozícií, ktoré sme riešili v duchu moderných trendov uplatňovaných vo výstavníctve v zahraničí. Na tohoročnom veľtrhu IDEB sa na základe môjho pozvania zúčastnili národné expozície ministerstiev obrán partnerských krajín V4, čím sa zásadným spôsobom zvýšil vojensko-politický význam tohto podujatia. Prítomnosť rezortných zástupcov krajín V4 mala zároveň pozitívny vplyv na počet zahraničných zbrojových spoločností zúčastnených na veľtrhu a taktiež priťahla pozornosť médií a odbornej aj laickej verejnosti. V prvý deň veľtrhu sa uskutočnila spoločná tlačová konferencia, na ktorej boli z úrovne riaditeľov pre vyzbrojovanie krajín V4 prezentované modernizačné programy ozbrojených síl jednotlivých štátov. Tretím dôležitým prínosom tohoročného veľtrhu boli dynamické ukážky OS SR a vojenskej polície, ktoré sa tento rok usku-

točnili na novom multifunkčnom polygóne. Umožnili verejnosti vidieť ukážky bojových akcií na vysokej profesionálnej úrovni. Výstavbou tohto polygónu spoločnosť Incheba Expo, a. s. dokázala svoj seriózny a profesionálny prístup k príprave podujatia takého špecifického charakteru, ako je veľtrh obrannej techniky. Na posudzovaní technického projektu polygónu sa podieľali aj Ozbrojené sily SR. Prezentácia Ministerstva obrany SR na veľtrhu IDEB bola naozaj na vysokej úrovni, čo sa podarilo vďaka spoločnému úsiliu a kvalitnej spolupráci zodpovedných funkcionárov rezortu obrany a predstaviteľov spoločnosti Incheba Expo, a. s.

• Do akej miery má na zvýšenom záujme vystavovateľov vplyv skutočnosť, že náš rezort obrany si ako jednu z priorit definoval modernizáciu techniky?

Je všeobecne známe, že vrcholní predstavitelia rezortu obrany vyhlásili rok 2008 rokom modernizácie OS SR. S ohľadom na toto vyhlásenie, ale i skutočnosť, že projekty, ktoré vo vyzbrojovaní riešime alebo pripravujeme, sú vo všeobecnosti známe, predpokladám, že vystavovatelia mali záujem prezentovať na tomto fóre to najlepšie, čo sa v tej-ktorej oblasti nášho záujmu v súčasnosti vyrába. I keď je slovenský obranný trh je do značnej miery limitovaný veľkosťou našich ozbrojených síl, pre jednotlivé spoločnosti je veľmi zaujímavý aj preto, že konkurencia v oblasti produkcie je veľmi veľká. Aj to sú zrejme dôvody vysokého záujmu vystavovateľov.

• Ktoré obranné systémy alebo výstroj prezentované na IDEB-e si viete predstaviť vo výzbroji našej armády?

Na tohoročnom veľtrhu obrannej techniky IDEB 2008 prezentovali svoje výrobky poprední svetoví výrobcovia obrannej techniky, ako aj domáce firmy. Každý exponát alebo

novinka bol niečím zaujímavý a možno aj výnimočný. Nielen pre Ozbrojené sily SR, ale aj pre širokú odbornú verejnosť. Hodnotiteľská komisia, ktorá bola zložená z príslušníkov MO SR a GŠ OS SR, mala neľahkú úlohu vybrať zo všetkých exponátov tie najzaujímavejšie, ktorým boli udelené ocenenia v jednotlivých kategóriách. Musím podotknúť, že exponát, ktorý získal ocenenie, stále nemá otvorené dvere do výzbroje OS SR. Na všetkých vystavených exponátoch bolo vidieť kus ľudskej a odbornej práce založenej na praktických skúsenostiach, ktoré sa premietli do konkrétnej podoby. Áno niektoré exponáty boli aj pre mňa zaujímavé a vedel by som si ich predstaviť aj vo výzbroji OS SR. Nebolo by však v tejto chvíli vhodné a prezieravé hovoriť, ktorý exponát by som chcel vidieť vo výzbroji aj keď moja funkcia národného riaditeľa pre vyzbrojovanie mi, okrem iného, takúto výsadu ponúka. Chcel by som predovšetkým zdôrazniť, že pre rozvoj OS SR bola jasne stanovená koncepcia v podobe Dlhodobého plánu štruktúry a rozvoja OS SR, ktorá vychádza z potrieb a aj z medzinárodných záväzkov, ktoré naše ozbrojené sily plnia v rámci Aliancie. Budem sa snažiť rešpektovať a v čo najväčšej miere naplňovať operačné požiadavky OS SR tak, aby výzbroj a výstroj spĺňali požadované parametre a schopnosti, pre ktoré boli alebo bude určené a v neposlednej miere plnila požiadavky a spokojnosť konečného užívateľa, ktorý denne s ňou prichádza do kontaktu. Vykonanie úspešných akvizícií v prospech OS SR nám dá v krátkom čase dobe konkrétnu odpoveď na vašu otázku.

• Ďalšia výstava IDEB bude o dva roky, takže ak ste tento ročník zaznamenali aj rezervy, ktoré to boli, ako ich zlepšíte – a aký bude budúci IDEB?

Dátum konania tretieho ročníka medzinárodného veľtrhu obrannej techniky IDEB stanovil organizátor podujatia - Incheba Expo, a. s. na 5. - 7. mája 2010. Predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti Alexander Rozin už požiadal listom ministra obrany Slovenskej republiky o prevzatie záštity nad týmto podujatím. V prípade kladného rozhodnutia ministra obrany a udelenia jeho záštity a odbornej garancie rezortu obrany SR veľtrhu IDEB 2010 budeme môcť začať prípravu expozície MO SR na ďalší ročník veľtrhu a hľadať možnosť ako túto prezentáciu zlepšiť. Treba povedať, že tento rok sme kvalitatívnu latku zdvihli veľmi vysoko a nebude ľahké ju prekonať. V duchu toho, čo som uviedol na začiatku rozhovoru, môžeme definovať tri najdôležitejšie faktory, ktoré sa podieľajú na úspešnosti takéhoto podujatia. Predovšetkým musí byť definovaný zámer a ciele expozície MO SR, a to tak, aby sme po odbornej stránke prezentovali to najlepšie, najmodernejšie a najúspešnejšie, čo v ozbrojených silách máme. Zároveň musíme tejto prezentácii dať atraktívnu podobu, čo vyžaduje kreatívny prístup a stále nové nápady a riešenia. A v neposlednom rade to vyžaduje aj adekvátne finančné prostriedky. Všetci vieme, že reklama je finančne náročná. Vo výstavníctve o to viac platí, že čím originálnejší je váš nápad, tým viac peňazí stojí jeho realizácia.

Splnenie týchto troch podmienok a maximálna podpora a spolupráca všetkých zúčastnených zložiek rezortu je dobrou zárukou toho, že aj o dva roky poskytneme návštevníkom veľtrhu vysoko kvalitný odborný zážitok v oblasti statických a dynamických ukážok a v rámci sprievodných odborných programov veľtrhu IDEB 2010.

Pavol VITKO

Konkurencieschopnosť vojenského povolania

Rast miezd a čoraz širšie možnosti výberu povolania vytvárajú na trhu práce silné konkurenčné prostredie. Držať krok v platovej politike je preto dôležité aj pre rezort obrany. Štatistický úrad Slovenskej republiky v marci tohto roku oznámil, že priemerný plat v národnom hospodárstve Slovenskej republiky dosiahol v roku 2007 výšku 20 146 Sk. To znamená, že oproti sume 18 761 Sk v roku 2006 vzrástol o 7,38 percent.

Platy v našom národnom hospodárstve rastú rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Spôsobené je to prílevom zahraničného kapitálu, ktorý vyvoláva rast ceny pracovnej sily na trhu práce, ako aj možnosťou slobodne vycestovať a získať zaujímavú prácu v zahraničí. Preto musíme analyzovať dôsledky a všetky zainteresované inštitúcie musia prijať opatrenia, aby sa táto skutočnosť pozitívne prejavila aj u profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

STUPNICA HODNOSTNÝCH PLATOV

Motivačný účinok, ktorý sme vkladali do výšky hodnostného platu vojaka 2. stupňa pri tvorbe zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej službe vojakov“), sa nenaplnil, respektíve sa postupne vytráca. Stupnica hodnostných platov profesionálnych vojakov bola navrhnutá tak, že najnižší hodnostný plat vojaka 2. stupňa bol mierne vyšší ako priemerný plat v národnom hospodárstve a od tohto hodnostného platu boli odvodené ďalšie hodnostné platy. Tento „náskok“ sa mal udržiavať, v lepšom prípade zvyšovať pravidelnou valorizáciou hodnostných platov. Vízia predkladateľov zákona o štátnej službe vojakov sa však z viacerých dôvodov nenaplnila. Jedným bol ten, že stupnica hodnostných platov sa pripravovala v roku 2004 a reagovala na úroveň platov v národnom hospodárstve dosiahnutú v roku 2003. Zákon o štátnej službe vojakov nadobudol účinnosť až 1. septembra 2005. Legislatívny postup tvorby zákonov nepripúšťal aby sa tabuľka hodnostných platov upravila potom, ako boli vykonané medzirezorťné rokovania s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej

republiky, ale predovšetkým s Ministerstvom financií Slovenskej republiky o finančnej náročnosti zákona. Druhým dôvodom je skutočnosť, že valorizácia hodnostných platov, ktorú určuje zákon o štátnom rozpočte na príslušný rok, je vždy nižšia ako je rast platov v národnom hospodárstve. Sú to všetko skutočnosti, ktoré sme predpokladali a označili sme ich ako nesystémové. Žiaľ, napriek tomu sa nám ich nepodarilo ovplyvniť.

VALORIZÁCIA

Náš pôvodný optimistický návrh bol, aby sa valorizovali hodnostné platy o percento, o ktoré sa zvýši priemerný plat zamestnanca v národnom hospodárstve. Odôvodnením bolo, že platy vojakov sa nemôžu valorizovať iným spôsobom, ako platy ostatných zamestnancov verejnej správy, aby „priemerka vojakov“ nerástla rýchlejšie ako „priemerka ostatných zamestnancov“, ktorí sú odmeňovaní zo štátneho rozpočtu. Toto však už v súčasnosti neplatí o valorizačnom mechanizme, ktorý je uplatňovaný v systémoch odmeňovania ústavných činiteľov, poslancov, sudcov a prokurátorov. Ich platy sú valorizované každý rok o percento, o ktoré sa zvýšil priemerný plat v národnom hospodárstve v predchádzajúcom roku. Aj keď sa priemerný plat zisťuje vždy v marci nasledujúceho roka, nároky súvisiace so zvýšením platov sa uvedeným skupinám doplatia s účinnosťou od 1. januára.

V súčasnom období sa v rezortnej pracovnej komisii pre vypracovanie Koncepcie motivácie a stimulácie v systéme štátnej služby profesionálnych vojakov opäť

otvorila predmetná problematika. Preto je nevyhnutné riešiť aj problém valorizácie hodnostných platov profesionálnych vojakov. V plnom rozsahu sa totiž potvrdili naše odborné argumenty, že rast platov v ozbrojených silách bude zaostávať za rastom platov v národnom hospodárstve.

Možné dôsledky sa začali prejavovať už v roku 2007. Bez prijatia systémových opatrení môžeme v tejto oblasti očakávať iba ich prehlbovanie. Významným spôsobom táto skutočnosť negatívne ovplyvňuje regrutáciu záujemcov o vstup do Ozbrojených síl Slovenskej republiky a negatívne sa prejavuje v snahe stabilizovať odborne zdatný a všestranne vycvičený vojenský personál.

Jednoducho povedané, je žiaduce zabezpečiť, alebo sa o to minimálne usilovať, aby profesionálni vojaci boli svojimi platmi konkurencieschopní na trhu práce Slovenskej republiky a postupne aj Európskej únie.

Ing. Blažena RAGANOVÁ

generálny štátny radca
odboru legislatívy MO SR

Autorka je členka pracovného tímu, ktorý pripravoval zákon o štátnej službe vojakov a jeho novely. V súčasnosti je členkou rezortnej pracovnej komisie na vypracovanie Koncepcie motivácie a stimulácie v systéme štátnej služby profesionálnych vojakov.

rok	Priemerný plat v národnom hospodárstve SR		Hodnostný plat vojaka 2. stupňa OS SR	
	(Sk)	Nárast v %	(Sk)	Nárast v %
2003	14 365	-	-	-
2004	15 825	10,16	-	-
2005	17 274	9,15	15 380 (od 1. 9. 2005)	-
2006	18 761	8,60	15 380	0
2007	20 146	7,38	16 150 (od 1. 7. 2007)	5
2008	21 500	6,72	16 800 (od 1. 1. 2008)	4
2009	22 930	6,65	17 310	3

Skutočný „spasiteľ“ Británie

V lete 1940 Nemci porazili Francúzsko a stáli na brehu kanála La Manche. Vtedy maršal Göring slúbil Hitlerovi, že ak sa rozhodne pre inváziu do Británie, jeho Luftwaffe „vygumuje“ kráľovské letectvo (RAF) z britskej oblohy a dosiahne absolútnu vzdušnú nadvládu. A „führer“ sa myšlienkou vylodenia na ostrovy skutočne vážne zaoberal.

V nasledujúcej leteckej „Bitke o Britániu (10. 7. – 31. 10. 1940) Göring našťastie utrpel fiasko a Hitler plány na inváziu zrušil. Mnohí laici však dodnes s touto hrdinskou kapitolou obrany britských ostrovov takmer výlučne spájajú stíhačky Supermarine Spitfire a zabúdajú, resp. nevedia, že skutočným „strážnym anjelom“ Britov boli vtedy stroje Hawker Hurricane Mk I, v kokpitoch ktorých bojovali aj viacerí československí stíhači (na farebnej kresbe stroj 312. čs. stíhacej perute RAF).

GALÉRIA RODU „SOKOLIAROV“

„Hawk“ je po anglicky jastrab a sokol je „Falcon“, ale Angličania toho, kto krotí, cvičí a na lov používa dravých vtákov, teda sokoliara, nazývajú „Hawkerom“. Britská firma Hawker Aircraft Ltd., produkujúca v predvečer a počas 2. svetovej vojny výborné stíhačky a stíhacie bombardéry, mala teda naozaj výstižné meno. Obmedzený priestor nám nedovolí predstaviť všetkých Hawkerov. Z predchodcov „hurikána“ spomeňme aspoň ľahký dvojplášňový bombardér Hawker Hart, ktorý

sa uplatnil aj ako cvičné a spojovacie lietadlo a ťahač vlečených cieľov. Po stíhačke Hawker Hurricane Mk I, ktorá je hlavným predmetom nášho záujmu, prišli stíhací bombardér Hawker Hurricane Mk II, zvaný aj „Hurribomber“, námorný Hawker Sea Hurricane, hlbokový stíhací bombardér Hawker Typhoon, ktorý vďaka svojej kanónovej a raketovej výzbroji patril k najsilnejším protitankovým zbraňám Spojencov po vylodení v Normandii a napokon robustný a silný Hawker Tempest, nasadzovaný proti lietadlovým strelám V-2.

Výzbroj Hawkerov sa stále zlepšovala. Zatiaľ čo Hart z roku 1930 niesol iba dva alebo tri 7,7 mm guľomety, Hurricane Mk I ich už mal osem. Protitankový „Hurribomber“, ktorému hovorili aj „otvárač konzerv“, bol vyzbrojený štyrmi 20 mm alebo dvoma 40 mm kanónmi a vyskúšali na ňom aj neriadené rakety. Štyri 20 mm kanóny niesli obyčajne aj námorné „hurikány“ a Tempesty. Zbraňami sa však doslova ježil Typhoon, ktorý okrem štyroch 20 mm kanónov mohol niesť aj osem alebo dvanásť rakiet. Salva jeho rakiet kalibru 76,2 mm s 27 kg hlavicami mala vraj účinok bočnej salvy diel torpédoborca!

NAJZASLÚŽILEJŠÍ HAWKER

Stíhačku Hawker Hurricane skonštruoval Sidney Camm a prototyp vzlietol po prvý raz v novembri 1935. Prvé stroje verzie Mk I (ČB fotografia) prišli do jednotiek RAF v decembri 1937. Bol to jednomiestny jednomotorový dolnoplošník, ktorého trup i krídlo s kovovou

konštrukciou boli spočiatku potiahnuté plátnom. Čoskoro po začatí sériovej výroby však dostal celokovové duralové krídlo a duralom pokryli i prednú časť trupu. Zvýšok zostal „plátový“, čo sa v „Bitke o Britániu“ ukázalo ako výhoda, pretože strely nemeckých leteckých kanónov MG FF cez plátno často iba preleteli a nevybuchli. Piloti uznávali jeho spoľahlivosť, stabilitu pri streľbe a schopnosť znášať aj vážne poškodenia, na ktoré boli napríklad stíhačky Spitfire oveľa háklivejšie.

V priebehu „Bitky o Britániu“ boli Hurricany Mk I najpočetnejšími stíhačkami v zostave RAF a vďaka jednoduchšej konštrukcii ich z výroby k jednotkám prichádzalo trikrát viac než Spitfirov. Spitfirov – skutočne „plnokrvné“ stíhačky – však boli rýchlejšie a tak pri obrane ostrovov nastala delba práce: úlohou Hurricanov bolo napádať a ničiť nemecké bombardéry, zatiaľ čo Spitfirov mali likvidovať ich stíhaciu ochranu. V zápale boja však také rozdelenie úloh málokedy fungovalo a Hurricany reálne bojovali proti všetkým typom nasadených nemeckých lietadiel, teda aj proti stíhačkám Messerschmitt Bf 109 a Bf 110 a Focke-Wulfom Fw 190. Celkovo zničili vyše 1 500 nepriateľských lietadiel – viac, než všetky ostatné britské stíhačky a protilietadlové prostriedky dovedna.

O hrdinstve pilotov „hurikánov“ svedčí i fakt, že jediný „Viktóriin kríž“ (Victoria Cross), najvyššie britské vojenské vyznamenanie, z radov príslušníkov tzv. Stíhacieho veliteľstva RAF (Fighter Command) v rámci „Bitky o Britániu“ získal James B. Nicholson, ktorý 17. augusta 1940 na ťažko poškodenom a horiacom stroji Hawker Hurricane Mk I zostrelil nemecký Messerschmitt Bf 110.

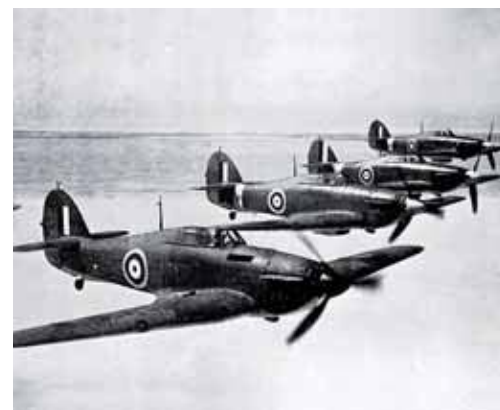
PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Hawker Hurricane Mk I: jednomiestna prepadová stíhačka; pohon – kvapalinou chladený 12-valcový piestový motor Rolls-Royce Merlin II s výkonom 768 kW; max. rýchlosť – 520 km/h; dolet – 740 km; dostup – 10 120 m; prázdna hmotnosť – 2 269 kg; max. vzletová hmotnosť – 2 993 kg; výzbroj – 8 x 7,7 mm guľomet Browning; rozpätie – 12,19 m; dĺžka – 9,58 m.

Supermarine Spitfire Mk IA: jednomiestna stíhačka; pohon – kvapalinou chladený 12-valcový piestový motor Rolls-Royce Merlin III s výkonom 875 kW; max. rýchlosť – 582 km/h; dolet – 820 km; dostup – 10 000 m; prázdna hmotnosť – 2 295 kg; max. vzletová hmotnosť – 2 903 kg; výzbroj – 8 x 7,7 mm guľomet Browning; rozpätie – 11,23 m; dĺžka – 9,12 m.

Messerschmitt Bf 109E-3: jednomiestna stíhačka; pohon – vodou chladený motor Daimler-Benz DB 601Aa s 12 invertnými valcami do V s výkonom 876 kW; max. rýchlosť – 570 km/h; dolet – 660 km; dostup – 10 500 m; prázdna hmotnosť – 1 900 kg; max. vzletová hmotnosť – 2 665 kg; výzbroj – 1 x 20 mm kanón MG FF a 4 x 7,92 mm guľomet MG 17; rozpätie – 9,92 m; dĺžka – 8,85 m.

Generálplukovník Ján AMBRUŠ

Narodil sa 19. mája 1899 v bulharskom Gorno Mitropole, v národne uvedomelej slovenskej rodine. Strednú školu navštevoval v Nagy St. Miklosi. V roku 1915 ho ako výborného študenta prijali na kadetnú školu v rakúskom Traiskirchene, ale po skončení prvej svetovej vojny v roku 1918 štúdium nestihol dokončiť.

Po vzniku Československa pokračoval v začatej vojenskej kariére vo Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave. Po jej ukončení bol predurčený do horského delostreleckého pluku 201 v Ružomberku, kde zastával nižšie veliteľsko-štábné funkcie. V tamojšej posádke pôsobil päť rokov a následne bol premiestnený do delostreleckého oddielu 262 vo Vranove nad Topľou. Začiatky jeho pôsobenia v radoch čs. letectva sa datujú od marca 1925, keď poručíka del. Ambruša odoslali do kurzu delostreleckých pozorovateľov z lietadiel. Po 3-mesačnom výcviku, ktorý absolvoval vo Vojenskom leteckom učilišti (VLU) v Chebe, ho už ako príslušníka leteckého pluku 3 prideliť do leteckého pluku 1, na letisko Kbely pri Prahe. S účinnosťou od 24. októbra 1925 bol povýšený na nadporučíka. Od januára do polovice júla 1926 absolvoval XII. kurz pozorovateľov z lietadiel, ktorý ukončil s veľmi dobrým prospechom. Následne bol zaradený do funkcie taktického pobočníka I. perute leteckého pluku 1. Od septembra 1927 pôsobil ako zástupca veliteľa 81. letky a od polovice novembra 1927 do 28. februára 1928 bol pridelený na MNO v Prahe.

PILOT – STÍHAČ

Odtiaľ ho opätovne prevelili do leteckého pluku 1 a neskôr na vlastnú žiadosť zaradili do pilotného výcviku, ktorý absolvoval vo VLU v Prostějove od 1. júna do 7. septembra 1929. Po jeho skončení pokračoval naďalej vo výcviku ako pilot – stíhač, ktorý absolvoval 15. novembra 1929. Medzitým bol 1. októbra 1929 povýšený na kapitána. Nasledujúca vojenská dráha pilota Ambruša viedla do leteckého pluku 6 so zaradením na funkciu II. pobočníka veliteľa pluku. Koncom marca 1930 bol opäť premiestnený k MNO a zaradený ako referent III/1. všeobecne-leteckého oddelenia. Dňom 1. októbra 1931 ho ustanovili za veliteľa 43. letky leteckého pluku 6. Tam si

okrem plnenia veliteľských povinností zdokonaľoval pilotné umenie a práve v tomto čase sa datuje aj jeho nástup na úspešnú dráhu športového pilota. Po prvýkrát o výborných schopnostiach leteckého akrobata mohol široká verejnosť presvedčiť v septembri 1932 počas leteckého dňa v Prahe a o rok neskôr pri armádnych leteckých dňoch v Prahe už viedol akrobatickú skupinu. Po úspechoch Jána Ambruša na domácom nebi, úspechy v zahraničí nenechali na seba dlho čakať. Už v júni 1934 získal 8. miesto na neoficiálnych majstrovstvách sveta v leteckej akrobácii, ktoré sa konali pri Paríži. Vzhľadom na svoje schopnosti a úspechy bol 30. septembra 1934 menovaný za veliteľa 1. pokusnej letky VTLÚ v Prahe – Letňanoch. V júli 1935 bol povýšený na majora letectva a v septembri 1935 v národnej súťaži vo vysokej akrobácii si vybojoval 2. miesto. V júli 1936 v rámci XI. letných olympijských hier v Berlíne získal 8. miesto v leteckej akrobácii. Okrem pretekov v akrobácii sa zúčastňoval aj na diaľkových preletoch športových lietadiel, kde dostal rôzne ocenenia. Avšak svetovú slávu mu priniesol diaľkový nonstop prelet na trati Praha – Chartúm, ktorý uskutočnil spoločne s mechanikom Vojtěchom Matěnom v máji 1938. Na čs. lietadle Tatra T-101 preleteli vzdialenosť 4 320 km a stanovili na dlhých 40 rokov svetový rekord pre malé športové lietadlá.

NÁVRAT DO VLASTI

Po rozpade ČSR v polovici marca 1939 sa Ján Ambruš vrátil na Slovensko. Ako hodnostne najvyššie postaveného letca – Slovák ho povýšili na pplk. a vymenovali za prednostu leteckého oddelenia MNO a veliteľa letectva. V tejto funkcii, v ktorej sa boril s množstvom problémov spojených s výstavbou slovenského letectva, sa dostával do rozporov s ministrom národnej obrany gen. Ferdinandom Čatlošom, ako aj s ministrom vnútra Dr. Vojtěchom Tukom. Tie nakoniec vyústili do jeho abdikácie a odchodu do výslužby k 1. augustu 1939. Dňa 3. septembra 1939 sa začala nová etapa v živote Jána Ambruša. Cez Maďarsko a Južosláviu ilegálne odišiel do čs. zahraničného odboja. Dostal sa do Francúzska, kde už 15. októbra 1939 začal pôsobiť v rámci III. (leteckého) odboru parížskej Čs. vojenskej správy. Od apríla 1940 absolvoval preškolenie na francúzsku leteckú techniku na základni v Chartres, kde ho počas nemeckej ofenzívy prideliť k tamojšej stíhacej jednotke. Stal sa jediným čs. letcom slovenskej národnosti, ktorý sa zúčastnil bitky o Francúzsko. Po jeho kapitulácii odišiel do Veľkej Británie, kde vstúpil do Kráľovského vojenského letectva (RAF). Najskôr pôsobil ako príslušník 310. čs. stíhacej perute a od 9. septembra 1940 vo funkcii veliteľa 312. čs. stíhacej perute. Nešťastným dňom pre 312. čs. peruť, ako aj pre Ambruša sameho sa stal 13. október 1940, keď ako veliteľ roja omylom zostrelil britské lietadlo, ktorého posádka zahynula a druhé lietadlo

poškodil. Okrem neho však mala na tejto tragickej udalosti svoj podiel aj britská letová kontrola, ktorá v operačnej oblasti nehlásila vlastné lietadlá. Druhá tragická udalosť sa stala o dva dni neskôr, keď roj vedený S/Ldr. Ambrušom stratil orientáciu, následkom čoho dvaja piloti opustili na padákoch svoje stíhačky a on sám musel so svojím lietadlom núdzovo pristáť. Vzhľadom na jeho relatívne vysoký vek 41 rokov, ako aj na vyššie uvedené tragické udalosti bol dňom 17. decembra 1940 z funkcie odvolaný a premiestnený k Inšpektorátu čs. letectva. Exilové vedenie čs. MNO v Londýne hodlalo využiť jeho záujem o politiku, ako aj vynikajúce vystupovanie, jazykovú vybavenosť a športovú slávu na plnenie úloh spojených s náborom nových príslušníkov do čs. armády. Tejto úlohy sa Ambruš, od 7. marca 1941 pplk. letectva, zhostil ako člen čs. vojenskej misie v Kanade a svoje poslanie úspešne plnil od júna 1941 do februára 1943, keď bol vymenovaný za vojenského a leteckého ataše pre Kanadu.

POLITIK

Do povojnového Československa sa vrátil v hodnosti plukovníka (od 7. 3. 1945) a 28. októbra 1945 bol ustanovený do funkcie veliteľa letectva Vojenskej oblasti 4 v Bratislave. Jeho zásluhy v boji proti fašizmu boli ocenené aj povýšením do hodnosti brigádneho generála k 1. decembru 1945. Vzhľadom na dlhodobý záujem o politické dianie vložil Ambruš svoje sily a um do politických dráh. Výsledok sa prejavil už v parlamentných voľbách v máji 1946, keď ho zvolili za poslanca Národného zhromaždenia za Demokratickú stranu. Jeho politická činnosť však nešla pozornosťou členov KSČ, ktorí hneď po uchovení moci v štáte navrhli dňom 29. februára 1948 jeho prepustenie z armády a k 21. decembru 1948 odňali vojenskú hodnosť. Sám Ambruš však ešte pred dorúčením prepúšťacieho dekrétu odišiel do exilu. Najskôr do Veľkej Británie, neskôr do USA. V zahraničí sa aktívne zapojil do krajanského hnutia a stal sa jedným zo spoluzakladateľov Rady slobodného Československa. V civilnom živote sa uplatnil ako konštruktér. Po odchode do dôchodku žil v domove pre seniorov v Chicagu (USA). Na sklonku života sa dočkal rehabilitácie. Vrátili mu hodnosť brig. gen. a prezident ČSFR ho dňom 10. decembra 1991 povýšil do hodnosti generálplukovníka. Zomrel 21. januára 1994 v Chicagu. Jeho telesné pozostatky boli prevezené do vlasti a uložené na cintoríne v bratislavskom Slávičom údolí. Rozkazom prezidenta Slovenskej republiky č. 8 zo 16. septembra 2003 bol leteckej základni v Prešove zapožičaný čestný názov Letecká základňa generálplukovníka Jána Ambruša.

pplk. PhDr. Peter ŠUMICHRASŤ, PhD.
Vojenský historický ústav

nikujú namiesto uchádzača. „V takomto prípade preferujeme osobný rozhovor iba s týmto mladým človekom bez jeho rodičov. Keď sa ho neskôr pýtame, či on sám chce ísť do ozbrojených síl, často vychádza najavo, že toto želanie je vlastne želaním a predstavou rodiča a nestotožňuje sa so želaním jeho samotného. Niekedy prizná, že on sám vlastne ani nemá záujem stať sa vojakom. V týchto prípadoch rodičom diplomatically vysvetlíme, že také vážne rozhodnutie je predovšetkým na ňom a predovšetkým on sám sa musí chcieť stať sa profesionálnym vojakom,“ zdôraznil kapitán Hrib.

Menia osudy ľudí

V májovom čísle nášho časopisu sme vám predstavili Personálny úrad OS SR a hlavné úlohy, ktoré plní. Do jeho organizačnej štruktúry patrí aj osem regrutačných stredísk. Jedným z nich je tiež **Regrutačné stredisko Košice**.

Aj keď je personálna politika Ozbrojených síl SR v oblasti regrutácie rovnaká pre celú republiku, môžeme v jednotlivých krajoch nájsť isté odlišnosti, ktorým sa musia tamojší regrutační pracovníci prispôbovať. V Košickom kraji, rovnako ako v podstate na celom území východného Slovenska, zohráva významnú rolu ekonomická situácia obyvateľstva. „Ako je všeobecne známe, problematika nezamestnanosti je na východe iná ako napríklad v bratislavskom či trnavskom kraji. Tento fakt priamo ovplyvňuje v podstate všetky oblasti regrutačného procesu. To je asi najväčším špecifikom východu republiky,“ objasnil náčelník Regrutačného strediska (RS) Košice kapitán Norbert Hrib.

ZÁJEM MLADÝCH

V posledných mesiacoch zaznamenávajú pracovníci RS Košice zvýšený záujem o vstup do ozbrojených síl hlavne zo strany stredoškôľakov a mladých ľudí, ktorí sú krátko po skončení strednej školy. „Môžem konštatovať, že v súčasnosti už k nám prichádzajú ľudia výborne informačne pripravení. Vedia veľa z internetu, z rôznych regrutačných aktivít organizovaných ozbrojenými silami, ale aj napríklad od známych. Množstvo konkrétnych informácií získavajú aj od svojich kama-

rátov, ktorí už slúžia ako profesionálni vojaci,“ informoval kpt. N. Hrib a pokračoval: „K väčšiemu záujmu o službu v ozbrojených silách určite prispela aj novela zákona o službe profesionálnych vojakov, ktorá bola prijatá minulý rok. Zvýhodnili sa v nej podmienky služby vojakov a ľudia si to začali všímať. Myslím, že sme sa, teda aspoň v Košickom kraji, primerane etablovali na trhu práce. Ozbrojené sily sú pre obyvateľov isto zaujímavý zamestnávateľ. Vojenskú profesiu vnímajú dosť odlišne od ostatných civilných zamestnaní. Možno aj vďaka tomu, že mnohí si toto povolanie spájajú s adrenalínom. Musíme im zdôrazňovať, že povolanie vojaka nie je vždy spojené s dobrodružstvom. Tiež si musia uvedomiť, že byť profesionálnym vojakom nie je iba o tom, že idem na zahraničnú misiu. Veľa si ich zo začiatku poriadne neuvedomuje, že ide aj o bežnú, každodennú prácu, výcvik, jeho zabezpečovanie a mnoho iných »obyčajných« činností.“

Medzi najčastejšie odpovede záujemcov navštevujúcich regrutačné stredisko patria: „Chcem vstúpiť do ozbrojených síl, ale chcem ísť čo najskôr do misie“, prípadne požiadavky typu: „Chcem slúžiť v mieste bydliska, alebo v jeho blízkosti.“ Ničím výnimočným nie sú ani návštevy uchádzačov, ktorí dosiahli iba základný stupeň vzdelania. Tí sú často doslova rozčarovaní, keď zistia, že nesplňajú už základnú podmienku na vstup do OS SR – a to ukončené stredoškôľské vzdelanie alebo minimálne výučný list. Pracovníci regrutačného strediska sa stretávajú aj s prípadmi, keď príde záujemca v sprievode svojich rodičov. Tí potom s nami komu-

ČAS PRINÁŠA ZMENY

Kapitán Norbert Hrib pôsobí v personálnej oblasti od roku 2004. Práve tento rok považuje za akýsi boom v procese regrutácie. Vtedy, keď bol ešte pracovník RS Prešov, prijali do OS SR spomedzi ostatných regrutačných stredísk najviac uchádzačov o službu – až 489 záujemcov. „Bol to neuveriteľný počet spracovaných osobných spisov, a v konečnom dôsledku aj zmenených ľudských osudov. V tom roku bolo do ozbrojených síl prijatých celkovo 2 242 nových profesionálnych vojakov. Aj keď počty kladne vybavených žiadostí o prijatie klesli a nedosahujú také hodnoty, menej práce rozhodne nemáme. Proces regrutácie je dnes iný. V minulosti išlo o »mesačný« kolobeh takmer rovnakej činnosti. Vtedy bolo dvanásť nástupných termínov. To znamená, že každý mesiac sme prijímali do OS SR nových ľudí. Keď sme chceli urobiť nejakú propagačnú akciu, museli sme si doslova ukradnúť čas. Neskôr sme aj tak zistili, že nám práve ten »ukradnutý« chýbal na dopracovanie a ďalšie spracúvanie spisov a ostatných každodenných povinností. Takže zostať v práci po večeroch alebo cez víkendy nebolo ničím výnimočným. V súčasnosti to je iné. Máme štyri nástupné termíny, čo nám prácu trochu uľahčilo. Zákomom je upravený aj systém výberových konaní. Teraz musí byť konanie vyhlásené v masmédiách dopredu, a rovnako musia byť zverejnené aj jeho výsledky. To sú asi tak najhlavnejšie zmeny a rozdiely v procese regrutácie od roku 2004,“ zhrnul kpt. N. Hrib (pôsobil od 1. septembra 2005 vo funkcii náčelníka košického regrutačného strediska. Prvého júna 2008 bol prevelený k Personálnemu úradu OS SR Bratislava, kde je príslušníkom Oddelenia regrutácie a výberu v Centre personálneho marketingu. Vo funkcii náčelníka RS Košice ho vystriedal kpt. Marek Pavlov).

KREATIVITA JE PODMIENKOU

Zaujať a osloviť potenciálnych regrútov nie je v súčasnosti ľahké. Spoliehať sa na „osvedčené“ me-

tódy nestačí. Pracovníci regrutačných stredísk musia flexibilne reagovať nie len na zmeny na trhu práce, ale aj v celej spoločnosti. O perfektnej znalosti potrieb a záujmov cieľových skupín nehovoriac. Byť kreatívnym je pre túto prácu doslova nevyhnutné. Vzbudiť záujem v radoch širokej verejnosti sa preto jednotlivé RS snažia aj organizovaním rôznych aktivít. Medzi tie hlavné, ktoré košické stredisko organizuje, alebo na ktorých sa spolupodieľa, patria napríklad: Deň detí s OS SR, Úsmev ako dar, Športový deň náčelníka RS Košice, Paintbalový turnaj o pohár N RS, Od budička do večierky, Aero-vikend či Kemp.

„Za najúčinnnejšie metódy regrutácie z vlastnej skúsenosti považujem takzvané interaktívne formy. Ako napríklad akciu Ako sa stať vojakom profesionálom, ktorú sme po prvýkrát organizovali v apríli tohto roku. Oslovili sme stredné školy z regiónu, ktoré poslali po dvoch svojich študentov. Tým sme v stredisku priblížili našu prácu a vysvetlili, čo všetko musí uchádzač o službu v OS SR splniť, aby úspešne prešiel základným výberom. Navštívili aj Stredisko výberu personálu, kde si na vlastnej koži vyskúšali, ako prebieha výberový proces. Absolvovali aj preskúšanie z telesnej prípravy vrátane 12 minútového behu a psychologické testy. V Základnej výtvarnej škole zasa mali možnosť spoznať, ako prebieha základný výcvik nováčikov. Až cesta späť ukázala, že podujatie malo u študentov silnú odozvu. Bola to prvá akcia takéhoto charakteru, akú sme pre študentov pripravili a spätná väzba doslova prekonala moje očakávania. Ich neskoršie otázky boli po prežitých skúsenostiach diametrálne odlišné ako na začiatku, alebo ako otázky bežných návštevníkov regrutačného strediska. Boli detailnejšie, konkrétnejšie zamerané. Sprostredkovať vlastné emocionálne prežitie je veľmi účinnou regrutačnou metódou. Myslím si, že toto je efektívna cesta ako záujemcom predstaviť profesiu profesionálneho vojaka. Vtedy sa s ňou alebo stotožnia, alebo prídu na to, že to pre nich nie je to pravé,“ skonštatoval náčelník RS Košice kpt. Norbert Hrib.

24 HODÍN V UNIFORME

Jednou z takýchto interaktívnych foriem regrutácie bola aj súťaž „24 hodín vojakom profesionálom“ organizovaná náčelníkom RS Košice v spolupráci so všetkými ostatnými regrutačnými strediskami Personálneho úradu OS SR. Cieľom v poradí druhého ročníka bolo sprostredkovať víťazom súťaže reálny pohľad na prácu vojakov vo vybraných vojenských profesiách. Tak ako minulý rok museli súťažiaci úspešne absolvovať dve kvalifikačné kolá. Prvé vedomostným testom preverilo ich teoretické poznatky o ozbrojených silách a súvisiacej problematike. Napísaná esej zasa ich pohľad na profesiu profesionálneho vojaka. V druhom kole sa museli popasovať s preskúšaním z telocviku, nástrahami výtvarného trenažéru JAKUB a zborkou a rozborkou samopalů. Novinkou bola tento rok disciplína z oblasti RCHBO, konkrétne prechod simulovaného zamoreného priestoru. Ti najlepší sa nakoniec mohli na dva dni stať príslušníkmi Čestnej stráže OS SR, vodičmi tankov a BVP, pilotmi vrtuľníka či príslušníkmi Vojenskej polície.

„Tento rok sa oproti minulému prihlásil dvojnásobok záujemcov. Z takmer osemdesiatich prihlásených vo vekovom rozpätí 16 až

**ADRESA: Regrutačné stredisko Košice
Komenského 39/A
040 01 KOŠICE,**

**tel.: 0960 515 777,
0960 515 524,
0960 515 523**

**Internetové stránky: <http://personal.mil.sk>
www.profesionalnaarmada.sk
www.mosr.sk**

30 rokov sme vybrali tridsiatich dvoch, ktorí sa zúčastnili na kvalifikácii. Najlepších pätnásť si potom mohlo vybrať profesiu, ktorú si chcú vyskúšať,“ priblížil kpt. Hrib. Ani tentoraz nešlo o adrenalinovú záležitosť. Hlavným cieľom bolo sprostredkovať reálny život našich vojakov. Dať účastníkom pravdivé, relevantné informácie o práci vojenského profesionála.

Jedným z víťazov, ktorý si vyskúšal prácu vojenského policajta, bol aj Tomáš Polačík. „Armádu sledujem už dlhé roky. Rád by som sa po škole stal príslušníkom prieskumných jednotiek, alebo práve vojenským policajtom. Teraz mám pomerne jasnú predstavu, o čom toto povolanie je,“ dodal dvadsaťročný rodák z Trnavy. Najlepším absolventom kvalifikačných kôl zo všetkých záujemcov bol Martin Čepela. „Do súťaže som sa prihlásil hlavne preto, že som chcel zistiť, ako to v reálnom živote profesionálneho vojaka vlastne funguje. Získať relevantné informácie pred vážnym rozhodnutím, či vstúpiť do ozbrojených síl, či nie. Kvitujem skutočnosť, že táto akcia nebola len o akcii. Musím priznať, že mi momentálne dala viac než ten spomínaný adrenalin,“ prezradil dvadsaťštyriročný čerstvý absolvent žilinskej elektrotechnickej vysokej školy. Nakukol do tajov života pilota vrtuľníka.

Trendom organizátorov je stále zvyšovať a zlepšovať úroveň podujatia. Urobiť akciu „24 hodín vojakom profesionálom“ lepšou a atraktívnejšou. „Nechceme však, aby to skĺzlo do nejakej „zábavky“. Chceme udržať tú solídnu úroveň, akú v súčasnosti toto podujatie má,“ pripomenul kapitán Norbert Hrib a dodal: „Prínos tejto akcie som videl osobne v Michalovciach, keď sme tam v apríli prišli absolvovať kvalifikačné kolo. Na vchode nás víťali dvaja vojaci, ktorí sa minulý rok na tejto akcii zúčastnili. V kuchyni nás obsluhoval tretí, ktorý si pred rokom vyskúšal prácu príslušníka čestnej stráže. Takže to sú traja vojaci, o ktorých viem, že už reálne slúžia v OS SR. Myslím si, že aj táto akcia im prostredníctvom prezentovania reálneho vojenského života dala možnosť rozhodnúť sa a stať sa profesionálnym vojakom.“

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Na základe vývoja reálnej naplnenosti ozbrojených síl SR v porovnaní s priemerným plánovaným počtom profesionálnych vojakov sa znížila odchodnosť personálu a v súčasnej dobe reálna regrutačná požiadavka ozbrojených síl klesá. Regrutačné strediská však naďalej pokračujú v prezentácii ozbrojených síl na verejnosti a prispievajú tak k udržaniu profesie vojaka profesionála na trhu práce.

Činnosť regrutačných stredísk je sústredená na cielenú regrutáciu a napĺňanie nedostatkových odborností. V kategórii mužstva sú to predovšetkým vodiči nákladných vozidiel, v kategórii poddôstojníkov zdravotnícky personál a u dôstojníkov lekári a právnici.

kpt. Igor DAXNER

Oddelenie regrutácie a výberu
a Centra personálneho marketingu PÚ OS SR

Na obete v Mauthausene **nesmieme zabudnúť**

Smútok a ovzdušie smrti sa vznášali nad spomienkovým sprievodom v koncentračnom tábore Mauthausen – Gusen, kde sa v nedeľu 18. mája konalo zhromaždenie národov pri príležitosti 63. výročia oslobodenia tábora.

Slovenská delegácia na čele s Otom Wagnerom, ktorý prežil v Mauthausene pol roka, a bol aj pri jeho oslobodení, si pamiatku viac ako 206 tisíc obetí uctila položením venca k slovenskému a českému pamätníku na Cintoríne národov priamo v areáli tábora. „63. výročie oslobodenia tohto koncentračného tábora je signálom, že nebudú zabudnutí ľudia, ktorí sa stali obeťami,“ povedal zhromaždeným Oto Wagner. Slováci sa potom pripojili k sprievodu ostatných delegácií, ktorý ústil pri centrálnom pamätníku tábora a položili k nemu veniec.

Oto Wagner, predseda Združenia väzňov koncentračných táborov pri SZPB, sa so slzami v očiach vrátil na miesta, kde zažil neslýchané utrpenie. „Chodím sem každý rok. Dal som si záväzok, že privediem čo najviac mladých ľudí. Aby videli, aké boli koncentračné tábory, aký bol fašizmus. Že to bolo to najdrastickejšie, čo na svete existuje,“ hovorí pán Wagner. V Mauthausene zomreli aj slovenskí povstaleckí velitelia Vojtech Ábel a Samuel Sakuris, zahynuli tu aj príslušníci 15-člennej americkej skupiny, ktorá bola vysadená na území Slovenska na pomoc Slovenskému národnému povstaniu.

Tábor oslobodila 10. americká pancierová divízia 5. mája 1945.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto **Peter DOVINA**

Služba pre vás

Vybavenie hypotekárneho úveru znamená pre každého minimálne 4 návštevy banky. Ak si chcete urobiť prieskum vo viacerých bankách, tak sa uvedené číslo násobí počtom bánk, ktoré chcete navštíviť.

Klub generálov vytvoril mechanizmus, v ktorom vám zástupcovia Klubu na základe vašich požiadaviek pomôžu nájsť optimálne riešenie financovania kúpy bytu, prípadne výstavby domu. V spolupráci s hypotekárnymi bankami konzultujú optimálne riešenie financovania bývania a pripravujú vyhodnotenie ponúk, ktoré obsahuje nielen úrokovú sadzbu a výšku splátky, ale aj porovnanie poplatkov a ďalšie podmienky čerpania hypotekárneho úveru.

Po výbere konkrétnej banky vám pripravujú zoznam dokumentov, ktoré potrebujete na podanie žiadosti o úver, pomôžu vám pri jeho kompletizácii a odovzdaní banke na schválenie. Zastúpia vás v komunikácii s bankou pri príprave zmluvy a vaša prvá návšteva pobočky banky bude potrebná až pri podpise úverovej zmluvy.

Zdôrazňujeme, že uvedená služba Klubu je pre príslušníkov ozbrojených síl, ako aj ostatných zamestnancov silových ministerstiev a organizácií bezplatná.

Pokiaľ budete chcieť využiť služby Klubu, kontaktujte jeho zástupcov prostredníctvom e-mailu: **klub-generalov@mail.t-com.sk** alebo telefonicky na **infolinke 0911 707 987**. Klub generálov je ochotný v prípade väčšej skupiny záujemcov pripraviť prezentáciu služby a výhod priamo na vašich pracoviskách.

Ing. Jozef ZADŽORA CSC.

Klub generálov

Dukla spomína

Pod takýmto názvom sa 23. mája uskutočnilo prvé stretnutie veteránov 2. svetovej vojny v Duklianskom múzeu, ktoré zorganizoval oblastný výbor zväzu protifašistických bojovníkov v spolupráci s Pravoslávnu cirkevnou obcou vo Svidníku. Zúčastnilo sa ho aj 20 priamych účastníkov bojov o Duklu.

Bol som nesmierne rád, že som sa osobne mohol stretnúť s ľuďmi, ktorí v ťažkých časoch 2. svetovej vojny neváhali a opustili svoje rodiny – rodičov, manželky a deti, aby sa so zbraňou v ruke postavili na odpor a bránili slobodu iných. Súčasťou programu stretnutia bolo vystúpenie spevákov pravoslávneho cirkevného zboru vo Svidníku. Zazneli duchovné i vojnové piesne.

Ako jedinému zástupcovi Ozbrojených síl Slovenskej republiky mi bolo ctou postaviť sa pred týchto skutočných hrdinov a povedať im slovo: Ďakujeme! Za to, že neváhali, bojovali, aby sme mohli žiť v pokoji. Súčasťou môjho príhovoru bolo aj zamyslenie sa nad súčasnosťou a tým, akú psychickú traumu by prežila nastupujúca generácia (naše deti), keby sa oboznámila s následkami a hrôzami vojny, ktoré boli daňou za našu slobodu. Aby v budúcnosti konali tak, aby sa niečo podobné neopakovalo. A keby sa aj niekoho takéto spomínanie duševne dotklo, skúsme si to porovnať s tým mučením, týraním, hladom, neznesiteľnou zimou či páľavou, chorobami, násilím, ktoré zažili odbojármi. Dnes už viem, prečo sa o tom nechce nikomu rozprávať, nie ešte aj ukázať. Bojíme sa toho! Ale tento strach, lepšie povedané rešpekt je naozaj dobrý. Drží nás pri zemi. Tento rešpekt nám stále chýba. Preto sa ešte na mnohých miestach sveta bojuje. Ľudia sa ešte stále nenaučili vážiť si život iných...

pplk. Mgr. Marek IGNACIK, PhD.

dekan duchovnej služby

Veliteľstva vzdušných síl Zvolen

Memoriál kamaráta Rišiana

Príslušníci LZ Prešov si 9. mája prostredníctvom športovej cyklo-turistickej akcie pripomenuli bývalého kolegu, pilota a zanieteného športovca mjr. Ing. Vladimíra Rišiana, ktorý tragicky zahynul pri havárii vojenského vrtuľníka Mi-24 D 10. mája 2005 spolu s ďalšími dvoma kolegami v blízkosti obce Ražňany.

Vlado bol všestranný športovec telom a dušou, podával nadštandardné fyzické výkony a zapájal aj ostatných kolegov do športovej činnosti. Medzi jeho najobľúbenejšie aktivity patrila cyklistika, softtennis a beh na lyžiach. Po tragickej udalosti sa jeho kolegovia z leteckého krídla rozhodli pokračovať v organizovaní tradičného otvorenia cyklistickej sezóny a z tzv. Rišianovej pomsty vznikol Memoriál. Tohto roku sa konal už 3. ročník. Ide o 97 km cyklotúru po trase Prešov – Žipov – Margecany – Veľký Folkmár – Malá Lodina – Kysak – Prešov.

npor. PaedDr. Miroslav ŠTUBŇA

Deň polície, vojakov a záchranárov

Viac než 5000 detí i dospelých sa zúčastnilo 30. mája na piatom ročníku Dňa polície, armádnych a záchranných zložiek v Prievidzi. Na miestnom letisku mohli sledovať zoskok parašutistov, prelet historického vetroňa Aeroklubu Prievidza, leteckú akrobáciu jedného z členov bývalej skupiny Bielych Albatrosov na lietadle L-39. Diváci potleskom odmenili majstrovstvo osádky vrtuľníka Mi-17 ministerstva vnútra pri záchranných prácach a hasení lesných požiarov. Vyvrcholením leteckej šou boli niekoľkonásobné prelety bojovej stíhačky MiG -29 zo Sliača. Najviac obľiehany však bol vrtuľník Mi-17 LPZS, komplexne vybavený technikou na záchranu pilotov. Hasiči zo Žiliny zasa priviezli na letisko špeciálny požiarový tank. Na akcii sa predstavili aj mestskí i štátni policajti, banskí záchranári z Hlavnej banskej záchrannej stanice v Prievidzi a Horská záchranná služba vo Veľkej Fatre.

Text a foto **Peter DOVINA**

Protokol v praxi (30) Správanie pri stole

Ku stolu prichádzame vždy upravení a čistí. Počas jedla sú ruky nad stolom alebo ľahko položené na okraji – nie však lakte. Pri jedle používame iba dolnú časť horných končatín. Hlava je voľne sklonená, kúsky jedla sa prinášajú k ústam, nie naopak.

Lyžica sa drží palcom hore a polievka sa naberá smerom k sebe. Väčšie kúsky sa v polievke krájajú lyžicou, nikdy nie nožom. Chlieb k polievke má byť umiestnený na malom tanieriku vľavo od taniera, kúsky sa ľavou rukou odlamujú a vkladajú priamo do úst.

Nôž a vidličku držíme za hornú časť rúčky s koncom opretým v dlani medzi prostredníkom a palcom, chrbtom hore, šikmo k tanieru. Nôž sa nemá vzdávať od taniera. Vidlička sa dvíha k ústam chrbtom hore, ak ňou nenaberáme sypké potraviny (zeleninu, rezance). Dôležité je umiestnenie príboru pri prerušení jedla a pri dojení (križom, rovnobežne).

Mľaskanie, srkanie, hlasné cinkanie príborom o tanier, hovorenie s plnými ústami a akákoľvek hlučnosť nie sú prípustné. Ak sa chceme počas jedla napiť, treba si utrieť ústa servítkou.

V posledných rokoch je bežné, že počas jedenia a prestávok medzi chodmi vstávame od stola, odídeme na toaletu, upravíme si make-up, telefonujeme, fajčíme... Nie je to správne. Počas pracovného obeda alebo večere sa nevstáva. Všetky potrebné veci by sme si mali pred začiatkom stolovania zariadiť tak, aby sme stôl nemuseli opúšťať (napr. navštíviť toaletu, umyť si ruky a pod.).

Muž si môže odložiť sako v reštaurácii strednej kategórie alebo s dovolením ženy, prípadne pracovne nadriadeného muža. Sako neprehadzujeme cez operadlo, ale zavesíme ho na vešiak. Žena si môže odložiť sako bez dovolenia ostatných.

Je samozrejmosťou, že spoločnosť pri stole sa venuje sama sebe. Prejavom nezdvorilosti je, ak sa niekto baví s okoloidúcimi známymi alebo dáva prednosť pozorovaniu ostatných hostí a pod. Okoloidúcich známych zdravíme posediačky, muž vstane iba v prípade, že chce niekoho pozdraviť podaním ruky a prehodí s ním niekoľko viet. Keby malo ísť o dlhší rozhovor, je jeho povinnosťou pozvať známeho (známku) k stolu a postojáčky ho (ju) predstaviť všetkým prítomným.

Právom hostia je v pokoji si vybrať z jedálneho a nápojového lístka. Povinnosťou personálu je dať tento výber k dispozícii v písomnej forme s platnými položkami. Ak sa už niektoré jedlo alebo nápoj minuli, malo by to byť na lístku vyznačené. V lepších podnikoch je samozrejme, že každý z hostí dostane svoj jedálny lístok a všetci tak majú možnosť sa o objednávke nerušené poradiť. Host sa môže s čašníkom poradiť, čo si objedná, ak nie je pevne rozhodnutý, alebo chce poznať miestnu špecialitu. Aj pri výbere vína sa možno obrátiť na čašníka (vinárika) ako odborníka.

Objednáva vždy muž (osoba spoločensky menej významná, ak je hosťom napríklad muž starší ako jeho hostia, teda osoba spoločensky významnejšia).

V drahšej reštaurácii môžeme objaviť niektoré pojmy, ktorým by sme nemuseli rozumieť. Ak ide o špeciality s francúzskymi názvami (alebo aj o záhadné názvy slovenské, na ktoré môžeme narážať hociakde), nemusíme sa ostýchať spýtať čašníka, o aké jedlo ide. Mali by sme však vedieť, že "hors d'oeuvre" [hór devr] znamená studené predjedlo, „entrée“ [antré] teplé predjedlo.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD
oddelenie protokolu KaMO

jovali o neďalekú Strečniansku úžinu, ako aj tých, ktorí následne v apríli 1945 prelomili tvrdú obranu Nemcov aj v lokalite Javoriny. Vyše dvojtýždňové boje v tunajšej oblasti Malej Fatry si vyžiadali životy viac ako 1500 príslušníkov 1. čs. armádneho zboru. Len v boji o skalnú pevnosť Polom v stráňavskom chotári padlo 493 vojakov 4. brigády tohto zboru. Minister obrany zároveň Antona Lukáča a Antona Kaveckého, priamych účastníkov tunajších bojov, pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom mimoriadne povýšil do vyšších hodností. Vyznamenaný medailou SZPB bol aj K. Hruška. „To, že sme tu takto spolu, že sú tu účastníci odboja, ich synovia, vnuci aj pravnuci a stovky ďalších ľudí, je zárukou, že národnoslobodzovacie hnutie a protifašistický odboj nášho národa ostane vo vedomí Slovákov a bude súčasťou vlasteneckej hrdosti aj ďalších generácií,“ zdôraznil župan Juraj Blanár.

Tradicia spomienky na padlých vojakov v Stráňavách prechádza generáciami a vyznieva tak úžasne prirodzene, ako máloktorá iná.

Text a foto **Pavol VITKO**

Pieta s energiou mladosti

Nezriedka to býva tak, že na pietnych podujatiach, napríklad na pamiatku obetí druhej svetovej vojny, sa zúčastňujú v podstate iba oficiálni hostia a zopár posledných veteránov. V areáli Pamätníka obetiam 1. čs. armádneho zboru na kopci Javorina nad obcou Stráňavy neďaleko Žiliny sme sa v máji stretli s úplne inou situáciou. Popri ministrovi obrany SR Jaroslavovi Baškovi, žilinskom županovi Jurajovi Blanárovi a ďalších oficiálnych hostoch na Javorinu vystúpili stovky obyvateľov zo Stráňav a ich okolia. Starší, mladší, malé deti, celé rodiny. Skvelé.

Miestni organizátori už dávno pochopili, že je dobré, aby mala pietna spomienka takpovediac širší záber. Aj preto v deň jej konania už tradične organizujú hviezdový výstup na 1 025 m vysokú Javorinu. A veru je to dlhá tradícia. Najdlhšia, aká môže byť. Podľa predsedu miestneho výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Kamila Hrušku matky a príbuzní vojakov, ktorí padli v stráňavskom chotári, prvý raz prišli spoločne na miesta bojov už v roku 1945. A taká dlhá je aj tradícia výstupu. „Myšlienka spomenúť si každoročne na tých, ktorí bojovali za našu slobodu, v nás ostala a doslova sa dedí z rodičov na deti. Veď sa pozrite, sú tu všetky generácie – od nemlúvniat až po starcov,“ s úprimnou radosťou dodal K. Hruška, tiež aj bývalý starosta obce. Zároveň ukázal na rodiny či skupinky kamarátov, ktoré si po namáhavom pochode založili ohníky a opekali slaninku, alebo si pochutnávali na gulášoch a pečených klobáskach, ktoré ponúkali v predajných stánkoch. „Naše podujatie žije, má svoju energiu a je to aj energia mladých, tých, čo ho budú ťahať ďalej,“ dodal súčasný starosta Jozef Papán. No pozor, nie že by v Stráňavách v oblasti uchovávaní národnoslobodzovacích tradícií nemali aj problémy. Oficiálni hosti si

boli nad dedinou pozrieť aj bývalú hájovňu a neskôr miestne minimúzeum odboja, ktoré primitívni vandali poškodili tak, že dnes je nefunkčné.

Tohtoročné spomienkové stretnutie bolo aj v znamení úcty k matkám, ktoré v 2. svetovej vojne stratili svojich synov a dcéry. Konalo sa totiž práve na Deň matiek.

Minister J. Baška vysoko ocenil statočnosť vojakov, partizánov a miestnych obyvateľov, ktorí počas SNP bo-

Aj Žilčan Ján Zrebný, nadporučík vo výslužbe, bol jedným z troch priamych účastníkov bojov 2. svetovej vojny, ktorí si na Javorine spomínali tiež na dávnych spoluvojákov. Na sovietskú stranu prebehol v marci 1944 a po troch mesiacoch už bojoval v 1. čs. armádnom zbore. V boji o Duklianský priesmyk bol v polovici septembra vážne zranený, no od decembra sa opäť zapojil do oslobodzovacej činnosti. Príbeh J. Zrebného uverejníme v prázdninovom čísle OBRANY.

Vojenská doména plánovania síl (2)

V piatom čísle časopisu OBRANA sme sa pokúsili načrtnúť proces plánovania síl. Poukázali sme na význam jeho jednotlivých krokov a zároveň čo najvýstižnejšie vyjadriť miesto a úlohu vojenskej domény pri plánovaní síl. Keďže sme sa sústredili viac na celkový opis procesu plánovania síl, museli sme sa zrieknuť opisu viacerých dôležitých detailov. Preto sa čitatelia mohli stretnúť aj s niektorými menej známymi pojmami a konceptmi, ktoré by si zaslúžili viac pozornosti, než sme im mohli venovať. Osobitne sa to týka konceptu životného cyklu jednotky a konceptu zásobníka použiteľných síl.

Pri opise jednotlivých krokov procesu sme hovorili o generickej štruktúre síl, dosiahnuteľných silách, dostupných silách a použiteľných silách. Ak k týmto pojmom pridáme ešte pojem „nasaditeľné sily“, máme k dispozícii hierarchicky usporiadané základné kamene, ktoré potrebujeme na to, aby sme sa mohli podrobnejšie venovať opisu životného cyklu jednotky a zásobníka použiteľných síl.

ZÁKLADNÁ ŠTRUKTÚRA SÍL

Generická štruktúra síl je spoločným vyjadrením generickej minimálnej vojenskej požiadavky na sily a generickej požiadavky na systém velenia a riadenia. Predstavuje základnú štruktúru síl, ktorá v plnej miere reflektuje schopnosť naplniť všetky požiadavky vyplývajúce z cieľov obrannej politiky štátu. Na prvý pohľad sa môže zdať, že Generická štruktúra síl nie je ničím iným než stesnením nerealistických želaní alebo očakávaní vojenských plánovačov. Jej skutočný význam spočíva v tom, že táto štruktúra ako jediná poskytuje vojenskej aj politickej doméne jedinečný pohľad na ideálny stav, teda na to, akými silami je potrebné disponovať na naplnenie všetkých cieľov obrannej politiky štátu bez ohľadu na skutočne dostupné zdroje. Generická štruktúra síl poskytuje najtrvácnejší záchranný bod na udržanie kontinuity budúcich vojensko-odborných úvah o zásadných štrukturálnych zmenách ozbrojených síl.

Model dosiahnuteľných síl je štruktúrou zdrojovo dosiahnuteľných síl ako výsledku aplikácie modelovania

na Generickú štruktúru síl pri rešpektovaní dostupných zdrojov a politicko-vojenskej ambície štátu. Pri modelovaní sa berie do úvahy aj aktuálne zloženie tých jednotiek ozbrojených síl, ktoré svojimi spôsobilosťami vyhovujú požiadavkám Generickej štruktúry síl. Model dosiahnuteľných síl možno považovať za ucelený vojensko-odborný názor na reálne sily vzhľadom na zdrojové možnosti. Reálne formovanie takýchto síl sa ďalej vykonáva prostredníctvom vypracovania a implementácie základných a podporných plánovacích dokumentov obranného plánovania, kde politická doména definuje kroky, ktoré treba urobiť, aby sa Model dosiahnuteľných síl reálne naplnil.

Dostupné sily sú zrkadlom praktickej implementácie základných a podporných plánovacích dokumentov obranného plánovania. Je to súčasná štruktúra celých ozbrojených síl, ako ich poznáme z každodenného života.

Použiteľné sily sú časťou Dostupných síl, ktoré sú neustále udržiavané v najvyššej úrovni bojovej pripravenosti. Medzi použiteľné sily sa počítajú iba tie jednotky ozbrojených síl, ktoré získajú certifikát Combat Ready.

Nasaditeľné sily sú časťou použiteľných síl, ktorá prejde prípravou na bezprostredné nasadenie do kon-

krétnej operácie. Procesu prechodu od použiteľných síl k nasaditeľným silám sa zvyčajne hovorí prispôbenie posaniu (Mission Tailoring). Tento proces zahŕňa rôzne úkony. Ich realizácia zabezpečí, že jednotka nasadzovaná do konkrétnej operácie spĺňa všetky jej špecifické požiadavky. V rámci prispôbenia posaniu sa napríklad zmení zloženie nasadzovaných síl (vyňatie nepotrebných komponentov a doplnenie požadovaných komponentov). Vykoná sa špecifický výcvik príslušníkov jednotky (napríklad pre nasadenie vo vysokých nadmorských výškach) alebo úprava materiálneho vybavenia jednotky (napríklad sa doplnia technické prostriedky proti IED útokom). Spúšťacím impulzom kreovania nasaditeľných síl je rozhodnutie politickej domény o nasadení síl do konkrétnej operácie a následná iniciácia krízového operačného plánovania. Treba brať do úvahy, že každá operácia bude mať odlišný rozsah špecifických požiadaviek na sily a spôsobilosti, a teda aj odlišnú časovú náročnosť na prispôbenie posaniu.

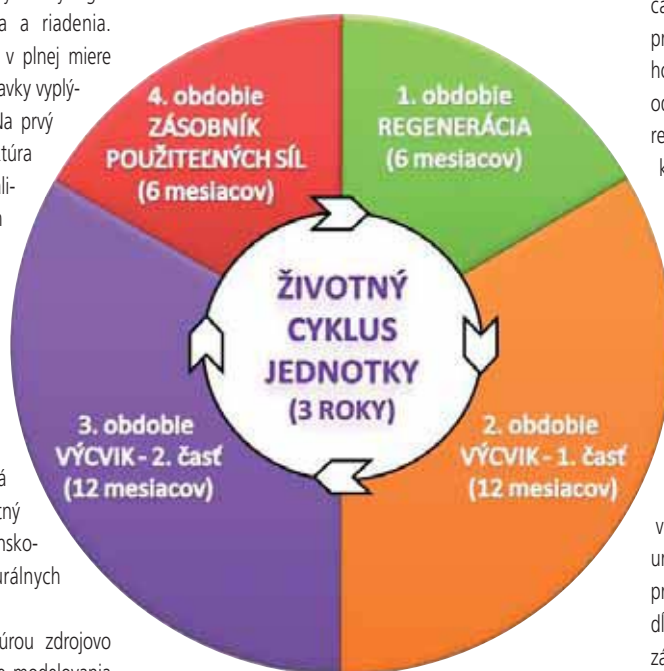
ŽIVOTNÝ CYKLUS JEDNOTKY

Vojenská doména definuje počet a druh jednotiek, ktoré musia byť stále použiteľné na plnenie úloh v stave bezpečnosti, núdzovom a výnimočnom stave. Zoznam týchto jednotiek tvorí zásobník použiteľných síl. Z podmienky trvalej udržateľnosti jednotiek v Zásobníku použiteľných síl logicky vyplýva požiadavka disponovať nástrojom, ktorý umožní „kontinuálny prísun“ certifikovaných jednotiek do zásobníka. Týmto nástrojom je životný cyklus jednotky. Životný cyklus jednotky nie je nijakým prevratným objavom. Uplatňovanie životného cyklu jednotky je bežnou súčasťou plánovacieho a rozhodovacieho procesu v ozbrojených silách. Oprávnené sa teda domnievame, že pre mnohých čitateľov nasledujúce riadky neprinesú veľa nečakaných prekvapení.

Jednotky sú živými, neustále sa meniacimi organizmami. Potrebujú mať k dispozícii určitý čas na prípravu na splnenie svojho posania a po jeho splnení aj určitý čas na regeneráciu (obnovu síl). Poskytnutie dostatočného časového priestoru na prípravu a regeneráciu je predpokladom, aby v budúcnosti jednotky dokázali plnohodnotne splniť nové poslanie. Renomovaní vojenský odborníci opakovane zdôrazňujú, že na dosiahnutie reálnej udržateľnosti jednotky v operácii treba mať k dispozícii minimálne päť rovnakých útvarov, ktoré budú v rôznych obdobiach životného cyklu.

Princíp životného cyklu jednotky a jeho prínos pre ozbrojené sily sa pokúsime priblížiť na modelovom príklade. V moderných ozbrojených silách sice možno nájsť odlišné prístupy k problematike životného cyklu jednotky, vo všetkých prístupoch však je možné identifikovať viaceré spoločné črty. Za najdôležitejšie považujeme:

* životný cyklus sa skladá z období. Počet období je nemenný. Požadované parametre operačnej pripravenosti jednotiek a úlohy v jednotlivých obdobiach sa určujú podľa konkrétnych podmienok ozbrojených síl, pre každé obdobie životného cyklu sa dodržiava rovnaká dĺžka základného časového úseku, ktorého stanovenie je závislé od viacerých faktorov (napríklad počet jednotiek

Herkulovia na Lešti

Vojenský výcvikový priestor Lešť patril začiatkom mája tridsiatke najsilnejších a najvytrvalejších mužov rezortov obrany a vnútra. Sily si pomerali počas medirezortnej súťaže Železný muž OS SR.

Štvrtý ročník súťaže prebehol od 5. do 7. mája 2008 pod organizačnou taktovkou Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť. Zúčastnilo sa ho dvadsaťjeden vojakov ozbrojených síl, osem príslušníkov Policajného zboru SR a jeden člen Horskej záchrannej služby. Ako aj v predchádzajúcich ročníkoch pretekali účastníci v dvoch kategóriách bez rozdielu vekových a hmotnostných kategórií spolu v desiatich disciplínach. Zhyby na hrazde, šplh na lane bez prírazu, tlaky na lavičke s vlastnou hmotnosťou, držanie pätnásťkilogramového bremena v upažení, ťahanie 2,2 tony ťažiacieho terénneho vozidla, nosenie stokilogramovej záťaže a nosenie dvoch šesťdesiatkilogramových bremien preverili najmä silové schopnosti pretekárov. Tí, ktorí uprednostňovali vytrvalostné disciplíny, mohli zasa získať potrebné body pri behu na 3 000 m so samopalom vz. 58, plávaní cez vodnú prekážku v maskáčoch a „kanadách“ alebo pri prekonávaní štyristo metrov dlhšej prekážkovej dráhy CIZMA. Medzi najlepšie výkony patrilo napríklad 32 zhybov na hrazde osemdesiat kilogramov ťažiacieho pretekára z Horskej záchrannej služby Vysoké Tatry ppráp. Martina Matúška, či držanie bremena v upažení v podaní čat. Petre Toscana z Výcvikového centra Vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši. Pätnásťkilogramové bremená udržal 45,18 sekúnd.

KVALITA NARASTÁ

„Je potešiteľné, že sa výkony súťažiacich každý rok zlepšujú. Vidieť, že sa športu poctivo venujú a pravidelný tréning im nie je cudzí. Výsledky niektorých sú porovnateľné s výkonomi vrcholových športovcov,“ zdôraznil riaditeľ Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť brigádny generál MUDr. Pavol Maslík. Jeho slová potvrdil aj hlavný rozhodca a zakladateľ súťaže kpt. Peter Puskajler: „Súťažiaci prichádzajú z roka na rok lepšie pripravení. V prvom ročníku sa pretekári spoliehali najmä na silové disciplíny, na ktoré sa pripravovali s najväčším dôrazom. V priebehu súťaže však rýchlo zistili, že iba sila nestačí. Rovnako dôležité sú aj vytrvalosť, obratnosť či rýchlosť. Výkony v tomto ročníku sú už vyrovnané. Rozhodujú doslova sekundy a jednotlivé body.“ Organizátori podujatia majú na pamäti aj jeden z hlavných dôvodov vzniku tejto súťaže – zber šta-

tistických údajov. „Chceli sme zostaviť takú súťaž, z ktorej by sme mohli získať čo najviac poznatkov o fyzických danostiach slúžiacich vojakov. Tieto informácie nám pomôžu získať lepšiu predstavu o tom, ako by mal z pohľadu pohybovej výkonnosti a zdatnosti vyzeráť príslušník Ozbrojených síl SR, ako by mal byť pripravený a podobne. Môžeme ich napokon využiť aj v procese riadenia telesnej prípravy v ozbrojených silách,“ dodal kpt. P. Puskajler, ktorý v súčasnosti pôsobí vo Výcvikovom centre Vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši.

Členom rozhodcovského zboru bol aj kpt. Vladimír Ulbricht z Odboru vzdelávania a kvality života GŠ OS SR, ktorý nás okrem iného informoval aj o zmene kritérií na skúšanie profesionálnych vojakov z pohybovej výkonnosti pre tento a nasledujúce roky. Hlavnou zmenou je náhrada disciplíny kľuky za disciplínu zhyby na hrazde nadhmatom. Vojaci a vo-

jačky už nebudú absolvovať ani hod granátom. Ten nahradil beh na 60 metrov.

BEZ FYZICKY TO NEJDE

Fyzická kondícia vo výkone profesie je dôležitá aj pre celkového víťaza titulu Železný muž pre rok 2008, príslušníka policajného pohotovostného útvaru, nadpráporčíka Róberta Lifku. „Život bez aktívneho pohybu si neviem predstaviť. Okrem telesnej prípravy v zamestnaní sa venujem takmer všetkým bežne dostupným druhom športu. Tohtoročná súťaž bola relatívne dosť náročná. Zišla sa tu pomerne silná konkurencia. Mojou výhodou, ktorá mi sčasti pomohla obhájiť titul z minulého roka, boli skúsenosti. Súperom, čo mali možno aj väčšiu silu a vytrvalosť ako ja, chýbali práve takéto skúsenosti z minulých súťaží. O rok týchto „nádejných“ chlapcov uvidíme možno na víťazných priečkach,“ prezradil najlepší v kategórii mimorezortných pretekárov, tridsaťtriročný Róbert Lifka z Krajského riaditeľstva policajného zboru Košice.

Víťazstvo v kategórii rezortných pretekárov obhájil slobodník Tomáš Bibík z Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadíka v Liptovskom Mikuláši. Pripustil, že aj jemu pomohli skúsenosti získané minulý rok, ale zdôraznil, že nepodcenil ani poctivú a dôkladnú prípravu. „Venujem sa viacerým športovým aktivitám, no pravdupovediac, preferujem skôr silové športy. Najviac som sa obával behu a prekážkovej dráhy CIZMA. Bez problémov, som naopak, zvládol nosenie stokilogramovej záťaže a nosenie dvoch šesťdesiatkilogramových bremien. Kratšie silové disciplíny mi sedia viac,“ priznal dvadsaťštyriročný rodák zo Žiliny. V súčasnosti je slobodník Tomáš Bibík študentom štvrtého, záverečného ročníka a zatiaľ ešte nevie, kam ho kariéra profesionálneho vojaka zaveje. Ale v jednom istotu už má – súťaže Železný muž OS SR sa chce zúčastniť aj budúci rok.

Poradie v kategórii rezortných súťažiacich:

1. miesto: slob. Tomáš Bibík z NAO LM
2. miesto: rtn. Peter Daru z 5. PŠU Žilina
3. miesto: slob. Marek Pobiš z Čestnej stráže PSR

Poradie v kategórii mimorezortných súťažiacich:

1. miesto: npráp. Róbert Lifka z KRPZ Košice
2. miesto: ppor. R. Krakovský z PZ SR
3. miesto: npor. Marian Cibulka z PZ SR

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

1. obdobie – REGENERÁCIA:

- personálna naplnenosť a materiálna vybavenosť jednotky môže klesnúť pod 70%,
- realizuje sa obmena a doplnenie chýbajúceho personálu tak, aby v priebehu nasledujúcich 30 mesiacov nedochádzalo k nežiaducemu zníženiu personálnej naplnenosti,
- vojaci čerpajú dovolenky a zúčastňujú sa na preventívnych rehabilitáciách,
- vykonáva sa zvyšovanie kvalifikácie vojakov (kariérne a odborné kurzy, jazyková príprava a pod.),
- vykonáva sa ošetrovanie, opravy a obmena výzbroje, výstroja a ostatného materiálu,
- podľa situácie v jednotke sa vykonáva výcvik jednotlivca.

2. obdobie – VÝCVIK - 1. časť:

- v zásade je toto obdobie určené na výcvik a zladenie menších celkov (osádky, obsluhy, družstva, čaty a pod.),
- v tomto období sa môže vykonať aj určitý špecifický výcvik (napr. C-IED výcvik, CIMIC a pod.),
- ku koncu tohto obdobia služobný úrad vypracuje zámer pokračovania dočasnej štátnej služby tých profesionálnych vojakov jednotky, ktorým po ukončení aktuálneho cyklu uplynie čas trvania štátnej služby.

3. obdobie – VÝCVIK - 2. časť:

- personálna naplnenosť a materiálna vybavenosť jednotky musí byť viac ako 90%,
- v tomto období sa vykoná výcvik a zladenie väčších celkov (rota, prápor, bojová skupina a pod.),
- toto obdobie je určené aj na spoločný výcvik v rámci mnohonárodných zoskupení (napr. NRF, EUBG a pod.),
- výcvik sa ukončí certifikáciou jednotky (podmienka pre nasadenie alebo pre vstup do zásobníka použiteľných síl),
- ku koncu tohto obdobia vedúci služobného úradu rozhodne o pokračovaní dočasnej štátnej služby tých profesionálnych vojakov jednotky, ktorým po ukončení aktuálneho cyklu uplynie čas trvania štátnej služby.

4. obdobie – ZÁSOBNÍK POUŽITEĽNÝCH SÍL:

- personálna naplnenosť a materiálna vybavenosť jednotky musí byť 100%,
- ak jednotka nie je nasadená do operácie, či vyčlenená pre NRF alebo EUBG, bude po dobu najbližších 6 mesiacov udržiavaná na najvyššej úrovni pripravenosti na riešenie krízy na území SR alebo v zahraničí.

jedného druhu). V našom modelovom prípade sme, vychádzajúc zo zaužívaného trvania jednej rotácie kontingentu OS SR v operácii alebo misii, použili časový úsek 6 mesiacov. Aby bol životný cyklus vôbec funkčný, je potrebné dodržať aj pravidlo, že jednotlivé obdobia nesmú byť kratšie ako základný časový úsek (napríklad 2 alebo 3 mesiace). Môžu však byť jeho celočíselným násobkom (napríklad 12 alebo 18 mesiacov),

* v jednom životnom cykle je spravidla toľko jednotiek, koľko je období životného cyklu. To je dôležité vtedy, keď treba zabezpečiť trvalú udržateľnosť určitého počtu jednotiek jedného druhu v Zásobníku použiteľných síl. Ak v ozbrojených silách existuje napríklad iba jedna jednotka svojho druhu, aj táto prechádza jednotlivými obdobiami životného cyklu. Avšak po jednotlivých obdobiach postupuje podľa individuálneho plánu, ktorý vychádza z plánovaného termínu dosiahnutia jej bojovej pripravenosti,

* jednotky postupne prechádzajú všetkými obdobiami životného cyklu. Žiadna jednotka nemôže niektoré z období vynechať.

V našom modelovom prípade trvá životný cyklus jednotky 3 roky, počas ktorých útvary prejde štyrmi obdobiami: A – regenerácia (6 mesiacov), B – výcvik - 1. časť (12 mesiacov), C – výcvik - 2. časť (12 mesiacov), D – zásobník použiteľných síl (6 mesiacov). V každom z týchto období jednotka postupne dosahuje vyššie parametre operačnej pripravenosti (personálna naplnenosť, materiálna vybavenosť a vycvičenosť). Vyvrcholením prípravy jednotky je certifikačné cvičenie podľa štandardov NATO a získanie certifikátu Combat Ready. Tým jednotka vstúpi, na presne ohraničené časové obdobie, do zásobníka použiteľných síl. Za kľúčové považujeme obdobie regenerácie. Iba vtedy je možné položiť

zdravé základy na dosahovanie požadovanej personálnej naplnenosti a materiálnej vybavenosti jednotky v ostatných obdobiach životného cyklu. Ak sa toto obdobie skrúti (alebo celkom vynechá), nebude možné zabrániť, aby v obdobiach, keď jednotka musí postupne dosahovať predpísanú vycvičenosť, veliteľ jednotky nemusel robiť kompromisy medzi nevyhnutnými personálnymi opatreniami (napríklad obmena personálu po ukončení kontraktov, dovolenky, zvyšovanie kvalifikácie alebo rehabilitácie) a zabezpečením maximálnej účasti personálu jednotky na predpísanom výcviku.

ZÁSOBNÍK POUŽITEĽNOSTI

Manažérskym nástrojom vojenskej domény na riadenie parametrov personálnej naplnenosti, materiálnej vybavenosti a vycvičenosti jednotiek v priebehu životného cyklu je Hodnotenie operačnej pripravenosti jednotiek a útvarov ozbrojených síl. Veliteľom a náčelníkom umožňuje tento nástroj operatívne reagovať na potreby jednotiek a minimalizovať možné riziká plynúce s omeškaniami realizácie úloh personálneho manažmentu, logistiky a výcviku.

Nevyhnutným predpokladom implementácie životného cyklu jednotky je existencia Zásobníka použiteľných síl. To však platí aj v opačnom garde: nevyhnutným predpokladom implementácie konceptu Zásobníka použiteľných síl je fungujúci životný cyklus jednotiek. Súbežná implementácia oboch konceptov prináša ozbrojeným silám okrem krátkodobých aj strednodobé a dlhodobé benefity.

Z krátkodobej perspektívy, implementácia týchto konceptov:

* zabezpečuje udržateľnú dostupnosť balíka použiteľných síl, ktorý je k dispozícii na rýchlu reakciu

ozbrojených síl pri riešení krízových situácií a pre rozhodovanie politickej domény o budúcom pôsobení ozbrojených síl v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, v NRF a v Bojových skupinách EÚ,

* poskytuje priestor na vykonanie nevyhnutnej regenerácie jednotky po splnení jej poslania a kladie tak základ pre nerušenú prípravu na plnenie nového poslania,

* podporuje uplatnenie metódy velenia ozbrojeným silám prostredníctvom cieľov a zároveň poskytuje pevný základný rámec pre odborné riadenie vo všetkých sférach zodpovednosti veliteľstiev a štábov ozbrojených síl.

Zo strednodobej a dlhodobej perspektívy, implementácia týchto konceptov:

* umožňuje lepšie predvídať a efektívnejšie alokovať dostupné ľudské, finančné a vecné zdroje do udržiavania jednotiek ozbrojených síl,

* minimalizuje takzvané špičky (nepravidelné, nárazové požiadavky na zdroje) plynúce z nerovnomerného časového rozloženia jednotlivých cieľov a úloh v plánoch rozvoja štruktúr sil a spôsobilostí,

* prostredníctvom cyklického dosahovania bojovej pripravenosti vo všetkých jednotkách podľa štandardov NATO umožňuje kontinuálne produkovať určitú zálohu personálu, ktorý je po odchode z aktívnej služby v ozbrojených silách okamžite pripravený na zaradenie do jednotiek aktívnych záloh. Tieto jednotky tak môžu byť k dispozícii napríklad na pokrytie niektorých tzv. „mäkkých misií“.

SYSTÉMOVÝ PRÍSTUP

Nespornou výhodou správne fungujúceho životného cyklu jednotky je, že predstavuje systémový prístup v riadení dosahovania pripravenosti útvarov a jednotiek ozbrojených síl. Tým, že umožní generovať presné požiadavky na obranné plánovanie (hlavne Strednodobé plánovanie a Krátkodobé plánovanie) a zároveň manažovať riziká pri rozvoji ozbrojených síl, dosiahne väčšie prepojenie obranného plánovania s operačným plánovaním, a to nielen v rovine plánovania, ale aj v realizačnej rovine. V konečnom dôsledku naplnenosť zásobníka použiteľných síl slúži ako merateľný ukazovateľ úrovne bojovej pripravenosti ozbrojených síl a úspešnosti ich transformácie.

pplk. gšt. Ing. Vladimír ŠIMKO

vojenský poradca pre operačné plánovanie

pplk. Ing. Peter BABIAR

vojenský poradca pre operácie

Úrad vojenského predstaviteľa pri Vojenskom výbore NATO a EÚ, Brusel

Posledné roky medzi slovenskými pútnikmi nechýbajú ani manželské páry. Major Ľudovít Bako zo zvolenského veliteľstva vzdušných síl bol v Lurdoch druhý raz. Presne po desiatich rokoch. Spoločne s manželkou Anettou si počas Slovenskej svätej omše pred Lurdsťou jaskyňou zjavenia obnovili svoj manželský sľub. V nasledujúci deň ich v hornej bazilike Nepoškvrneného počatia nasledovalo ďalších 30 manželských párov. Ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek a Generálny vikár plukovník František Počurek vysoko hodnotili aj tento rozmer púte. Veď práve harmonický rodinný život príslušníkov ordinariátu je podľa nich vhodným zázemím pre náročnú profesionálnu prácu a veľakrát i časté odlúčenie pri plnení služobných povinností doma na Slovensku, i za jeho hranicami počas zahraničných misií.

RODINA V UNIFORMÁCH

Medzi vojenskými pútnikmi nechýbal ani desiatnik Dušan Lacko z roty rádiolokačného prieskumu vo Veľkej

Odkaz z Lúrd: **Mier všetkým!**

Juhofrancúzske pútnické mesto Lurdy v tomto roku, keď si pripomína 150. výročie zjavenia Panny Márie navštívia milióny pútníkov z celého sveta. Od 22. do 25. mája ho zaplnili predsa len špecifickí pútníci. Vyše 20 tisíc príslušníkov armád a ozbrojených zložiek z 36 štátov Európy, Ameriky, Afriky a Ázie. Stretli sa tu na jubilejnej už 50. Medzinárodnej vojenskej púti. Od roku 1995 medzi nimi nechýbajú ani zástupcovia Slovenska.

V tomto roku sa na púti zúčastnilo vyše 220 príslušníkov ozbrojených síl, policajtov, príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, hasičského a záchranného zboru a colnej správy s rodinnými príslušníkmi. Priamo v Lurdoch sa k nim pripojili aj členovia oficiálnej delegácie, v ktorej nechýbal štátny tajomník ministerstva obrany Daniel Duchoň, štátny tajomník ministerstva vnútra Vladimír Čechot a generálna riaditeľka Zboru väzenskej a justičnej stráže plukovníčka Mária Kreslová.

V PODZEMÍ SA SLOVÁCI NESTRATILI

Práve ona dokázala v podzemnej bazilike Pia X. vyburcovať našich pútníkov k pôsobivej prezentácii Slovenska. V obrovských betónových priestoroch ich bolo spolu s vedľajšou španielskou výpravou vari najviac počuť a vidieť. A Španieli prišli veľmi dobre profesionálne pripravení a vyzbrojení mnohými predspevovačmi a s nacvičenými pokrikmi...

Tohtoročná jubilejná púť sa niesla v znamení Pokoja a mieru. Predsedajúci púti, biskup francúzskych ozbrojených síl Mons. Patrick Le Gal, ako aj tarbský a lurdsý biskup Mons. Jacques Perrier zdôraznili, že práve vojaci najlepšie poznajú biedu vojny a cenu mieru. V posled-

ných desaťročiach sa veľa z nich podieľa v rámci mierových misií v mnohých krízových oblastiach sveta na nastolovaní mieru, ochrane života a majetku občanov. Niektorí z nich položili aj svoje životy, mnohí boli zranení a do konca života sú pripútaní na invalidné vozíky. Ich zástupcovia nechýbali ani v Lurdoch. Počas slávnostného otváracieho ceremoniálu, procesií, slávnosti svetla a ďalších aktivít mali vyhradené čestné miesto. Žiaľ, k starším zraneným veteránom v posledných rokoch stále pribúdajú noví. Aj z miest vojnových konfliktov a nepokojov na našom európskom kontinente, z nepokojného Balkánu.

DEDINA STROJCOV MIERU

Na pamiatku ich práce pri nastolovaní a udržiavaní mieru bola v tomto roku v centre Lúrd slávnostne otvorená aj Dedina strojcov mieru. Jednotlivé národné delegácie sa prezentovali vystúpeniami svojich hudobných skupín, kapiel, spevákov. Nechýbali fotografické výstavy o činnosti mierových síl v nepokojných regiónoch sveta, besedy, premietanie filmov. Slovenskú stranu na spomínaných aktivitách s veľkým úspechom reprezentovala Vojenská hudba Trenčín pod vedením kapitána Dušana Mituru a jednotka Čestnej stráže Ozbrojených síl SR, ktorú viedol podplukovník Miroslav Ištván. Trenčianski hudobníci doslova roztancovali ulice. Najväčšiemu úspechu sa tešil Trenčín marš. Je to vlastne pochod na motiv piesne Na trenčianskom moste. Vojaci čestnej stráže upúťali neraz až akrobatickými cvikmi so zbraňami a vo svojich historických bielo - modrých uniformách patrili spoločne s príslušníkmi Vatikánskej Švajčiarskej gardy medzi najviac fotografovaných účastníkov púte.

Ide. Prišiel nielen s manželkou Monikou, ale aj s otcom Ľadislavom, ktorý je nadporučikom košického hasičského a záchranného zboru a mamou Margitou, ktorá v tom istom zbore pôsobí ako kapitánka. V Lurdoch sú po prvý raz. Doma chodia na púte do Levoče i Turzovky. Desiatnik Peter Vigoda z leteckej základne Sliač má za sebou skúsenosť z pôsobenia v mierovej misii UNMEE na území Eritrei. Preto obzvlášť bolestne prežíval pohľad na vojakov z rôznych krajín, ktorí pri podobných misiách boli zranení a dnes sú v Lurdoch na vozíčkoch. Pre desiatničku Karin Čuchorovú z tej istej základne i rotnú Máriu Kováčovú z dopravnej letky v Kuchyni bolo veľkým zážitkom poznať, že tisíce ľudí v rôznych uniformách našli veľmi rýchlo k sebe cestu. Plukovník v zálohe Stanislav Kučkovský zo zvolenskej brigády velenia, riadenia a prieskumu je častým účastníkom národnej vojenskej púte v Levoči. V Lurdoch je prvý raz a svoje dojmy zhrnul do konštatovania: Jednoducho sa to nedá opísať, to musí človek zažiť!

Plukovníka Emila Hvastu z generálneho štábu oslovilo najmä poznanie, že príslušníci armád sa stretli a hovorili o mieri, cene, ktorú je veľakrát potrebné zaplatiť za jeho presadenie, či udržanie. Kaplán rožňavského práporu RCHBO kapitán Jozef Paluba priviedol so sebou do Lúrd aj manželov Farkasovcov: čatára Zoltána a slobodničku Alenu. „Chodievame na púte do Levoče i Gaboltova, ale Lurdy sú predsa len trochu iné. Také množstvo vojakov z rôznych krajín sveta sme ešte nemali možnosť stretnúť. Zaujalo ma, že hoci máme odlišné uniformy, históriu i jazyky, spája nás spoločná láska k Bohu,“ zdôrazňuje čatár Farkas. Majorka Anna Biela z martinského veliteľstva výcviku je v Lurdoch aj so svojím manželom Romanom, prá-

porčíkom v zálohe prvý raz. Sú pravidelnými účastníkmi vojenskej púte v Levoči. Roman ju dokonca v čase, keď ešte pôsobil v kežmarskom útvare niekoľko rokov pomáhal zabezpečovať. „Oslovila ma rozmanitá prezentácia jednotlivých armád v Dedine mieru. To prelínanie kultúr. Od európskych, cez africké, americké až Kóreu či Filipíny. Aj to, že mnohí z nich pôsobili v rozličných mierových misiách,“ poznamenáva Roman.

NESTRATIL VIERU V DOBRÓ

Náčelník posádkového klubu v Prešove plukovník v zálohe Mikuláš Horváth sa okrem iného postaral o dobrú zábavu počas slovenskej prezentácie v Dedine mieru. V rámci klubu úspešne pôsobí aj skupina bývalých profesionálnych vojakov: Suče karkí. A v Lurdoch nechýbal jeden z jej členov, major v zálohe Ján Olejár. Bývalý príslušník prešovského prieskumného praporu a jeden z najskúsenejších inštruktorov výsadkového vojska sa v pútnickom meste radostne zvitl so svojimi kolegami, výsadbami z Nemecka. „Človek si možno naplno až tu uvedomí, keď vidí to množstvo invalidných vojakov, pútnikov na vozíčkoch, čo všetko vojna dokáže. Na druhej strane obdivujem, že aj napriek tomu nestratili vieru v Boha a mnohí sa naopak snažia v rámci svojich možností rôznymi formami pomáhať iným,“ s pohnutím v hlase hovorí bývalý vojenský výsadbár.

Mons. František Rábek na margo tohtoročnej jubilejnej 50. vojenskej púte v Lurdoch zdôraznil, že jej heslom nebolo slovo mier nadarmo a ani náhodou. „Ide o poukázanie na správne chápanie služby v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch, ktorou je služba mieru. Žiaľ v ďalekom i blízkom svete, aj v našich bydliskách a bezprostrednom okolí vznikajú rozličné konflikty a napätia. Úlohou tých, čo slúžia vlasti v armáde a ozbrojených zboroch je dbať o to, aby neprerastali do násilných činov, aby sa ich ľudia naučili riešiť mierovou cestou, dialógom a vzájomným porozumením. Kto vie lepšie pochopiť, ako práve vojaci, že skutočný mier, naozajstné pokojné a priateľské vzťahy sa nedajú vnútiť ani vynútiť silou. Ale svojou činnosťou v konfliktných oblastiach, v mierových misiách môžu zamedziť priamemu násiliu, pomáhať vytvoriť priestor pre rokovania, dialóg. Ale stačí to? Skúsenosti z týchto oblastí hovoria aj o tom, že hneď po odchode vojakov mierových síl tam znova prepuklo násilie. Tak vzniká neriešiteľná situácia: nemožno z mnohých takýchto ohnísk napätia odísť, ale ani dlhoročný dohľad nevedie k nastoleniu skutočného mieru a demokracie. K tomu, aby sa situácia naozaj zmenila je potrebné okrem vonkajšieho zamedzenia konfliktu a násilia aj nastolenie vnútorného pokoja, mierového zmýšľania v ľuďoch. Takáto zmena sa ale môže udiť len v človeku, ktorý si uvedomuje svoju zodpovednosť pred Bohom, riadi sa jeho prikázaniami, vrátane odpustenia nepriateľovi. Práve na základe takéhoto odpustenia a porozumenia medzi dvoma dávnymi nepriateľmi Francúzmi a Nemcami vznikla pred 50. rokmi aj táto pekná tradícia vojenských púti v Lurdoch,“ poznamenáva biskup František Rábek.

Text a foto **Jozef ŽIAK**

Nech nemajú čas!

Satan zvolal svetové zhromaždenie padlých anjelov. V otváracom prejave k svojim zlomocným pomocníkom povedal: „Nemôžeme zabrániť kresťanom, aby chodili na zhromaždenia. Nemôžeme im vziať Bibliu a brániť v poznávaní pravdy. Nemôžeme ich ani odlúčiť od biblických hodnôt, na ktorých po celé generácie lipnú, musíme urobiť niečo iné. Musíme im vziať čas. Preto ich nechajme chodiť do kostola a modlitebni, neberme im ich konzervatívny životný štýl, ale zamerajme sa na ich čas, aby nemohli prežívať blízkosť a úzke spojenie s Ježišom Kristom. Svoj cieľ dosiahneme najlepšie tým, že im budeme prekážať pri ich snahe byť so svojim Záchrancom osamote. Musíme byť po celý deň v ich prítomnosti, aby sme im znemožnili to dôležité spojenie.“

Ako to máme urobiť? – Volali padlí angeli. „Zamestnávajúce ich malichernosťami života a používajte množstvo efektívnych trikov, aby ste zabavili ich myseľ“, odpovedal. „Lákajte ich utracať, utracať, utracať a potom si požíčovať, požíčovať, požíčovať. Zaplavte ich schránky reklamnou poštou, letákmi objednávkami, katalógmi a ponukami tovaru zadarmo, ponúkajte služby a falošné nádeje. Nech sú v ich živote peniaze vždy na prvom mieste. Presvedčte ženy, aby radšej nemali deti, aby radšej chodili do zamestnania na plný úväzok, aby kariéra bola dôležitejšia ako rodina. Nech manželia pracujú šesť alebo lepšie sedem dní v týždni, desať až dvanásť hodín, aby si mohli dovoliť svoj životný štýl. Bráňte rodičom tráviť spoločný čas s deťmi. Ich rodiny sa začnú čoskoro rozpadáť. Domov už nebude poskytovať rodine azyl pred tlakmi každodenných starostí. Dráždite ich zmysly, aby nemohli načúvať tichému hlasu a rozjímať nad Božím slovom. Naučia sa mať neustále pustené rádio, budú počúvať našu hudbu kedykoľvek budú sedieť za volantom svojho auta. Presvedčte ľudí, že majú mať stále zapnutý televízor, videoprehrávač alebo počítač. Nech vo všetkých obchodoch a reštauráciách hrá hlasná hudba. To všetko prehluší ich myseľ, nebudú už schopní načúvať jeden druhému a rozbije to ich jednotu s Kristom. Nezapadnite zaplniť ich nočné stolíky časopismi a novinami. Bombardujte ich mozgy správami celých 24 hodín. Postarajte sa o ich víkendy. Nech sa do zamestnania vracajú vyčerpaní, nepokojní a nepripravení na budúci týždeň. Nedovoľte im vyjsť si do prírody a premýšľať o Božích zázrakoch, dajte im chlieb a hry, nech sa vybiúria na športových podujatiach a na koncertoch. Pripravte im pastvu pre oči. Nech ich bavia akčné filmy, dráždia ich zmyselnosť. Nezapadnite na bilbordy pri cestách. Ani na dovolenke ich nenechajte na pokoji. Pošlite ich na exotické miesta, do zábavných parkov..., len nech sa bavia tak, ako sa baví svet. A keď sa stretnú, prihrajte im klebety a rečičky zo sveta, zahrajte im na nervy a hlavne, nedovoľte im čerpať silu z Biblie, aby odišli so zaťaženým svedomím a rozbúrenými citmi... Čím viac, tým lepšie. Preplňte ich životy nepreberným množstvom dobrých dôvodov nemať čas na modlitby ani na príležitosť hľadať Božiu moc. Čoskoro budú pracovať z vlastných síl, obetujú zdravie a rodinu...“

Zhromaždenie sa skončilo. Diablove angeli nedočkavo odišli plniť úlohy. Bol diabolov plán úspešný? Posúďte sami.

npor. Mgr. Ján ČUPALKA

kaplán mechanizovaného práporu Michalovce

Z vojnového fotoalbumu

Minister obrany SR Jaroslav Baška v stredu 7. mája vo výstavnej sieni Univerzitnej knižnice v Bratislave slávnostne otvoril výstavu dobových fotografií Z vojnového fotoalbumu letca RAF. Fotografie sú z albumu generálmajora v. v. Ivana Schwarzara, prezidenta Zväzu letcov slobodného Československa so sídlom v Londýne. Kurátorom výstavy, ktorá bola v polovici mája presunutá do Vojenského historického múzea v Piešťanoch, bol šéfredaktor obrany Pavol Vítko. Na sprievodných textoch sa podieľal pplk. Peter Šumichrast z VHU.

Generálmajor Ivan Schwarzar (na fotografii vpravo so svojim kolegom zo západného frontu genmjr. v. v. Antonom Petrákom) ako navigátor, technik či palubný strelec nalietať cez 2. svetovú vojnu v československých perutiach RAF v bojoch o Veľkú Britániu 1 200 operačných hodín v rámci priameho bojového nasadenia a viac ako dvojnásobok hodín pri ďalších letoch. Po víťazstve nad fašizmom pôsobil v roku 1945 ako dôstojník Československej armády v Prahe. Vzhľadom na rastúcu ne dôveru k účastníkom západného odboja v armáde a zhoršujúcu sa politickú situáciu v spoločnosti sa v roku 1947 vrátil do Londýna, kde dodnes úspešne podniká. Prezident SR Ivan Gašparovič tohto rodáka z Bratislavy vyznamenal v roku 2005 štátnym vyznamenaním Rad Bieleho dvojkríža III. triedy. „Generál Schwarzar je jeden z mála ešte žijúcich ľudí, ktorí sa naozaj zaslúžili počas druhej svetovej vojny o pád fašizmu. Slovenská republika by si mala týchto ľudí, a aj tých, ktorí už nie sú medzi nami, pripomínať a vážiť, pretože ak si nevážíme našich hrdinov z minulosti alebo súčasnosti, nemôžeme v budúcnosti očakávať, že týchto hrdinov budeme mať,“ povedal na vernisáži minister obrany. J. Baška pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom vyznamenal genmjr. I. Schwarzara Pamätnou medailou ministra obrany I. stupňa.

red
Foto **Peter DOVINA**

SLOVÁ UZNANIA

Chcel by som vyjadriť uznanie za scenár a réžiu vernisáže výstavy venovanej genmjr. v. v. Ivanovi Schwarzarovi, ktorej som sa zúčastnil. Potešil ma aj obsah príhovorov. Bolo vidieť, že kedysi taká častá formálnosť príhovorov sa postupne vytráca a nahrádza ju príjemnejší osobnejší tón. Pomenovanie vecí pravými menami (Československí letci, Letci zväzu slobodného Československa atď.) boli pre mňa dôkazom, že už sa prekonali naivné snahy na prepisovanie histórie. Na porovnanie len jeden postreh v prístupe k veteránom. Pamätám si, keď som pre tých našich žijúcich v Británii organizoval v 90. rokoch dvojtyždňový kúpeľný pobyt v Trenčianskych Tepliciach. Bolo veľmi ťažké zohnať peniaze, a to aj napriek mnohým prisľubom, napríklad z ministerstva práce a sociálnych vecí, ale aj ministerstva obrany a iných inštitúcií. Konštatovanie jedného funkcionára, ktorý ma vtedy odbil, ma dodnes neprebolelo: „Čo tí dedkovia ešte otravujú, dostali hodnosti a medaile, tak čo ešte chcú, nech už dajú konečne pokoj...“ Takže som veľmi rád, že aspoň Ivan Schwarzar si mohol užiť pozornosť, akú si pravý veterán západného odboja zaslúži. Verím, že keď raz pride do neba, povie niečo o tom aj ostatným spolubojovníkom a kamarátom, ktorí sa podobnej počty nedožili.

Ján Sabo

(Autor je plukovník v zálohe a v 90. rokoch bol vojenský pridelenec SR vo Veľkej Británii, kde položil základy spolupráce vtedajšej Armády SR so slovenskými príslušníkmi západného odboja žijúcimi na Britských ostrovoch.)

Prijmite, prosím, moje poďakovanie za spoluprácu pri príprave výstavy. Bola to jedna z najúspešnejších výstav, ktoré sme u nás mali. Potvrdilo sa, že téma ľudí stále zaujíma a koncepcia výstavy bola správna. Vystavené exponáty návštevníkov nadchli. V knihe návštev ste mohli vidieť pozitívne reakcie ľudí od Austrálie, cez Singapur, Spojené arabské emiráty, Maroko, Rusko, Anglicko až po USA či Mexiko. No a, samozrejme, spokojní boli aj domáci návštevníci.

Antónia Jasemová

(autorka je vedúca Depozitnej knižnice NATO v Bratislave)

Veteráni

V rezorte obrany nesie zodpovednosť za oblasť starostlivosti o vojnových veteránov Oddelenie vojnových veteránov a vydávania osvedčení. Lenže záber pracovníkov oddelenia je oveľa širší...

Oddelenie bolo zriadené na zabezpečenie úloh ministerstva vyplývajúcich zo zákona č. 463/2003 Z. z. o vojnových veteránoch a o doplnení zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Činnosť začalo vykonávať 1. februára 2004, po audite sa oddelenie vojnových veteránov od 1. januára 2006 zlúčilo s oddelením pre vydávanie osvedčení a bolo vytvorené oddelenie vojnových veteránov a vydávania osvedčení (OVV), ktoré je organizačnou súčasťou odboru riadenia štátnej správy.

Pracovníci OVV pripravujú a predkladajú návrhy koncepcie, úpravy legislatívy všeobecne záväzných právnych predpisov a interných normatívnych aktov v oblasti problematiky vojnových veteránov. Po predložení potrebných dokladov rozhodujú o priznaní postavenia vojnového veterána. K 30. aprílu 2008 bolo posúdených 5 091 žiadostí, z toho bolo vydaných 4 868 preukazov vojnového veterána a 223 žiadostí (asi 4 %) bolo zamietnutých. Žiadosti boli zamietnuté najmä tým osobám, ktoré sú síce vlastníkami osvedčenia podľa zákona č. 255/46 Zb. o príslušníkoch česko-slovenskej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie v znení zákona č. 101/1964 Zb., ale 2. svetovej vojny sa nezúčastnili „so zbraňou v ruke“, boli iba pomocníkmi partizánov a vykonávali najmä zásobovaciu, zdravotnú a spravodajskú činnosť. Z celkového počtu vojnových veteránov je 1 280 tých, ktorí sa aktívne zúčastnili národného boja za oslobodenie. Vojnovým veteránom udeľuje vedúci oddelenia najmä pri rôznych slávnostných príležitostiach odznak vojnového veterána.

V súlade so zákonom OVV spolupracuje na zabezpečení starostlivosti o vojnových veteránov s organizačnými zložkami ministerstva kompetentnými v oblasti zdravotníckej, kúpeľnej a rekreačnej starostlivosti. Prostredníctvom Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia im poskytuje rekreačnú starostlivosť v rekreačných zariadeniach ministerstva a kúpeľnú starostlivosť v kúpeľných ústavoch. Za jeden deň pobytu vo vojenských zotavovniach pripláca Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia vojnovému veteránovi priemerne na Smrekovicu 600 Sk, do Tatranských Zrubov 700 Sk a na Zemplínsku Širavu 550 Sk. Kúpeľná starostlivosť je hradená v plnej výške, 21-dňový poukaz na kúpeľný pobyt stojí v priemere 26 000 Sk. V minulých rokoch boli takmer na 100 percent uspokojení všetci žiadatelia.

Pracovníci oddelenia zodpovedajú za prípravu a organizačné zabezpečenie slávnostných stretnutí vojnových veteránov najmä s predstaviteľmi ministerstva pri rôznych príležitostiach, podporujú aktivity na udržiavanie a rozvoj tradícií, ale pomáhajú napríklad aj pri umiestňovaní vojnových veteránov do domovov dôchodcov a penziónov. Účastníkom národného boja za oslobodenie poskytuje ministerstvo bezplatne priestory vo svojich objektoch na rôzne schôdze, stretnutia či oslavy výročí. Zamestnanci OVV

taktiež organizujú akcie aj pre „novodobých“ veteránov – príslušníkov vojenských operácií a mierových a pozorovateľských misií, napríklad pri príležitosti Medzinárodného dňa príslušníkov mierových síl OSN (29. máj). Tradíciou sa už stal aj Strelecký memoriál na počesť padlých v mierových a pozorovateľských misiách, ktorého 4. ročník sa konal 1. mája v Seredi, a medzinárodné stretnutia s českými vojnovými veteránmi.

ŠIROKÝ ZÁBER

Na základe 3. rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky z 30. augusta 2005 pripravujú pracovníci oddelenia aj návrhy na vymenovanie do generálskej hodnosti alebo na povýšenie do vyššej generálskej hodnosti. Spracúvajú tiež návrhy na vymenovanie alebo povýšenie do poddôstojníckych, praporčíckych a dôstojníckych hodností.

Do kompetencie OVV patrí aj vykonávanie zákona č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch česko-slovenskej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie v znení zákona č. 101/1964 Zb. V súlade s ustanovením § 8 citovaného zákona je to najmä vydávanie osvedčení o účasti v národnom boji za oslobodenie, resp. potvrdení pre oprávnené pozostalé osoby. Najmä v súvislosti s „odškodňovaním“, ktoré je v kompetencii Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, vydávajú pracovníci oddelenia desiatky úradne overených kópií rôznych dokladov, ktoré sa nachádzajú v osobných spisoch účastníkov národného boja za oslobodenie.

Zamestnanci oddelenia sú za rezort vecne príslušní aj na konanie podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov. V praxi to znamená, že vydávajú potvrdenia o vykonaní vojenskej služby vo vojenských táboroch nútených pre osoby zaradené v rokoch 1948 – 1954 do týchto táborov z dôvodu politickej nespôľahlivosti alebo pozostalé manželky po nich. Na základe uvedeného potvrdenia môže oprávnená osoba požiadať Sociálnu poisťovňu o príplatok k dôchodku.

Od 1. januára 2005 vykonávajú zamestnanci OVV zákon č. 726/2004 Z. z. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác a pozostalým manželkám po týchto osobách v znení neskorších predpisov. K 30.

júnu 2006 bolo na OVV zaevidovaných 5 387 žiadostí, ktoré zamestnanci vybavili alebo vybavujú v zákonom stanovenej lehote. Dňa 1. novembra 2007 nadobudol účinnosť zákon č. 467/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citovaný zákon. V tejto súvislosti evidovali na OVV spolu 117 žiadostí, ktoré budú vybavené v stanovenej lehote.

PLÁNY DO BUDÚCNA

V budúcnosti chce oddelenie riešiť problematiku vojnových veteránov v dvoch oblastiach. Prvú tvoria vojnoví veteráni - účastníci 2. svetovej vojny, ktorých počet bude prirodzene klesať. Do druhej patria vojnoví veteráni – príslušníci mierových a pozorovateľských misií a vojenských operácií, ktorých počet bude naopak, stúpať. Ide o dve rôzne kategórie osôb, ktorým bude potrebné, okrem zabezpečenia rekreačnej a kúpeľnej starostlivosti poskytnúť aj ďalšie náležitosti, prípadne im rôznym spôsobom pomôcť. V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR ministerstvo obrany pripravuje „Konceptiu zabezpečenia starostlivosti o vojenských dôchodcov, vojnových veteránov a ich rodinných príslušníkov“, v ktorej sa bude riešiť aj uvedená problematika. Už dnes je napríklad v Ústrednej vojenskej nemocnici v Ružomberku na doliečovacom oddelení vyčlenených 16 lôžok pre vojnových veteránov a dlhodobochotých. O zriadení podobného oddelenia uvažujú kompetentní aj vo Vojenskej nemocnici v Bratislave a v Košiciach.

Príslušníci mierových a pozorovateľských misií a vojenských operácií môžu ponúknuť svoje skúsenosti v prospech Ozbromených síl Slovenskej republiky napríklad pri príprave špecialistov do misií, pri regrutácii, pri rozvíjaní a upevňovaní bojových tradícií a vlastenectva. Na druhej strane by sme im mali poskytnúť pomoc napríklad pri hľadaní zamestnania v civilnom sektore po ich odchode z ozbrojených síl.

Tieto a ďalšie podobné problémy a návrhy na ich riešenie sú už spracované v uvedenej „Konceptii zabezpečenia starostlivosti o vojenských dôchodcov, vojnových veteránov a ich rodinných príslušníkov“, na ktorej tvorbe sa oddelenie vojnových veteránov a vydávania osvedčení aktívne podieľa.

PhDr. Viera MOCKOVÁ

Oddelenie vojnových veteránov

Ilustračné foto Jozef ŽIAK

Folk Rock Tatry 2008 na Liptove

Šesťdesiat účinkujúcich z jedenástich kapiel z celého Slovenska predviedlo svoje umenie na hudobnom festivale Ozbrojených síl SR v Liptovskom Mikuláši. V sobotu 17. mája sa konal už jeho osemnásty ročník.

Hlavným organizátorom bolo Kultúrne a metodické centrum OS SR Trenčín (KaMC). Spoluorganizátormi boli Posádkový klub OS SR L. Mikuláš, Akadémia ozbrojených síl, Národná akadémia obrany, Odborná výcviková škola Mokrad, mesto Liptovský Mikuláš a Dom kultúry v L. Mikuláši. Desiatky poslucháčov si mohli vypočuť autorské i prevzaté pesničky štýlov dixie, popu, rocku a nechýbal ani hard rock. V programe sa predstavili domáci C.I.T. a MEAT. Hostom festivalu bola mikulášska country skupina PRAMENE. Na prehliadke sa predstavovali skupiny pôsobiace pri posádkových kluboch, útvaroch a zariadeniach Ozbrojených síl SR. Z Bratislavy pricestovali nováčikovia z Čestnej stráže prezidenta SR – BEZ MENA a z PK Bratislava TEST PILOT. Z Trenčína sa predstavil GAD FLY, martinský posádkový klub reprezentovala skupina DEJA VU. Región východného Slovenska zastupovali prešovská skupina „KAŽDÝ SVOJE“ a košický n!FAKTORIAL a SOUNDNATION.

Nechýbal ani najstarší účastník festivalu PREŠOVSKÝ DIXIELAND. Celorezortnú prehliadku obohatil svojím vystúpením domáci pesničkár Ján Majerčík.

„Tohtoročný festival považujem za kvalitnejší ako minulý rok. Predovšetkým preto, že sme z predchádzajúcich posádkových kôl záujmovej umeleckej činnosti vybrali ozaj to najlepšie,“ prezradil riaditeľ KaMC Ing. Milan Ďuriš. „Dali sme šancu aj skupinám, u ktorých sme predpokladali nárast kvality ich hudobnej produkcie. Môžem povedať, že sme urobili dobre. Nové skupiny sú pre festival prínosom,“ dodal riaditeľ KaMC Trenčín. Úroveň festivalu kvitoval aj primátor mesta Liptovský Mikuláš Ing. Ján Blcháč PhD. „Festival Folk Rock Tatry už má svoju tradíciu, našiel si miesto a pre naše mesto má svoju hodnotu. Aktivity ozbrojených síl vítame a snažíme sa ich ďalej rozvíjať. Sú obohatením pre domácych, aj pre turistov. Verím, že aj v budúcnosti budeme pokračovať.“

POZORNÉ UCHO AJ OKO POROTY

Výkony jednotlivých skupín pozorne hodnotila odborná porota. „Úroveň kapiel je hodná kvalitného amatérského festivalu. Aj keď z niektorých vystúpení bolo cítiť, kto sa ešte len zohráva a kto už má nejaké

koncerty za sebou, výkony hodnotím pozitívne,“ prezradila predsedníčka poroty Mgr. Anna Dvorščáková. Dodala, že veľa závisí od skúseností a od toho, ako kapely pôsobia na javisku. Ako komunikujú s publikom, pohybujú sa. Zdôraznila, že divák nielen počúva, ale aj vidí, ako interpret hudbu prežíva. Začiatčikom na pódiu dala malú radu - niekedy viac ako bezchybná interpretácia zapôsobí na diváka život a energia, ktorá z pódia pulzuje.

Podľa odbornej poroty je viacero kapiel, ktoré by si zaslúžili vyzdvihnúť. Ako napríklad DEJA VU, MEAT či TEST PILOT. Ide o zohraté rockové kapely z ktorých cítiť radosť z hudby, slobodu. Medzi nováčikov patrila aj skupina „BEZ MENA“.

„Festival bol pre nás nová, pekná skúsenosť. Mali sme možnosť načerpať nové skúsenosti. Každá kapela niečo priniesie a veľa sa dá od lepších hráčov priučiť,“ zdôveril sa spevák skupiny des. Peter Kolínek. Dodal, že aj keď je profesia príslušníka Čestnej stráže prezidenta SR náročná najmä na čas a priestor na nacvičovanie je doslova ako šafranu, festivalu by sa chceli zúčastniť aj budúci rok.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

5 x odpovedz

- 1) Šiita je prívrženec jednej vetvy:
 - a) hinduizmu
 - b) judaizmu
 - c) islamu
- 2) No passaran!, čiže:
 - a) Neprejdú!
 - b) Nezvíťazia!
 - c) Koniec boja!
- 3) Ako sa volá mys, pri ktorom 21. októbra 1805 zahynul admirál Horatio Nelson?
 - a) Dobrej nádeje
 - b) Trafalgar
 - c) Waterloo
- 4) Uvedte názov telesa, ktoré skúmali v 70. rokoch americké sondy Viking 1 a 2:
 - a) Mars
 - b) Venuša
 - c) Merkur
- 5) Jednotka telegrafickej rýchlosti:
 - a) quart
 - b) mach
 - c) baud

Správne odpovede: 1c), 2a), 3b), 4a), 5c).

Zoskok s batohom

Slobodníčka Lucia Dovičinová donedávna pôsobila ešte ako hasička - záchranárka vo vojenskej hasičskej jednotke v dopravnom leteckom krídle Kuchyňa. Od 1. 5. 2008 prešla na dopravnú letku na funkciu palubnej sprievodkyne. Z toho jej – ako pre lietajúci personál – vyplývajú určité výhody, ale aj nevýhody. Teda, ak sa skákanie z lietadla berie ako nevýhoda. Väčšej časti populácie myšlienka na vyskočenie z funkčného lietadla s „batohom“ na chrbte prichodí absolútne neprípustná. Takéto pocity mala aj slobodníčka Dovičinová. V jej novej funkcii sú však zoskoky s padákom povinné. Po úspešnom absolvovaní pozemnej prípravy na zoskok pod taktovkou členov výsadkovej padákovej a záchrannej služby a po niekoľkých zoznamovacích tandemoch, jej už nič nestálo v ceste za prvým samostatným zoskokom. 13. mája nasadla do lietadla ustrojená do osobného výsadkového

padáka vz. 80 a vzlietla k nebesiam „odovzdaná“ svojmu osudu. Vysadzovač a zároveň náčelník „padačkárov“ podpráporčík Marián Piffko si pri prvom nálete lietadla hodil farebnú fléru. Aby videl ako fúka vietor počas celej výšky zoskoku a aby si mohol prípadne upraviť nálet na Luciu zoskok. V posledných minútach si Lucia ešte v duchu zopakovala všetko čo ju o zoskoku naučili, prebrala všetky možné situácie od výskoku až po samotné pristátie. Lietadlo nabralo správny smer, vysadzovač kontroluje polohu lietadla a v správny moment dáva Lucii signál na vyskočenie. Hlboký nádych, adrenalín v krvi, poriadny odraz a prvý výskok za sebou. Tento rok ju ako nováčika čakajú ešte dva a potom každý ďalší rok po jednom.

por. Martin URBAN
Foto Mgr. Roman KMENT

[FOTOZAJÍMAVOSŤ]

ZASMEJME SA ...

Učiteľ vraví deťom:

- Taký krtko zožerie denne toľko potravy, koľko sám váži...
- Prosím, - hlási sa Móričko, a ako krtko vie, koľko váži?

Jano sa pýta Miša:

- Povedz, čo si myslíš, prečo kohút kikiríka tak zavčas rána?
- No, pretože keď sa sliepky zobudia, potom už musí držať zobák.

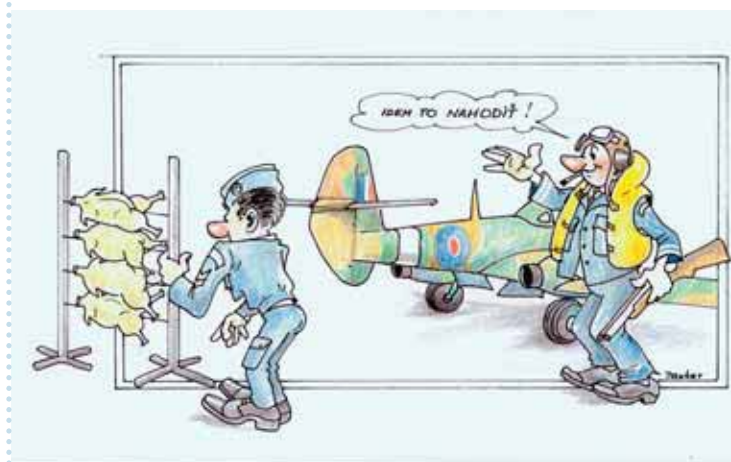
- Ujo Kapusta, - pýta sa malý Jožko, - vy sa vraj rozprávate s volmi. Je to pravda?
- Je. Ale príď zajtra, dnes nemám čas...

- Otecko, povedz mi, čo to je manželský stav?
- No to je stav, pri ktorom muž prestáva kupovať kvety a kupuje zeleninu.

- Ide pani Surová so synčekom po ulici a stretnú susedu. Príde reč na genetiku a pani Surová vraví:
 - Viete, ten náš Jurko je taký pomiešaný. Nos má po mne, ústa po manželovi, oči po svojom strýkovi...
 - A nohavice po bratovi, - vzdychne si malý Jurko.

- Čo je to odvaha, žiaci? - pýta sa učiteľ v triede.

- Nik sa nehlási. Napokon zodvihne ruku malý Jožko: - Pán učiteľ, ja si myslím, že odvaha je, keď žiak nič nevie a predsa sa prihlási...

Prísny postih za alkohol

Vojak Róbert M., príslušník VÚ 1101 Trebišov, dňa 30. 10. 2006 spolu s ďalšími priateľmi, s ktorými sa dávno nevidel, oslavovali stretnutie, ako inak, požívaním alkoholických nápojov. V čase okolo 00.05 h sa rozhodol priateľov porozvážať do ich domovov. Nasadli do jeho osobného motorového vozidla zn. Škoda Octavia. V obci Bačkov, okr. Trebišov, kde je obmedzená rýchlosť na 40 km/h, po prejazde ľavotočivej zákruty s vozidlom dostal šmyk, zišiel vpravo mimo komunikáciu a ľavou bočnou stranou vozidla narazil do betónového múrika miestneho pohostinstva. Nielenže mu po nehode v krvi namerali 1.86 g/kg alkoholu v krvi, čo je viac ako 3.5 promile, ale podľa znaleckého posudku znalca z odboru dopravy išiel rýchlosťou takmer 142 km/h. Nehoda mala tragické následky. Jeho spolujazdec Marek M. utrpel zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste podľahol a ďalší spolujazdec Martin K. utrpel povrchové poranenia hlavy, povrchové poranenie ľavého pleca a ľavej strany hrudníka a natiahnutie krčnej chrbtice s dobou liečenia a práceneschopnosti do 3. 11. 2006. Na osobnom motorovom vozidle vznikla škoda vo výške 203.351,- Sk.

Keďže vykonával v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, činnosť, pri ktorej mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí, alebo spôsobiť značnú škodu na majetku a ako vodič dopravného prostriedku spôsobil pod vplyvom návykovej látky inému z nedbanlivosti smrť, bolo jeho konanie kvalifikované ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák., v súbehu s prečinom ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. c) Tr. zák.

Samosudca Vojenského obvodového súdu v Prešove potom na základe súdom schválenej dohody o vine a treste odsúdil Róberta M. k úhrnnému trestu odňatia slobody na 3 roky nepodmienečne so zaradením do Ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia a k trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na 5 rokov. Následne mu uložil aj povinnosť nahradiť všetkým poškodeným spôsobenú škodu.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Mimoriadna udalosť

Rádiotelegrafisti pri spojovacom vojsku boli akousi nepísanou vyššou kastou. Vojaci, ktorí, sa naučili prijímať a vysielat morzeovú abecedu v určitých časových normách a ovládli príslušné rádiové stanice, získavali obdiv.

V jednu letnú nedeľu mi zavola dozorný útvar, že máme v útvere mimoriadnu udalosť. Žiaľ, bola spojená so smrťou vojaka, ktorý vyskočil z okna z druhého poschodia budovy, v ktorej sa nachádzali učebne. Mladý muž patril medzi najlepších budúcich rádiotelegrafistov v poddôstojníckej škole. Udalosť vyšetrovali kriminalisti, vojenský prokurátor a ďalší vyšetrovatelia. Hneď na začiatku zamietli verziu, že spáchal samovraždu preto, že ho opustilo dievča. Nepotvrdila sa ani teória, že ho k činu „donútilo“ šikanovanie či vojenský režim. Skutočný motív jeho konania bol záhadou. Vyšetrovaním sme zistili, že vojak pochádzal z veľmi skromných rodinných pomerov. Bol vychovávaný u svojho strýka, pretože jeho matka bola zbavená svojprávnosti a nebola schopná starať sa o neho. Vyrastal vo veľmi skromnom prostredí obce neďaleko Levíc. Tu ho považovali za menejcenného tak ako jeho matku. Po nástupe na vojnu nikto podrobne neskúmal jeho pôvod, a tak mohol v plnej miere ukázať svoje schopnosti. Zakrátko sa zaradil medzi najlepších. Z jeho korešpondencie so strýkom sme sa dozvedeli, že práve zmena jeho postavenia v kolektíve bola pre neho neprijateľná. Hlboko sa nad tým zamýšľal a nevedel si zmenu okolia k nemu vysvetliť. Trpel bolesťami hlavy a určitý čas bol hospitalizovaný na posádkovej ošetrovni. So svojím problémom sa nezdôveril ani svojim priateľom. V nedeľu, keď jeho četa nastúpila do celodennej zmeny, on zostal sám a rozhodol sa svoju životnú dilemu vyriešiť skokom z okna. Smutný pohreb a rozlúčka s mladým vojakom sa mi dlhodobo zafixovala do pamäti.

Vzájomné poznanie, úcta, dôvera sú vo vojenských kolektívoch veľmi dôležité. Keby sme sa viac zaujímali o prostredie, z ktorého vojaci do vojenských kolektívov prichádzajú, zaujímali sa, aké problémy ich kvária, možno k tejto mimoriadnej udalosti nemuselo prísť. Spomínaný nebožtik mohol byť dnes úspešným občanom.

Ing. Tomáš ŠVEC

Autor výroku: Sofokles	mužské meno (5. 12.)	postranná časť tela	Pomôcky: Ajva, Ipa, Kana, grave	Akademija nauk (skr.)	anglické ženské meno (Renáta)	ťažko (hud.)	ubytovacie oddelenie (skr.)	materiálna základňa (skr.)	Emisná banka (skr.)	krátky literárny útvar	zažívať potravu v tele	Obrana	ovocie	kývnutie, posunok, ako znamenie
ruský veľtok			3									EČV okr. Poprad skratka inžiniera		
toto			nežrúcalo opica (zried.)											
vysoko-horské pleso				vezmi si značka červ. vína			EČV okr. Dunajská Streda	označenie lietadiel Antonov	vetrik SPZ Jihlavy (ČR)					
Autor: Vojtech Kúkoľ	Investičná banka (skr.)	1 letieť po taliansky												
rímska štvorka			urobili tesným veľkostatok (zast.)									rieka v Rusku starorím. minca		
senzácia (expr.)						jasný po nemecky	starší kanadský spevák	neky pri pluhom, neplúž	Anastázia (dom.) sídlo vo Finsku				izbová rastlina	vo vlastnom byte
Pomôcky: Yn, Lae, volare, Rubeso	sídlo v N. Guinei net present value				japonská abeceda strešná lepenka					šaty, rúcho (kniž.)	ovocná záhrada masťná zemina			
2												čínske žen. meno MPZ Slovenska		
znova som zopakoval (učivo)														
dôveruj				biblická hora							had z Knihy džunglí			

Pohoda na Pohode

Ministerstvo obrany SR je už tradične jedným z hlavných spoluorganizátorov najväčšieho hudobného festivalu na Slovensku. Bažant Pohoda. Tretí júlový víkend (18. – 19. júla) na veľkorysej ploche trenčianskeho letiska na vás čaká bohatý program, množstvo sprievodných aktivít, perfektné služby a samozrejme, nezabudnuteľné zážitky. Na Slovensku opäť na chvíľu vznikne platforma pre stretávanie rôznych hudobných aj umeleckých svetov. Program sa odohrá na 7 scénach, ktoré budú okrem hudby ponúkať najrôznejšie druhy umenia. Hudba, tanec, divadlo, film, diskusie, videoart, výtvarné umenie, ani tento rok nebude nič chýbať!

Rezort obrany bude prezentovať svoju profesionalitu a pripravenosť. V areáli vojenského tábora na Pohode je pripravená prezentácia účasti Ozbrojených síl SR v mierových misiách, ukážky vojenskej techniky a činnosti vojakov. Lákadlom isto budú aj stretnutia s vojnovými veteránmi. V regrutačnom stane sa adepti na post profesionálneho vojaka dozvedia všetko potrebné. Súčasťou aktivít bude videoprojekcia dokumentárnych filmov o činnosti našich ozbrojených síl. Priestor dostane aj vojenská polícia.

(bj)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 16,20 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielací čas sledujte
na internete

Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.10 hod. do 18.30 hod. Pribežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Tešia sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký. (r)

Robotický oblek budúcnosti

Roboty sú v armádach vyspelých štátov čoraz populárnejšie. Slúžia najmä na prieskum - či už ako malé lietadlá a vrtuľníky, alebo ako pozemné prostriedky. Roboty sa používajú aj na zneškodňovanie náloží. Experimentuje sa s robotickými bojovými strojmi. A americká armáda najnovšie experimentuje s robotickými oblekmi pre vojakov, ktoré im uľahčia nosenie nákladu.

Pentagon zadal vývoj takéhoto nosiča v roku 2000. Zo 14 ponúk si vybral dizajn firmy Sarcos zo Salt Lake City. Tá vyvinula robot nazvaný XOS Exoskeleton. Ten elektronicky sníma každý pohyb svojho používateľa a pomocou hydrauliky a servomotorov ho okamžite zosilní. Energiu dodáva jeden motor, ktorý je i s nádržou s palivom na 24 hodín umiestnený v ťažisku - za zadkom nositeľa.

Hliníkový XOS Exoskeleton dokázal v máji pri skúškach dvíhať 90-kilogramovú záťaž. Ani po 500 opakovaných zdvihnutiach nebol používateľ robotického obleku unavený. Firmu Sarcos však čaká ešte veľa práce - armádne požiadavky totiž zneli na dvíhanie 180 kilogramovej záťaže.

V budúcnosti by mal robotický odev slúžiť najmä pri zásobovaní na prenášanie a dvíhanie ťažkých bremien. Neskôršie modely sa budú používať aj na jednoduchšie ovládanie ťažkých zbraní a odnášanie zranených vojakov.

Miroslav BARIČ

Foto Sarcos

TETKOV 2008

26. júla 2008

11⁰⁰ - 20⁰⁰

boje na Hrone

FORNAX | FUNKIEZ | TINA

VOJENSKÁ TECHNIKA Z 2. SVETOVEJ VOJNY

RUČNÉ ZBRANE UNIFORMY REKONŠTRUKCIA BITKY NA HRONE

NAFUKOVACÍ HRAD | LEZECKÁ STENA | VODNÝ FUTBAL

**VSTUPNÉ DOSPELÍ 100 SK, DETI A DÔCHODCOVIA 50 SK,
DETI DO 6 ROKOV ZADARMO, VŠETKY VSTUPENKY SÚ ŽREBOVATEĽNÉ.**